

Tid för integration – en ESO-rapport om flyktingars bakgrund och arbetsmarknadsetablering

Joakim Ruist

*Rapport till
Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi
2018:3*

Regeringskansliet
Finansdepartementet

Rapportserien kan köpas från Norstedts Juridiks kundservice.
Beställningsadress: Norstedts Juridik, Kundservice, 106 47 Stockholm
Ordertelefon: 08-598 191 90
E-post: kundservice@nj.se
Webbadress: www.nj.se/offentligapublikationer

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet
Omslag: Elanders Sverige AB
Tryck: Elanders Sverige AB, Stockholm 2018
ISBN 978-91-38-24801-0

Förord

Fram till andra världskriget var Sverige ett utvandrarland. En stor del av de svenskar som på 1800-talet och början av 1900-talet sökte lyckan i USA gjorde det till följd av fattigdom och politisk och religiös förföljelse i Sverige. Från andra världskrigets slut har Sverige kommit att bli ett invandrarland, såtillvida att det är fler som flyttar till än från Sverige. Under årens lopp har anledningarna till att människor sökt sig till Sverige och länderna från vilka de kommer varierat. De utrikes föddas bakgrund och andra karaktäristika – till exempel utbildning, ålder, kultur och religion – skiljer sig också åt. Oavsett varifrån individerna kommer och vad de bär med sig är det viktigt att deras resurser och kompetens tas tillvara i Sverige. Bästa sättet att bidra till den svenska ekonomin är att komma i arbete så snabbt som möjligt. Ett sätt att definiera och mäta utrikes föddas integration är att studera hur lång tid det tar för en invandrare att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden.

I flera nyligen publicerade rapporter har ESO, vars uppdrag är att bredda och fördjupa underlaget för framtida finanspolitiska och samhällsekonomiska avgöranden, fokuserat på olika aspekter av integration av utrikes födda (ESO 2017:7, ESO 2018:2). I denna rapport tar forskaren Joakim Ruist sig an frågan om hur arbetsmarknadsutfallen varierat över tid beroende på flyktingarnas ursprungsland, ankomstår och ålder. Ruist studerar den historiska integrationen av flyktingar separat per ursprungsland för perioden 1983–2015. Utifrån resultaten prognosticerar han flyktingars framtida integration och hur de offentliga finanserna påverkas. Även om integrationstakten initialt skiljer sig markant åt beroende på ursprungsland och ålder vid ankomst visar resultaten att de flesta flyktingar är självförsörjande efter 15–20 år i landet. En slutsats är att integrationstakten inte påverkats nämnvärt trots att antalet

flyktingar ökat och antalet industrijobb minskat i Sverige under den studerade perioden.

Trots att rapporten därmed inte ger någon indikation på att integrationsproblemen ökat över tid finns all anledning att vara proaktiv när det gäller insatser för de flyktingar som kommit till Sverige under senare tid, dels för att de är många till antalet, dels för att de åtminstone delvis kommer från länder med historiskt sett sämre integrationspotential. Jag hoppas att den här rapporten ska bidra till en seriös diskussion om vilka åtgärder som bör vidtas och hur de bäst ska utformas och inriktas. Hur flyktingmottagandet påverkar de offentliga finanserna är en ödesfråga och min förhoppning är att beräkningarna i den här rapporten ska ligga till grund för en konstruktiv diskussion.

Arbetet med rapporten har följts av en referensgrupp bestående av personer med god insikt i dessa frågor. Gruppen har letts av Robert Erikson, ledamot i ESO:s styrelse. Författaren svarar själv för innehåll, slutsatser och förslag i rapporten.

Stockholm i maj 2018

Hans Lindblad
Ordförande i ESO

Innehåll

Sammanfattning	7
Summary	13
1 Introduktion	19
1.1 Kort historik över flyktinginvandringen i Sverige	20
2 Historisk integration av flyktingar i Sverige 1983–2015	23
2.1 Att identifiera flyktingar	24
2.2 Att mäta sysselsättning.....	25
2.3 Sysselsättningsutveckling per ankomstår: alla flyktingar	29
2.4 Sysselsättning per ursprungsland.....	32
2.5 Sysselsättning per ankomstår och ursprungsland	38
2.6 Prognosticerad sysselsättningsutveckling för dagens nyanlända.....	43
2.7 Näringsgrenar som varit viktiga för flyktingars tidiga etablering	44
2.8 Betydelsen av ålder vid invandring.....	47
2.9 Sysselsättningsskillnader mellan vidarebosatta och övriga flyktingar	51
2.10 Regionala skillnader i sysselsättning	54
2.11 Sysselsättning hos unga vuxna som anlände till Sverige som barn	59

3	Offentligfinansiell påverkan av flyktinginvandring.....	63
3.1	Omfördelning kontra effekt.....	65
3.2	Omfördelningskalkyl: tvärsnitt 2015	66
3.3	Omfördelning beroende på tid i Sverige och ursprungsland	71
3.4	Prognos: Metod.....	74
3.5	Prognos: Resultat	76
3.6	Framtida omfördelning till dagens flyktingbefolkning.....	80
4	Diskussion	83
	Referenser.....	87
	Appendix A – Ytterligare figurer	89
	Online Appendix B, se www.eso.expertgrupp.se	

Sammanfattning

I den här studien undersöks historisk arbetsmarknadsintegration för flyktingar som kommit till Sverige från olika ursprungsländer under olika delar av perioden 1982–2014 och observeras 1983–2015. I huvudsak studeras flyktingar som varit 20–50 år gamla vid invandringstillfället. Flyktingar kan identifieras med god precision från och med invandringsår 1990. För de som invandrat tidigare än så antas samtliga invandrare från Irak, Iran, Chile, Ungern, Rumänien, Vietnam, Etiopien, Libanon, Somalia, Syrien och Afghanistan vara flyktingar. Anhöriga till flyktingar ingår i övrigt inte i analysen.

Arbetsmarknadsintegration mäts i huvudsak i termer av sysselsättning. Sysselsättning definieras som en årsinkomst som överstiger 40 procent av medianinkomsten för 20–50 år gamla män under motsvarande år. Det motsvarar summan 34 000 kronor år 1983, 67 000 kronor år 1990, 92 000 kronor år 2000, och 138 000 kronor år 2015. Detta mått anses ge en relevant bild av flyktingars sysselsättningsutveckling, då det ungefär motsvarar vad som krävs för att vara självförsörjande i ett ensamhushåll.

Inledningsvis visas att flyktingars sysselsättningsutveckling blivit gradvis sämre över de drygt tre decennier som studeras. Integrationen av flyktingar gick betydligt snabbare på 1980-talet än vad som varit fallet därefter. För de som anlände till Sverige 1982–88 var sysselsättningen över 60 procent efter endast två-tre år för män och fem år för kvinnor. För de som anlönt senare har det tagit sex-nio år för män och åtta-tolv år för kvinnor att nå motsvarande nivå. Det är tveksamt om denna snabba integrationstakt är möjlig att nå igen, då arbetslösheten på 1980-talet hölls låg på ett makroekonomiskt ohållbart sätt. Flyktingar som anlände under nittiotalskrisen fick det svårare att integreras på arbetsmarknaden. Därefter gick det återigen något snabbare, men också från mitten av nittiotalet och fram till 2015 ses en gradvis svag försämring av integrationstakten.

Skillnaden mellan 1980-talet och senare decennier rör emellertid bara hur snabbt integrationen går, inte dess slutpunkt. De som invandrat senare har landat på ungefär samma sysselsättningsnivåer på 15-20 års sikt, det vill säga i genomsnitt cirka 70–80 procent för män och 65–75 procent för kvinnor.

Under den långa period där integrationen av flyktingar gradvis försämrats har emellertid också flyktinginvandringens komposition med avseende på ursprungsland genomgått stora förändringar. Flyktinginvandringen från Östeuropa och Chile var stor på 1980-talet men upphörde därefter. Forna Jugoslavien stod för en mycket stor del av flyktinginvandringen på 1990-talet, medan 2000-talet i högre grad dominerades av Irak och Somalia och 2010-talet av Syrien och i viss mån Eritrea. Därför studeras också sysselsättning separat per ursprungsland, för att också kunna avgöra i vilken mån de trender som visats också gäller för flyktingar från varje givet ursprungsland, respektive i vilken mån de representerar förändringar i fördelningen mellan ursprungsländer.

Skillnader i flyktingars sysselsättningsutveckling beroende på ursprungsland finns vara mycket stora. Sysselsättningen i de mest framgångsrika grupperna är vid enskilda tidpunkter mer än 40 procentenheter högre än i de minst framgångsrika, och skillnaden är ofta så stor som 20 procentenheter också efter mer än 15 år i landet. Vilka grupper som integreras bättre respektive sämre är också stabilt över lång tid, trots stor variation över tid inom flera av ursprungsländerna i vilken typ av konflikter människor flytt ifrån.

Vad som orsakar dessa bestående skillnader mellan ursprungsländer är svårt att avgöra. Skillnader i formell utbildning ser ut att ha en på sin höjd begränsad förklaringskraft. Tänkbara förklaringar, som dock inte kan verifieras, är stabila skillnader i selektionen av flyktingar till Sverige, eller i kvalifikationer i befolkningen i ursprungslandet generellt, eller i graden av diskriminering mot olika grupper i Sverige.

När analysen görs per ursprungsland består slutsatsen att integrationen gick betydligt fortare på 1980-talet. Däremot består inte slutsatsen att integrationen gått gradvis långsammare för grupper som anlänt sedan mitten av 1990-talet. Under den senaste tjugoårsperioden ser istället integrationstakten ut att ha varit stabil. Detta trots potentiellt försvårande makrofaktorer som att stora delar av de enklare jobben inom tillverkningsindustrin lämnat Sverige och att

flyktingars andel av den totala befolkningen i förvärvsarbetande åldrar mer än tredubblats. Att det blir fler flyktingar i landet ser alltså inte ut att göra integrationen på arbetsmarknaden nämnvärt svårare.

Analysen ger därmed anledning att tro att också den framtida integrationen av de stora grupper flyktingar som invandrat de senaste åren kommer att gå i ungefär samma takt som den gjort de senaste tjugo åren. Mot bakgrund av den höga stabiliteten under lång tid får det ses som sannolikt att sysselsättningsutvecklingen för varje givet ursprungsland kommer att fortsätta vara stabil. Sett till fördelningen över ursprungsländer ser också det senaste inflödet ut att ha en genomsnittlig integrationspotential som ligger nära den hos de som invandrat föregående två decennier.

Under de första tio åren i Sverige tenderar sysselsättningsgapen mellan manliga och kvinnliga flyktingar att vara stora. En icke-obetydlig del av förklaringen till detta är sannolikt att stora delar av de flesta flyktinggrupper är i barnafödande åldrar vid invandring. I den mån kvinnor tar större ansvar än män för små barn avspeglas detta därför på det totala sysselsättningsgapet mellan könen i högre grad bland nyanlända flyktingar än vad det gör i en befolkningsgrupp med en jämnare åldersfördelning, så som Sveriges hela förvärvsarbetande befolkning. Efter cirka tio år i landet tenderar emellertid sysselsättningsgapen mellan könen att börja krympa i ganska rask takt. Efter cirka tjugo år är i många fall så gott som hela gapet slutet. I vissa fall kan då kvinnors sysselsättning till och med överstiga mäns.

Vilka näringsgrenar nyanlända flyktingar i huvudsak jobbar inom har ändrats i hög grad över tid. Särskilt gäller detta för män. Av alla nyanlända manliga flyktingar som hade arbete runt 1990, arbetade över 30 procent inom tillverkningsindustrin, men 2015, var samma andel nere på endast 5 procent. Detta är en betydligt kraftigare minskning än i den övriga manliga befolkningen under samma tidsperiod. På senare år har istället omsorgssektorn blivit den helt dominerande näringsgrenen bland nyanlända flyktingar. Av alla nyanlända flyktingar som hade arbete 2015 arbetade 60 procent av kvinnorna och över 30 procent av männen inom omsorgssektorn. De vanligaste yrkena inom sektorn var undersköterska, vårdbiträde, personlig assistent och barnskötare. Det har också skett en markant ökning över tid i andelen av alla arbetande nyanlända flyktingar som arbetar inom hotell- och restaurangsektorn.

Ålder vid invandring har stor betydelse för flyktingars sysselsättningsutveckling. Bland män har sysselsättningen utvecklats något långsammare för de som varit över 35 år gamla vid invandringstillfället, och betydligt långsammare för de som varit över 40 år gamla. Mönstret är likartat för kvinnor, men det tar några år längre innan det manifesterar sig. Sannolikt vägs skillnaderna mellan yngre och äldre kvinnor initialt upp av att de yngre kvinnorna i högre grad har ansvar för små barn.

Vidarebosatta flyktingar (de som inte sökt asyl på plats i Sverige, ofta kallade "kvotflyktingar") har generellt sämre sysselsättningsutveckling än övriga. Detta är i linje med tidigare forskning och med vad man kan vänta sig som resultat av skillnader i selektion. Asylsystemet främjar de som har de fysiska och/eller ekonomiska resurserna att ta sig till Sverige, resurser som också kan vara gynnsamma på arbetsmarknaden. Vidarebosatta flyktingar väljs däremot ut i hög grad baserat på "sårbarhet". Hur stora sysselsättningsgapen är mellan vidarebosatta och övriga flyktingar skiljer sig dock mycket åt från grupp till grupp.

Det är stora regionala skillnader inom Sverige i flyktingars sysselsättningsutveckling och i vilka regioner sysselsättningen är högre respektive lägre varierar också mycket mellan olika tidsperioder. De få mönster som är stabila inkluderar att sysselsättningen generellt är högre i Jönköpings, Kronobergs och Stockholms län, och lägre i Malmöregionen och på Gotland. Det är svårt att fastslå vad dessa skillnader beror på och möjligheten finns alltid att de bara beror på skillnader i genomsnittliga kvalifikationsnivåer mellan de flyktingar som bosatt sig i olika regioner. Noteras kan dock att Jönköpings och Kronobergs län har landets högsta andelar tillverkningsindustri, samt att Malmöregionen har den högsta och Gotland den lägsta andelen flyktingar i befolkningen.

Unga vuxna (25-35 år gamla) som anlänt till Sverige som barn, som flyktingar eller anhöriga till flyktingar, har i genomsnitt lägre sysselsättningsfrekvenser än infödda i samma åldrar. Skillnaderna är dock små för de som anlände till Sverige vid högst 15 års ålder, medan de är större för de som anlände vid 16-19 års ålder. Dessa inbördes skillnader är något större bland kvinnor än bland män. Skillnader i sysselsättning mellan ursprungsländer följer över lag ett mönster som liknar det hos de flyktingar som anlänt till Sverige som vuxna, men undantag finns.

I studien görs också en prognos av flyktinginvandringen, inklusive flyktinganhöriginvandringen, långsiktiga offentligfinansiella påverkan. Denna prognos utnyttjar det faktum att flyktingars sysselsättningsutveckling varit ganska stabil för varje givet ursprungsland för de flyktingar som anlänt de senaste 20 åren, vilket ökar rimligheten i ett antagande om att liknande sysselsättningsutveckling kommer att gälla också i framtiden. Som grund för prognosen används data från år 2015 till att beräkna flyktingars och flyktinganhörigas nettobidrag till den offentliga sektorns finanser som funktion av ålder och antal år sedan invandring. Detta görs separat för flyktinginvandrare från länder med historiskt hög integrationspotential och från länder med historiskt låg potential. Ett genomsnitt mellan resultaten för dessa två grupper antas representera en genomsnittlig flykting som anländer idag eller i framtiden.

Resultaten visar att flyktinginvandringen är en offentligfinansiell kostnad för Sverige, på både kort och lång sikt. Störst är kostnaden de första åren efter invandring. Under en begränsad period ger den genomsnittliga flyktingen ett positivt nettobidrag till de offentliga finanserna, men detta är inte tillräckligt stort för att täcka det initiala underskottet och det som uppkommer vid pensionsålder. Osäkerheten i beräkningarna är stor, men indikerar att nettoomfördelningen via de offentliga finanserna till en genomsnittlig flykting under hela dennas livstid i Sverige uppgår till i genomsnitt 74 000 kronor per år. Som jämförelse var omfördelningen till en genomsnittlig flykting i Sveriges befolkning 2015 cirka 60 000 kronor.

Summary

This study investigates the labor market integration of refugees who arrived in Sweden from different countries of origin over the period 1982–2014. These are observed in 1983–2015. The main focus is on refugees who were 20–50 years old when immigrating. Refugees who immigrated from 1990 onwards can be identified with good precision. For those who immigrated earlier, all immigrants from Iraq, Iran, Chile, Hungary, Romania, Vietnam, Ethiopia, Lebanon, Somalia, Syria, and Afghanistan are assumed to be refugees. Apart from this, those who immigrated as family members of refugees are not included in the analysis.

Labor market integration is primarily measured by employment rates. Employment is defined as an annual income that is higher than 40 per cent of the median income of 20–50-year-old native men in the same year. This limit is equivalent to 34,000 kronor in 1983, 67,000 kronor in 1990, 92,000 kronor in 2000, and 138,000 kronor in 2015. This definition is considered suitable because it corresponds to approximately the income required for self-sufficiency in a one-person household.

The report initially shows that refugees' employment rates have gradually fallen across successive cohorts over the last three decades. Refugee integration was considerably faster in the 1980s than what it has been thereafter. Refugees who arrived in Sweden in 1982–1988 had an employment rate above 60 per cent already after two–three years for men and five years for women. Reaching similar levels has taken later arrivals six to nine years for men and eight to twelve years for women. It is doubtful whether it is possible to reach this fast employment integration again, as unemployment was kept low in the 1980s in a way that was not macro-economically sustainable. Early integration was more difficult for refugees who arrived during the economic crisis of the early 1990s. Subsequent arrivals

performed slightly better, yet also between the mid-1990s and 2015, a gradual slow decline in the speed of integration can be observed.

It is only the early pace of refugee integration that differs substantially between the 1980s and later decades though. After 15–20 years in the country, employment rates of those who arrived in the 1980s and those who arrived later have been similar, at around 70–80 per cent for men, and 65–70 per cent for women.

However, over the long period of gradually declining employment rates for refugee immigrants, there have also been important changes in these immigrants' distributions across countries of origin. Refugee immigration from Eastern Europe and Chile was high in the 1980s, but ceased thereafter. Former Yugoslavia dominated refugee immigration in much of the 1990s, while Iraq and Somalia were more important in the 2000s, and Syria – and to some extent Eritrea – in the 2010s. For this reason, refugee employment is also studied separately by country of origin, to determine to what extent the reported trends are valid also for refugees from each country of origin, versus to what extent they may represent shifts between countries.

This analysis finds very substantial differences in refugee employment rates depending on the country of origin. The most successful groups may at certain points in time have employment rates that are a full 40 percentage points above those of the least successful, and the differences are often as large as 20 percentage points also after more than 15 years in the country. The pattern of which groups integrate faster versus slower has also been stable over long periods of time, in spite of much variation over time within countries of origin in the types and intensities of refugee-generating conflicts.

It is difficult to determine what causes these stable differences between refugees from different countries of origin. Differences in education levels appear at most to explain a minor share. Possible explanations, which cannot be verified, are stable differences in the selection of refugees who move to Sweden, or in the general qualifications of populations in different countries, or in patterns of discrimination against different groups in Sweden.

When the analysis is broken down by country of origin, the conclusion that integration was considerably faster for refugees who arrived in the 1980s remains. Yet the conclusion that it has been

gradually slower for successive groups who have arrived since the middle of the 1990s and onwards does not. Instead, over the last two decades, refugees' integration patterns by country of origin appear to have been quite stable. This is in spite of potentially negative macro trends, i.e. large shares of less-qualified manufacturing jobs leaving Sweden, and a tripling of the share of refugees in the total working-age population. Hence an increasing number of refugees in the population does not appear to noticeably harm labor market integration.

It is thus also reasonable to expect that the large refugee groups who have immigrated over the last few years, will on average find employment at approximately the same pace as their predecessors over the previous twenty years did. The high stability of employment integration patterns by country of origin over a long period of time makes it likely that also future patterns will look similar. Also considering their distribution across countries of origin, the average integration potential of the most recent arrivals appears likely to be similar to those of the previous two decades.

Employment gaps between men and women are generally large during refugees' first ten years in Sweden. Plausibly, this is to a non-negligible extent because large shares of most refugee groups are in child-rearing ages at the time of immigration. Hence women taking larger responsibility than men for small children at home will be reflected to a larger extent in the gender employment gap among newly-arrived refugees compared to in a population with a more even age-distribution, such as the total Swedish working-age population. Yet after around ten years in the country, refugees' gender employment gaps tend to decrease rapidly. After twenty years they are in many cases fully eradicated, and in certain cases even reversed, so that women have higher employment rates than men.

Which industries employ most newly-arrived refugees has changed importantly over time, in particular for men. Among all newly-arrived employed male refugees in 1990, more than 30 per cent worked in the manufacturing sector. Yet in 2015, the corresponding share was merely 5 per cent. This decrease is considerably stronger than that in the total male population over the same period. In later years, the care sector has instead come to dominate newly-arrived refugees' employment. Among all newly-

arrived employed refugees in 2015, 60 per cent of the women and 30 per cent of the men worked in this sector. The share of newly-arrived refugees working in the hotels and restaurants sector has also increased markedly over time.

Age at immigration importantly influences refugees' employment integration. Among men, integration has been somewhat slower for those who were above 35 years old when immigrating, and considerably slower for those who were above 40. This pattern is similar for women, yet takes a few years to become fully manifest. Plausibly, the differences between older and younger women are initially counterbalanced by the younger women's higher degree of responsibility for small children.

Resettled refugees (those who did not apply for asylum in Sweden) generally integrate slower into the labor market compared with other refugees. This confirms previous empirical research, and is to be expected in a context where those who succeed to apply for asylum on site are likely to possess physical, economic, or other resources that may also be useful on the labor market. Resettled refugees, on the other hand, are to a large extent chosen based on their "vulnerability". The magnitudes of the employment gaps between resettled and other refugees differ substantially across countries of origin and arrival periods though.

Refugees' employment integration differs substantially across Swedish regions, and along different patterns in different time periods. The few patterns that have been relatively stable include that employment is generally higher in Jönköpings, Kronobergs, and Stockholms län, and lower in the Malmö region and in Gotland. It is difficult to determine the causes of these differences. Potentially they represent no more than differences in qualifications between refugees' who have chosen to settle in different parts of the country. It may be noted though, that Jönköpings and Kronobergs län have the highest shares of manufacturing in total employment in the country, and that the Malmö region has the highest, and Gotland the lowest, share of refugees in the population.

Young adults (25-35 years old), who arrived in Sweden as refugees or their family members when they were children, have on average lower employment rates than similarly-aged natives. The differences are small for those who arrived in Sweden at below 15 years of age, and larger for those who were 16-19. These internal

differences are somewhat more pronounced among women compared to men. Employment differences between countries of origin among these childhood-arrivals mostly follow a pattern that is similar to that among refugees who arrived at adult age, although there are exceptions.

The study also forecasts the effects of current refugee immigration on current and future Swedish public finances. This exercise makes use of the fact that refugees' employment integration rates have been fairly stable by country of origin for successive cohorts who arrived over the last twenty years, which increases the likelihood that future patterns will also be similar. The forecasting exercise uses 2015 data to calculate net contributions to public finances of refugees' and their family members, depending on their age and number of years since immigration. This is done separately for refugees from countries with historically high integration potential, and countries with low historical potential. An average between these two groups is assumed to be representative for an average refugee who arrives in Sweden today or in the near future.

The results show that refugee immigration has a negative fiscal impact, both in the short and the long run. The cost is highest in the first few years after immigration. Over a certain part of their time in Sweden, the average refugee makes a positive net fiscal contribution, yet not large enough to cover the initial deficit, and the deficit that appears later as they reach retirement age. Numerical estimates are highly uncertain, but indicate that the net fiscal transfer to the average refugee, over their entire lifetime in Sweden amounts to, on average, 74,000 kronor per year. By comparison, the net transfer to the average refugee in Sweden in 2015 was 60,000 kronor.

1 Introduktion¹

De senaste åren har flyktinginvandringen till Sverige varit högre än någonsin tidigare. Åren 2013–16 fick 228 000 människor uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl, eller som anhöriga till personer med skyddsskäl. Detta motsvarar 2,3 procent av landets befolkning. Hur dessa flyktingar bäst kan integreras på arbetsmarknaden i Sverige och fås att bli självförsörjande har därmed lyfts till toppen av den politiska dagordningen. Syftet med den här rapporten är att ge en bred bakgrundsbild av flyktingars integration på arbetsmarknaden i Sverige historiskt och hur denna sannolikt kommer att se ut i den nära framtiden för de idag nyanlända. Huvudfokus ligger på att beskriva den historiska variationen i utfall på arbetsmarknaden beroende på ursprungsland och ankomstår. Detta för att försöka ge en bild av i vilken mån historiska utfall sannolikt utgör ett bra underlag för att prognosticera framtida utfall, och i så fall vilka historiska utfall som är bäst lämpade för detta. En central fråga är huruvida integrationen av flyktingar har blivit svårare över tid, i takt med att många enklare industrijobb lämnat Sverige och antalet flyktingar i landet vuxit.

Variationen i historisk integration beroende på ursprungsland och ankomstår beskrivs i rapportens första del, för flyktingar som invandrat till Sverige under perioden 1982–2014. Detta följs av en analys av variationen i sysselsättning beroende på näringsgren, bostadsort, ålder vid invandringstillfället, samt skillnader mellan vidarebosatta ("kvotflyktingar") och övriga flyktingar. All sysselsättningsanalys görs separat för män och kvinnor. Avslutningsvis ges en prognos av flyktinginvandringens framtida påverkan på Sveriges offentliga finanser.

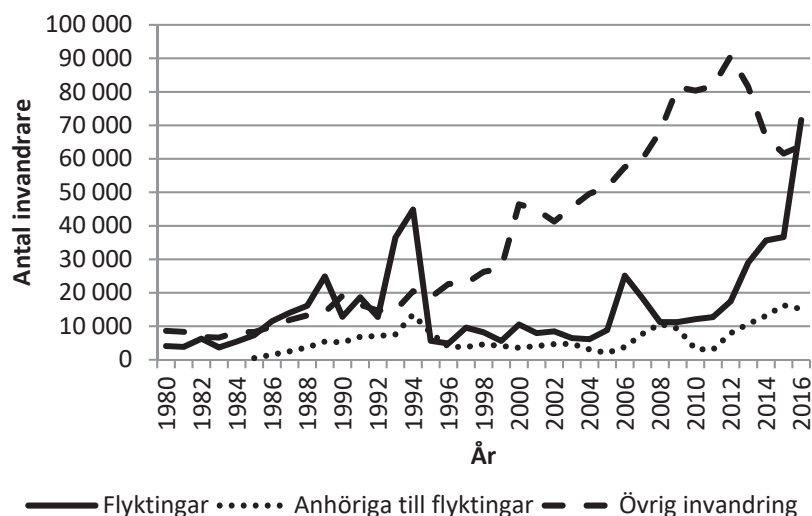
¹ I arbetet med den här rapporten har jag haft stor nytta av de kommentarer som givits av Moa Bursell, Robert Erikson, Håkan Hellstrand, Elly-Ann Lindström, Jonas Norlin, Dan-Olof Rooth, Dan Sölverud, Robert Östling och Lena Unemo.

Ordet "flykting" betecknar i rapporten alla som givits uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl, oavsett om detta gjordes under rubrikerna "flykting", "skyddsbehövande", "ömmande omständigheter", eller annat.

1.1 Kort historik över flyktinginvandringen i Sverige

Sveriges moderna historia som flyktingmottagande land kan sägas ha börjat 1956, med mottagandet av människor som flydde från den ungerska revolutionen samma år. Tidigare hade ett stort antal människor från framför allt Finland men också Norge och Danmark flytt till Sverige nära slutet av andra världskriget, varav de allra flesta återvände vid krigsslutet. Under decennierna efter 1956 kom flyktinginvandringen i huvudsak från Östeuropa. Från 1975 tillkom en betydande invandring från Chile och sedan början av 1980-talet har Sverige haft flyktinginvandring från ett större antal olika länder. Statistik över uppehållstillstånd till flyktingar finns från 1980 och för anhöriga till flyktingar från 1985. De totala antalen i respektive kategori redovisas i figur 1.1.

Figur 1.1 Årlig invandring av flyktingar, anhöriga till flyktingar och övriga 1980–2016

Noter: Uppgifter om flyktingar och anhöriga till flyktingar har tagits från Migrationsverkets statistik över beviljade uppehållstillstånd. "Övrig invandring" har beräknats genom att dessa subtraherats från SCB:s uppgifter om total invandring från folkbokföringsregistret.

Den heldragna kurvan i figur 1.1 visar en gradvis stigande flyktinginvandring under 1980-talet, där Iran är det mest dominerande sändarlandet med cirka 30 procent av flyktinginvandringen under decenniet. Vi ser en kraftig topp 1993–94 i samband med kriget i forna Jugoslavien. Forna Jugoslavien står för cirka hälften av flyktinginvandringen under hela 90-talet.² Vi ser en mindre topp 2006–07 som drivs av flyktingar från Irak. Irak står för en tredjedel av 00-talets flyktinginvandring. Avslutningsvis ser vi en kraftig stegvis ökning av flyktinginvandringen åren 2013–16. Denna drivs av flyktingar från Syrien, som står för nästan hälften av flyktinginvandringen sedan 2010 och cirka fyra femtedelar av ökningen 2012–16.

Den prickade kurvan som visar invandringen av anhöriga till flyktingar följer den heldragna kurvan med något års fördröjning. Sammantaget under hela perioden 1985–2012 (det vill säga med toppen på slutet exkluderad, eftersom betydande anhöriginvandring

² Summan av de länder som ingick i Jugoslavien behandlas i den här rapporten genomgående tillsammans under namnet "forna Jugoslavien"

där eventuellt inte har skett ännu), indikerar storleksförhållandet mellan de två kurvorna att varje flykting i genomsnitt åtföljts av cirka en tredjedels anhörig.

Vid utgången av 2017 beräknas antalet människor i Sverige som invandrat som flyktingar eller anhöriga till flyktingar vara 830 000, vilket motsvarar drygt 8 procent av landets totalbefolkning. Av dessa är 17 procent från Syrien, 13 från Irak, 11 från forna Jugoslavien, 7 från Somalia och 6 från Iran.³

Som jämförelse visar figur 1.1 också årlig övrig invandring, det vill säga all invandring som inte utgörs av flyktingar eller anhöriga till sådana. Vi ser därmed att Sverige under perioden 1980–95 var i den, vid internationell jämförelse, ganska unika situationen att flyktinginvandringen stod för hälften eller mer än hälften av den totala invandringen under en ganska lång period. Detta var ett resultat både av att flyktinginvandringen per capita var hög jämfört med i andra västeuropeiska länder och att arbetskraftsinvandringen var låg. Förhållandet mellan de två kurvorna ändrades i och med EU-inträdet 1995, som åtföljdes av ökande arbetskraftsinvandring samtidigt som Sverige gick in i en period av relativt låg flyktinginvandring. Men också under denna period stod flyktinginvandringen för en större del av den totala invandringen till Sverige än till andra västländer. Under perioden 2008–15 stod flyktinginvandringen för 19 procent av den totala invandringen i Sverige, 11 procent i Norge och lägre än så i övriga västeuropeiska länder. För Europa som helhet (EU samt Island, Norge och Schweiz) var andelen 4 procent⁴.

³ Egna beräkningar. Populationens storlek vid utgången av 2015 beräknades med den data och metod som beskrivs i inledningen av kapitel 2. Därtill adderades statistik över uppehållstillstånd 2016–17 från Migrationsverket.

⁴ Källa: Eurostat, <http://ec.europa.eu/eurostat>, 2017-12-01.

2 Historisk integration av flyktingar i Sverige 1983–2015

För att studera flyktingars integration på arbetsmarknaden de senaste decennierna används registerdata från SCB:s register *Linda* och *Stativ* för perioden 1983–2015. Urvalspopulationen utgör ett slumpmässigt urval av 22,4 procent av den invandrade befolkningen och 3 procent av den infödda befolkningen varje enskilt år.⁵ Analysen gör inga försök att ta hänsyn till övertäckning, det vill säga att vissa individer uppges vara bosatta i Sverige utan att i verkligheten vara det. Varje enskilt år är 96–98 procent av den totala flyktinggrupp som studeras registrerad som boende i ett hushåll som rapporterar positiv inkomst eller bidragsmottagande. Eventuell övertäckning, eller åtminstone möjligheten att göra något åt den om den trots denna observation skulle vara stor, är därmed för liten för att kunna ha en betydande påverkan på analysen.

Utvandring, det vill säga individer som lämnar Sverige och datamaterialet under studieperioden (i ett mindre antal fall sker detta på grund av dödsfall), har endast negligerbar påverkan på de integrationsmönster som redovisas. Detta har konstaterats genom analyser där urvalet hållits konstant över tid, det vill säga de som lämnar Sverige under studieperioden utelämnas också under de år då de befinner sig i landet. Dessa analyser redovisas inte, då skillnaderna mot de resultat som redovisas knappt är synliga. Utvandringen av människor som invandrat som flyktingar är generellt mycket låg, vilket kan förstås av att de flesta avsändarländerna har haft utdragna konflikter.

⁵ Datamaterialet utgörs av paneldata, det vill säga urvalen från olika år innehåller samma individer så långt som detta är möjligt med bibehållen representativitet för totalbefolkningen. Denna aspekt av materialet har dock ingen betydelse för den analys som redovisas i den här rapporten, som betraktar urvalen som om de vore upprepade tvärsnitt. Variationen i utfall mellan på varandra följande år blir dock lägre som resultat av datamaterialets panelkaraktär.

2.1 Att identifiera flyktingar

Flyktingar identifieras i datamaterialet utifrån uppgift om grund för bosättning. Emellertid har denna variabel relativt dålig täckning för personer som invandrat före 1990 och nästan obefintlig för de som invandrat före 1986. För de som invandrat före 1990 identifieras därför flyktingar utifrån uppgift om ursprungsland. Samtliga invandrare med invandringsår före 1990 från något av länderna Irak, Iran, Chile, Ungern, Rumänien, Vietnam, Etiopien, Libanon, Somalia, Syrien och Afghanistan räknas i studien som flyktingar, då den icke-flyktrelaterade invandringen från dessa länder under perioden bedöms vara negligerbar. De flesta icke-flyktingar bedöms vara anhöriga till flyktingar, men även dessas antal bedöms vara jämförelsevis litet. Som visades i figur 1.1 var kvoten mellan antalen flyktinganhöriga och flyktingar lägre på 1980-talet än vad den varit därefter. Före 1985 saknas uppgifter om flyktinganhöriga, och under perioden 1985–89 var kvoten endast 0,18.

Genomgående i rapporten studeras historisk integration separat per ursprungsland för flyktingar från Irak, Iran, Chile, Ungern, Rumänien, Vietnam, Etiopien, Eritrea, Libanon, Somalia, Syrien, Afghanistan, samt forna Jugoslavien. På grund av hur datamaterialet har beställts från SCB går det i analysen inte att särskilja Ungern från Rumänien, Etiopien från Eritrea, eller de olika delarna av forna Jugoslavien från varandra. Urvalet av länder har gjorts utifrån att de under någon eller flera tidsperioder tillhört de dominerande ursprungsländerna för Sveriges flyktinginvandring. Ytterligare ett land som den beskrivningen passar på är Polen under 1980-talet. Emellertid fanns det under 1980-talet också en icke-negligerbar invandring från Polen som inte var av flyktingskäl. Eftersom flyktingar under denna period bara kan identifieras utifrån uppgift om ursprungsland exkluderas invandrare från Polen. Sammantaget står de tretton studerade länderna för 80 procent av Sveriges flyktinginvandring 1980–2015⁶.

Från 1990, när invandringen av anhöriga till flyktingar varit större i proportion till flyktinginvandringen, exkluderas de anhöriga från den studerade flyktingpopulationen. Detta beror dels på att de inte hade kunnat inkluderas med precision, då flyktinganhöriga endast kan skiljas från övriga anhöriginvandrare i individnivådatan från

⁶ Källa: <http://migrationsverket.se>, 2017-12-01.

2011. Detta är dock ett mindre problem för åtminstone vissa av de studerade ursprungsländerna, där stora majoriteter av anhöriginvandringen kan förväntas utgöras av flyktinganhöriga. Viktigare är att studiens syfte till stor del är att studera variation i flyktingars integration i Sverige mellan ursprungsländer och invandringsperioder. Det är då önskvärt att hålla olika grupper så jämförbara med varandra som möjligt. En strikt begränsning till de som själva kategoriseras som flyktingar uppnår detta. Med flyktinganhöriga inkluderade är det mer oklart. För vissa länder och invandringsperioder är anhöriginvandringen flera gånger större än flyktinginvandringen, medan förhållandena är helt annorlunda avseende invandringen från samma länder under andra perioder. Exempelvis var det fem gånger så många anhörig- som flyktinginvandrare i Sveriges invandring från Eritrea 2003, men tre gånger så många flykting- som anhöriginvandrare i invandringen från samma land bara två år senare.

Det är inte otänkbart att vem som väljer att migrera som flyktinganhörig, särskilt i dessa fall, styrs i högre grad av möjligheter på arbetsmarknaden än vad som är fallet för den som är flykting. Detta gör i så fall olika grupper mindre jämförbara med varandra. De resultat som redovisas i rapporten har dock också producerats i en alternativ version där samtliga anhöriginvandrade från de viktigaste flyktingsändande länderna inkluderats i flyktingpopulationen. Dessa resultat återges inte, men skiljer sig mycket lite från de som återges i rapporten.⁷

2.2 Att mäta sysselsättning

Flyktingars integration mäts primärt i termer av sysselsättningsfrekvenser (med resultat avseende inkomster och bidragsutnyttjande i appendix) och orden "sysselsättning" och "integration" används ofta synonymt i rapporten. Vad som utgör det mest relevanta sysselsättningsmåttet är inte trivialt. I svensk (och utländsk) sysselsättningsstatistik är det vanligt att använda punktmått på

⁷ Sett över hela perioden 1990–2015 är, för de av de studerade ursprungsländerna som haft hög flyktinginvandring under denna period, andelen av den totala invandringen i det studerade åldersintervallet som klassats som flyktinginvandring, per ursprungsland: Irak: 68 procent, Iran: 52 procent, Etiopien/Eritrea: 76 procent, Libanon: 54 procent, Somalia: 75 procent, Syrien: 78 procent, Afghanistan: 66 procent, forna Jugoslavien: 69 procent.

sysselsättning. Huvudkällan till statistik om totalbefolkningens sysselsättningsnivåer är SCB:s Arbetskraftsundersökning (AKU), i vilken respondenter tillfrågas om huruvida de arbetat i någon utsträckning alls under en given vecka. AKU tillhandahåller dock inte separata uppgifter om flyktinginvandrare.

Ett alternativt sysselsättningsmått som regelbundet rapporteras av SCB specifikt för flyktingar, per kön och antal år sedan invandring, baseras på den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS). Måttets ambition är att ge en indikator för huruvida en person har arbetat i minst en timme per vecka under november ett givet år. SCB använder statistiska sannolikhetsmodeller för att prediktera för vilka individer så har varit, respektive inte varit fallet.

Denna studie utgår ifrån ståndpunkten att dessa måtts relevans begränsas av deras generösa definitioner av sysselsättning. Studiet av flyktingars integration utgår i hög grad från en normativ uppfattning om att det är negativt att flyktingar är ekonomiskt självförsörjande i markant lägre grad än den övriga befolkningen. De generösa punkt-sysselsättningsmått som nämns ovan blir då otillfredsställande, eftersom den sysselsättningsgrad som det finns en normativ önskan om att flyktingar i högre grad ska uppnå är långt större än motsvarande en timme per vecka. Ett mindre generöst sysselsättningsmått skulle därmed kunna ha större relevans, genom bättre överensstämmelse med begreppet "självförsörjande", eller med vad vi betraktar som ett "riktigt jobb" (den term som används av Erikson m.fl., 2007, samt Åslund, Forslund och Liljeberg, 2017).⁸

Av detta skäl definieras sysselsättning i den här studien som en årsinkomst som överstiger 40 procent av medianinkomsten för 20–50 år gamla infödda män under motsvarande år. Häri inkluderas

⁸ Samma resonemang har viss giltighet också avseende att mäta sysselsättning i totalbefolkningen. Emellertid blir skillnaden mellan måtten större för grupper så som flyktingar, som i större utsträckning är sysselsatta endast sporadiskt. Detta visas i rapporterna nr 2016:37 och 2016:664 från Riksdagens Utredningstjänst, som visar att en stor andel av de flyktingar som klassas som sysselsatta enligt RAMS endast har arbetsinkomst under en begränsad del av året.

inkomster från arbete, företagande och kapitaläggande.⁹ Bidragsinkomster ingår inte.¹⁰ Detta mått kan anses stämma relativt väl överens med den inkomst som krävs för att vara självförsörjande i ett ensamhushåll. Det motsvarar summan 34 000 kronor 1983, 67 000 kronor 1990, 92 000 kronor 2000, och 138 000 kronor 2015.¹¹

Detta sysselsättningsmått har jämförts med det som rapporteras av SCB baserat på RAMS, med något oväntade resultat. Konceptuellt borde de två måtten ge mycket olika mått på flyktingars sysselsättningsfrekvenser, då RAMS avser prediktera endast fyra timmars arbete under en månad, medan det mått som används i den här studien kräver en inkomst på nästan 12 000 kronor per månad 2015. I praktiken är skillnaden mellan de två måtten dock förvånande liten. En rättvisande jämförelse kan göras från 2011, då datamaterialet också tillåter anhöriga till flyktingar att identifieras i den här studiens datamaterial, eftersom dessa anhöriga är inkluderade i den statistik som rapporteras av SCB.

I tabell 2.1 visas sysselsättning enligt respektive mått per ankomstår och år sedan invandring för flyktingar som invandrat 2010–14. För de som invandrade 2012–14 ser skillnaderna ut ungefär som man hade väntat sig, med högre sysselsättning enligt RAMS än enligt kriteriet att inkomsten ska överstiga 40 procent av medianinkomsten för 20–50 år gamla infödda män. För de som invandrade 2010–11 visar de två måtten däremot mycket likartade sysselsättningsnivåer. Detta resultat förefaller vara orimligt, då RAMS-måttet konceptuellt är så mycket mer inkluderande. Det kan knappast vara fallet att de andelar flyktingar som arbetat minst fyra timmar i

⁹ Att kapitalinkomster bör ingå i sysselsättningsmålet är inte självklart. Dessa inkomster kommer inte ifrån "sysselsättning", samtidigt som att önskan om att flyktingar ska vara i hög grad självförsörjande torde vara oberoende av källan till inkomsterna. I praktiken har dock kapitalinkomsternas inkluderande eller inte negligerbar betydelse. Den genomsnittliga flyktingen hade 2015 negativ nettoinkomst från kapital om cirka 1 500 kronor.

¹⁰ Det går inte att särskilja i analysen huruvida en individ är sysselsatt i offentligt subventionerad anställning eller inte. Sådan sysselsättning är emellertid för de flesta endast aktuell för begränsade tidsperioder och dess möjlighet att påverka de långsiktiga integrationsmönstren som analyseras i den här studien är därmed begränsad.

¹¹ Måttet liknar i sin utformning i hög grad det som används av Erikson m.fl. (2007), liksom Åslund, Forslund och Liljeberg (2017). Dessa definierar ett "riktigt jobb" som en årsinkomst som överstiger 50 procent av medianinkomsten för en 45-åring. Det mått som används här är avsiktligt något mer inkluderande. Det alternativa måttet motsvarar en inkomst på cirka 177 000 kronor, det vill säga nästan 30 procent mer, 2015. Det mått som används här strävar också efter att göra referenspunkten mindre känslig för kompositionsförändringar över tid, genom att det hela tiden utgår ifrån infödda män och inte ifrån totalbefolkningen. Detta har i praktiken dock endast marginell betydelse. Referensinkomsten hade varit 16 procent lägre utan begränsningen till infödda män 1983 och 18 procent lägre 2015.

november och som tjänar årsinkomster på minst 127 000–138 000 kronor är så gott som identiska.

Tabell 2.1 Flyktingars sysselsättning beroende på mätmetod

	Sysselsättning (%) enligt mått	
	Inkomst $\geq$ 40% av median	RAMS
Invandringsår 2010		
--1 år	15.8	9.8
--2 år	14.6	15.7
--3 år	20.2	21.6
--4 år	28.1	28.7
--5 år	36.9	37.2
Invandringsår 2011		
--1 år	9.6	9.4
--2 år	15.6	18.8
--3 år	26.5	25.6
--4 år	34.6	35.7
Invandringsår 2012		
--1 år	9.6	14.6
--2 år	18.1	23.9
--3 år	27.5	31.9
Invandringsår 2013		
--1 år	8.1	16.0
--2 år	18.4	26.9
Invandringsår 2014		
--1 år	7.1	15.6

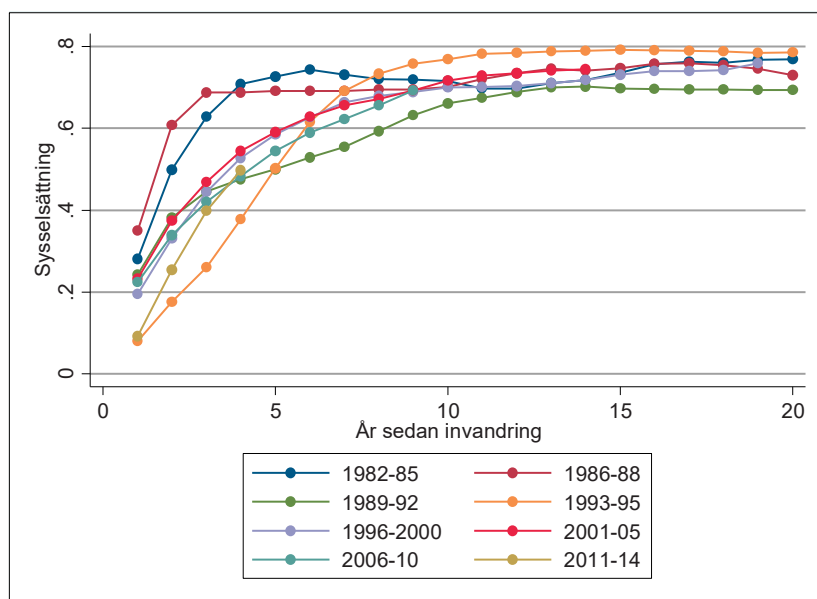
Noter: Tabellen visar sysselsättning per invandringsår och år sedan invandring enligt två olika mått för flyktingar och anhöriga till flyktingar som är 20–64 år gamla vid måttillfället. I den första kolumnen klassificeras en person som sysselsatt om hens sammanlagda årsinkomst från arbete, näringsverksamhet och kapitalinkomster överstiger 40 procent av motsvarande medianinkomst för 20–50 år gamla infödda män under samma år. Den andra kolumnen anger sysselsättning enligt SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS), där sysselsättning klassas utifrån statistiska sannolikhetsmodeller.

Hur det kommer sig att RAMS-måttets predikterade sysselsättningsnivåer inte är högre jämfört med det andra måttet går här inte att utröna, eftersom det inte går att se vilken eller vilka komponenter i de bakomliggande sannolikhetsmodellerna som skapar resultatet i RAMS. Men jämförelsen ställer frågetecken kring hur väl de sannolikhetsmodeller som används för att klassificera sysselsättning i RAMS – vilka har kalibrerats mot hela befolkningen – är anpassade för nyanlända flyktingar.

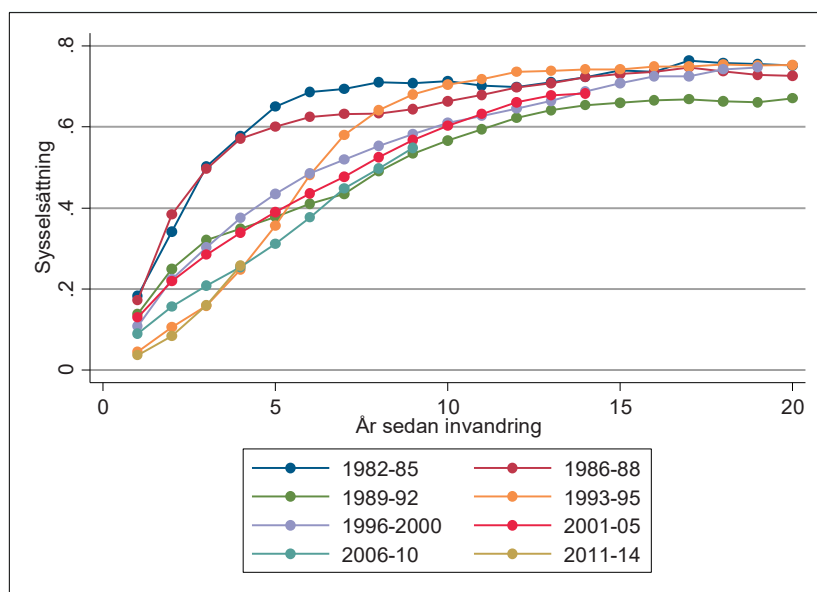
2.3 Sysselsättningsutveckling per ankomstår: alla flyktingar

En för studien central fråga är huruvida flyktingars integration på arbetsmarknaden i Sverige har blivit svårare över tid. Det finns till synes goda skäl att på förhand anta att så skulle vara fallet. Enklare jobb inom tillverkningsindustrin, som utgjort många flyktingars första steg in på arbetsmarknaden, har gradvis lämnat Sverige under perioden. Samtidigt har det ackumulerade antalet flyktingar (och övriga invandrare) i landet successivt ökat. De delar av arbetsmarknaden som varit jämförelsevis lätta för flyktingar att ta sig in på, exempelvis där språkraven varit relativt låga, kan därmed ha kommit att innehålla successivt större andelar tidigare flyktinginvandrare. Detta skulle i sin tur kunna göra det svårare för senare nyanlända att ta sig in. Å andra sidan är det tänkbart att arbetsmarknaden på olika sätt anpassar sig till en ökad närvaro av invandrare, vilket gör det lättare för senare nyanlända att komma i sysselsättning.

En första illustration av hur flyktingars integration förändrats över tid ges i figurerna 2.1 och 2.2. Dessa visar, för män respektive kvinnor, sysselsättning per ankomstår och år sedan invandring för samtliga flyktingar som var 20–50 år gamla vid invandringstillfället. Ankomståren har grupperats i åtta intervaller för att redovisningen ska bli överskådlig. Intervallernas längd varierar mellan tre och fem år. Inledningsvis var intentionen att ha jämna femårsintervaller, men en anpassning av intervallerna till den ekonomiska nedgången under början av 90-talet gör det möjligt att bättre illustrera effekten av denna på flyktingars tidiga etablering på arbetsmarknaden.

Figur 2.1 Sysselsättning per ankomstår och år sedan invandring: Män

Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur 2.2 Sysselsättning per ankomstår och år sedan invandring: Kvinnor

Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figurerna 2.1 och 2.2 ger en samstämmig bild av att flyktingars etablering på arbetsmarknaden blivit allt svårare över tid. Den största skillnaden är mellan kohorterna som ankom under perioden 1982–88 och senare kohorter.¹² Bland dessa tidiga kohorter var sysselsättningen 60 procent eller mer efter endast två-tre år för män och fem år för kvinnor. Att nå upp till motsvarande nivå har tagit avsevärt längre tid för efterföljande kohorter: sex-nio år för män och åtta-tolv år för kvinnor. Skillnaderna avser dock bara hur fort dessa tidiga kohorter kommer upp på relativt höga sysselsättningsnivåer. Därefter planar deras kurvor fort ut, och de flesta efterföljande kohorter har slutit gapen mot dessa föregångare efter knappt tio år i landet för män och drygt tio för kvinnor. Vi ser alltså stora skillnader mellan kohorter i kortsiktig, men inte långsiktig integration.

Jämfört med dessa tidiga kohorter tar den tidiga etableringen avsevärt längre tid för kohorten som anländer 1989–92 och som drabbas av 90-talskrisen tidigt i sin etablering, och ännu längre tid för den som anländer 1993–95 när arbetslösheten i Sverige är som högst. Den senare av dessa två gör dock en anmärkningsvärd upphämtning och når till slut högre sysselsättningsnivåer än samtliga övriga. Jag återkommer till detta. Efter 1995, det vill säga under en 20-årsperiod som kännetecknats av makroekonomisk stabilitet, indikerar figurerna om något att det skett en gradvis men svag försämring av flyktingars integration. För bägge könen gäller att sysselsättningskurvorna för kohorterna som anlände efter 1995 ligger lägre, där kurvorna för 1996–2000 och 2001–05 ligger mycket nära varandra, medan den för kohorten 2006–10 ligger något lägre och den för 2011–14 ännu lägre. Skillnaderna är dock relativt små.

En annan anmärkningsvärd observation i figurerna 2.1 och 2.2 är konvergensen mellan män och kvinnor. Den tidiga etableringen går för samtliga kohorter avsevärt snabbare för män än för kvinnor. Men efter cirka 15 år i landet är skillnaden i sysselsättning mellan könen nära uttraderad. Bland de fem kohorter som kan jämföras efter 15 år i landet är den genomsnittliga skillnaden i sysselsättning endast 2,5 procentenheter. Efter fem år i landet var den hela 13 procentenheter bland samma fem kohorter. Många av de flyktingar som kommit till Sverige har kommit från länder med avsevärt lägre arbetskraftsdeltagande bland kvinnor jämfört med män och det är högst troligt

¹² Med "kohort" menas i den här texten en invandrargrupp som invandrat under en specifik tidsperiod.

att dessa skillnader i hemländerna är en viktig delförklaring till de stora sysselsättningsskillnaderna mellan könen tidigt under vistelsen i Sverige. Men vi ser alltså att flyktingarna med tiden integreras i den svenska situationen med små skillnader i sysselsättning mellan könen.

I figurerna A1 och A2 i Appendix A visas samma sysselsättningskurvor som i figurerna 2.1 och 2.2, men med sysselsättning uttryckt som andel av sysselsättningen, enligt samma mått, för infödda 20-50 år gamla män vid samma tidpunkt. Detta för att ställa den sysselsättning som flyktinggrupperna konvergerar mot i relation till den för den starkaste gruppen på arbetsmarknaden. Vi ser i dessa figurer att samtliga flyktinggruppers sysselsättning efter 16-20 år i landet ligger inom intervallet 80-100 procent av sysselsättningen för denna referensgrupp.

2.4 Sysselsättning per ursprungsland

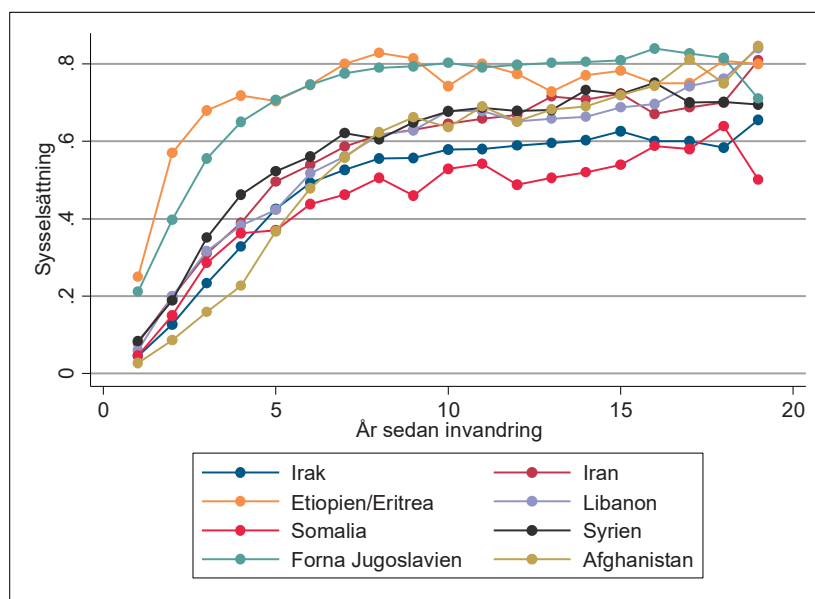
Figurerna 2.1 och 2.2 gav alltså en bild av att integrationen av flyktingar på arbetsmarknaden i Sverige generellt har gått sämre över tid, genom att jämföra hur integrationen sett ut för flyktingkohorter som kommit till Sverige vid olika tidpunkter. Huruvida detta också innebär att det har blivit svårare för en flykting med likvärdiga kvalifikationer att komma in på arbetsmarknaden över tid beror på om de genomsnittliga kvalifikationer som flyktingar haft vid ankomsten till Sverige varit relativt konstanta över tid eller inte. En indikation på att så kanske inte har varit fallet gavs av sysselsättningsutvecklingen för kohorten som ankom 1993–95. Denna kohort hade det ogynnsamma utgångsläget att anlända till Sverige under en period av hög arbetslöshet och deras initiala sysselsättningsutveckling var också sämre än för samtliga andra kohorter. Trots detta nådde samma kohort några år senare högre sysselsättningsnivåer än någon annan tidigare eller senare, vilket är en stark indikation på att denna grupp hade med sig bättre förutsättningar att prestera på Sveriges arbetsmarknad än vad de övriga hade.

Vad som särskilt skiljer ut 1993–95-kohorten från tidigare och senare kohorter är dess dominans av människor från forna Jugoslavien, vilka utgjorde cirka 70 procent av gruppen (vid ankomstillfället till Sverige såväl som under de påföljande 20 åren).

Det är alltså tänkbart att flyktingar från forna Jugoslavien haft bättre förutsättningar än andra grupper och att detta stör jämförelsen. Det är likaså tänkbart att liknande skillnader finns också mellan andra ursprungsländer.

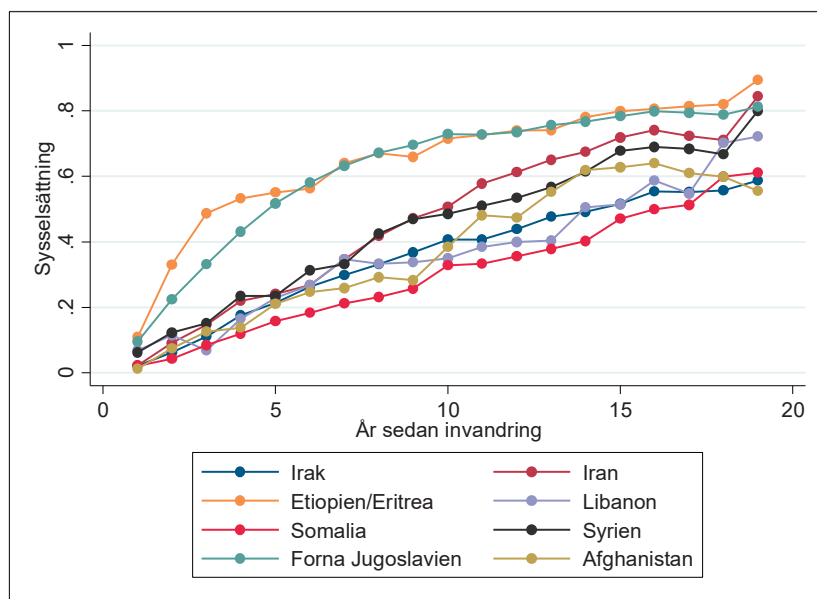
Ett tvärsnitt av skillnader i sysselsättningsutveckling över tid mellan flyktinggrupper från olika ursprungsländer ges i figurerna 2.3 och 2.4, för den kohort som anlände till Sverige 1996–2000. Figurerna visar på mycket stora skillnader. Som mest skiljer det mer än 40 procentenheter mellan de grupper som har högst och de som har lägst sysselsättning, för både män och kvinnor. Också efter mer än 15 år i landet, när konvergensen mellan grupperna ser ut att ha avstannat, skiljer det mer än 20 procentenheter, för både män och kvinnor. För både män och kvinnor är sysselsättningsutvecklingen bättre för flyktingar från forna Jugoslavien och Etiopien/Eritrea än för övriga sex ursprungsländer. Flyktingar från Somalia har sämst utveckling för både män och kvinnor, men skiljer sig mindre från övriga grupper.

Figur 2.3 Sysselsättning per ursprungsland och år sedan invandring: Män invandrade 1996–2000

Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20–50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur 2.4 Sysselsättning per ursprungsland och år sedan invandring:
Kvinnor invandrade 1996–2000

Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20–50 år gamla vid invandringstillfället.

I figurerna A3–A16 i Appendix A visas motsvarande information för övriga sju studerade kohorter. En sammanlagd analys av de sammanlagt 16 figurer som därmed visas visar på en påfallande hög samstämmighet. Vilka grupper som presterar bättre och vilka som presterar sämre har inte förändrats mycket över tid och är dessutom likartat för båda könen. På 1980-talet presterade flyktingar från Chile och Rumänien/Ungern, följt av Etiopien bättre än övriga. Efter att flyktingströmmarna från de förstnämnda två avtagit är det fortsatt flyktingar från Etiopien/Eritrea som, tillsammans med de från forna Jugoslavien, presterar bättre än andra. Detta gäller med undantag för män från den senaste kohorten, som anlät 2011–14, där gruppen från Etiopien/Eritrea presterar sämre. Detta sammanfaller med en kraftig ökning i flyktingströmmen från Eritrea, där selektionen av flyktingar därmed sannolikt kan tänkas se annorlunda ut jämfört med tidigare. Övriga flyktinggruppers sysselsättningskurvor tenderar att ligga relativt nära varandra, oftast – i alla fall sedan 1996 – med de från Somalia på de lägsta nivåerna.

Att de inbördes förhållandena mellan ursprungsländer är så likartade för kvinnor och män tyder på att skillnader i förvärvsgrad mellan män och kvinnor i hemländerna inte har någon större påverkan på motsvarande gap i Sverige. Den huvudsakliga avvikelser från mönstret är att kvinnor från Iran generellt gör bättre ifrån sig jämfört med andra kvinnor än vad män från Iran gör jämfört med andra män (vilket knappast heller kan förklaras med att kvinnor skulle ha en starkare ställning i Iran jämfört med andra ursprungsländer). Huruvida denna synbarligen begränsade påverkan av hemländernas könsroller beror på selektionen av flyktingar, eller på överföring av svenska könsroller, eller båda, kan inte besvaras här. Men att mönstret manifesteras så tidigt under flyktingarnas tid i landet bör ses som en indikation på att selektion i alla fall inte saknar betydelse.

Denna stabilitet i de inbördes förhållandena mellan ursprungsländer är anmärkningsvärd med tanke på hur stora förändringar som skett över tid i typen av, och intensiteten i, de konflikter som människor har flytt ifrån inom varje land. Man hade utifrån det kunnat vänta sig att flyktingar från ett och samma land skulle ha selekterats på olika sätt under olika tidsperioder och därmed presterat mer olika på Sveriges arbetsmarknad än vad som verkar vara fallet.

Skillnaderna mellan olika gruppers sysselsättningsutveckling i Sverige kan endast i låg grad eller inte alls förklaras av skillnader i formell utbildning vid ankomsten till Sverige. Bortfallet är mycket stort i existerande individdata över flyktingars utbildningsnivåer, särskilt de senaste tjugo åren. Jag har därför inte funnit en analys av denna meningsfull. Istället används SCB:s aggregerade statistik över utbildningsnivåer vid invandringstillfället, där bortfallet är lägre: cirka 10 procent för kohorterna som anlände 1996–2010, men betydligt högre för 2011–14-kohorten.¹³ Dock går det inte i denna data att urskilja gruppen flyktinginvandrare som var 20–50 år gamla vid invandringstillfället, utan det enda som finns att tillgå är siffror för samtliga invandrare per ursprungsland som var 16–74 år gamla vid invandringstillfället. Att icke-flyktingar inkluderas torde vara ett mindre problem för de kohorter som anlände före 2006, då andelen invandrare från nämnda länder som inte var flyktingar eller anhöriga

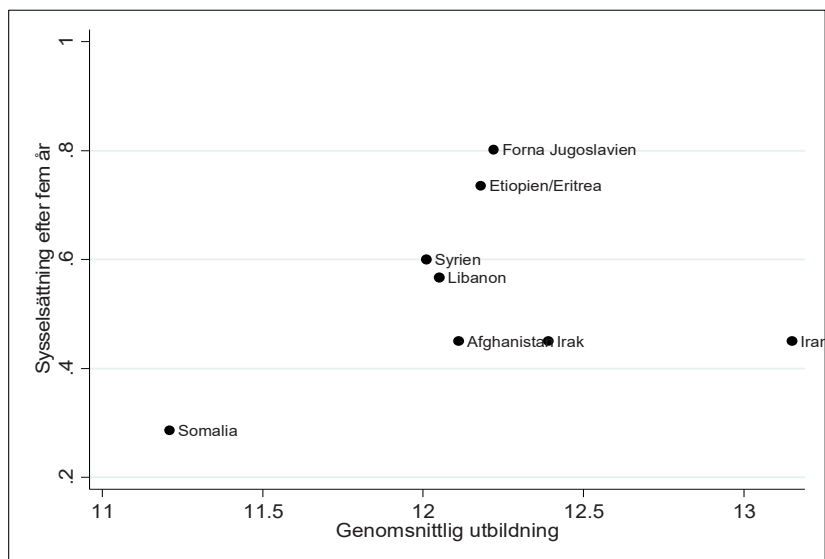
¹³ Jag känner inte till någon förklaring till varför bortfallet är lägre i den aggregerade datan än i individnivådatan.

till flyktingar var mycket låg. Likaså var den stora majoriteten av de 16-74 år gamla invandrarna 20-50 år gamla, varför en analys av dessa uppgifter ändå känns motiverad.

Utbildningsnivåer är kodade i fem kategorier: Endast förgymnasial utbildning (det vill säga ingen avslutad gymnasial utbildning), Gymnasial utbildning, Två års eftergymnasial utbildning eller mindre, Tre års eftergymnasial utbildning eller mer, samt Forskarutbildning. För att kunna räkna fram genomsnittlig utbildning per grupp antas dessa representera 10, 12, 14, 16, respektive 18 års utbildning. I figurerna 2.5 och 2.6 visas, för kohorten som anlände 2001–05, korrelationen mellan genomsnittlig utbildning vid invandring och sysselsättning efter fem år i Sverige per ursprungsland och kön. För båda könen kan resultaten sammanfattas som att den lägst utbildade gruppen, som i båda fallen är från Somalia, också har lägst sysselsättning, men att det därutöver inte syns något positivt samband alls.

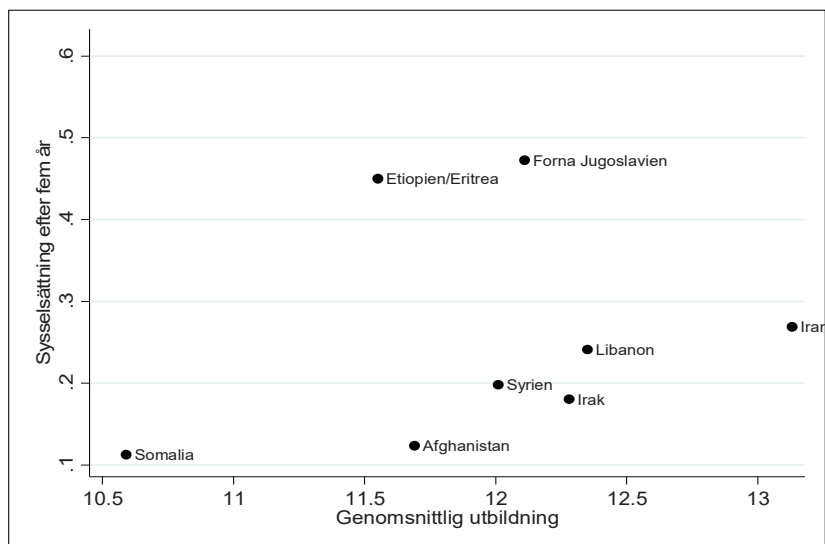
Liknande resultat erhålls om vi istället studerar korrelationen mellan sysselsättning och andelen som saknar gymnasieutbildning, eller andelen med eftergymnasial utbildning. Dessa resultat rapporteras inte. Noteras bör dock att den låga förklaringsgraden hos genomsnittligt antal utbildningsår, utöver den låga precisionen i mätningen av variabeln, inte utesluter att skillnaderna i sysselsättning skulle kunna förklaras av mer svåråtkomliga faktorer som kvaliteten på utbildningen eller dess relevans på den svenska arbetsmarknaden.

Figur 2.5 Sysselsättning och utbildningsnivå: Män

Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället. Sysselsättning mäts efter fem år i Sverige. Utbildning (antal års skolgång) mäts vid invandringstillfället och inkluderar samtliga 16-74 år gamla invandrare, per kön, från ursprungslandet i fråga.

Figur 2.6 Sysselsättning och utbildningsnivå: Kvinnor

Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället. Sysselsättning mäts efter fem år i Sverige. Utbildning (antal års skolgång) mäts vid invandringstillfället och inkluderar samtliga 16-74 år gamla invandrare, per kön, från ursprungslandet i fråga.

Andra tänkbara förklaringar till de stabila skillnaderna mellan ursprungsländer är stabila skillnader i selektion eller i kvalifikationer i befolkningen i ursprungslandet generellt, eller i graden av diskriminering mot olika grupper i Sverige. Det kan noteras att integrationen gått jämförelsevis bra för flyktingar från länder i Europa, samt att de två icke-europeiska länder som står ut i positiv riktning, det vill säga Chile och Etiopien/Eritrea, skiljer sig från samtliga länder de jämförs med i att den dominerande religionen i landet är kristendom. Detta kan tänkas ha betydelse både om det innebär ett mindre ”kulturellt avstånd” till Sverige och om det finns en större diskriminering mot icke-kristna än kristna invandrare. Detta är dock bara hypoteser som inte kan styrkas här.¹⁴

Hela datamaterialet bestående av sysselsättning per ursprungsland, ankomstperiod och år sedan invandring redovisas i databasform i online Appendix B. Där redovisas också på motsvarande sätt medianinkomst (uttryckt som andel av medianinkomsten för 20-50 år gamla infödda män), samt andel av gruppen som bor i ett hushåll som i någon utsträckning mottar ekonomiskt bistånd. Dessa variabler följer mönster som i hög grad överensstämmer med vad som redovisats grafiskt för sysselsättning.

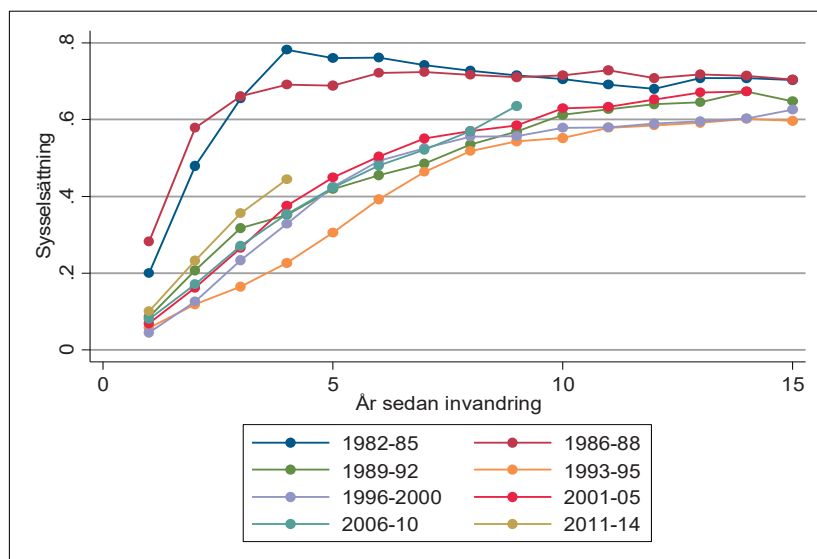
2.5 Sysselsättning per ankomstår och ursprungsland

De stora skillnaderna i flyktingars sysselsättningsutveckling beroende på ursprungsland indikerar att den variation i sysselsättningsutveckling för olika kohorter som redovisades i avsnitt 2.3 skulle kunna vara i betydande grad påverkad av variationen i andelar från olika länder i olika kohorter. Exempelvis utgjordes 74 procent av 1993–95-kohorten vid invandring av flyktingar från forna Jugoslavien, som typiskt presterat relativt bra, men 36 procent av 2006–10-kohorten av flyktingar från Irak och Somalia, som det typiskt gått sämre för. Samtidigt ger stabiliteten i förhållandena mellan sysselsättningsutvecklingen för flyktingar från olika ursprungsländer anledning att tro att de genomsnittliga kvalifikationerna hos flyktinggrupper från ett givet land ändrats relativt lite, också över lång tid. Det är därför sannolikt att vi får en bättre bild

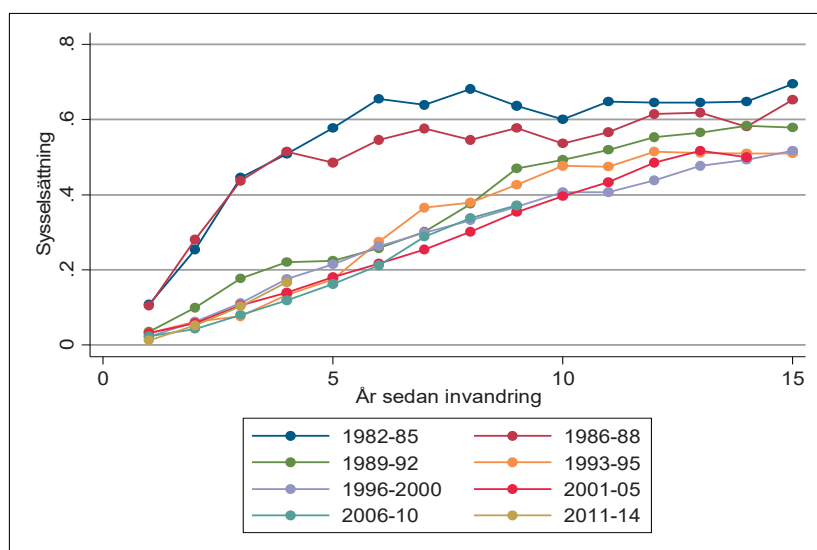
¹⁴ Diskrimineringsstudier utförda i Frankrike indikerar att muslimska invandrare där diskrimineras i högre grad än kristna (Adida, Laitin och Valfort, 2010; Valfort, 2017).

av i vilken utsträckning det blivit svårare över tid att integrera flyktingar med likvärdiga kvalifikationer om vi gör analysen separat per ursprungsland.

Detta görs för de fem länder som sänt tillräckligt stora antal flyktingar till Sverige i varje kohort sedan 1989: Irak, Iran, Somalia, Syrien och forna Jugoslavien. Sysselsättningsutveckling per ankomstår och år sedan invandring för manliga respektive kvinnliga flyktingar från Irak visas i figurerna 2.7 och 2.8. Dessa bilder stödjer den första, men inte den andra, slutsatsen från avsnitt 2.3. Den tidiga sysselsättningsutvecklingen ser fortfarande avsevärt bättre ut för de kohorter som anlände 1982–88 än för senare kohorter. Men den gradvisa försämringen för de som anlant sedan mitten av 90-talet syns det inget av. För män syns om något en indikation på motsatsen, det vill säga att sysselsättningsutvecklingen blivit något bättre över tid under perioden. Figurerna A17 och A18 i Appendix A visar motsvarande resultat för män och kvinnor från Iran, som också kan följas under hela perioden sedan 1982, medan figurerna A19–A24 visar motsvarande för flyktingar från Somalia, Syrien och forna Jugoslavien, som bara följs sedan 1989. Den sammantagna slutsatsen från dessa bilder är fortsatt densamma: Inträdet på arbetsmarknaden var avsevärt enklare för de som anlände på 1980-talet. Dock har det inte försämrats över tid för de som anlant sedan 1996. Om något har det tvärtom svagt förbättrats.

Figur 2.7 Sysselsättning per ankomstår och år sedan invandring: Män från Irak

Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur 2.8 Sysselsättning per ankomstår och år sedan invandring: Kvinnor från Irak

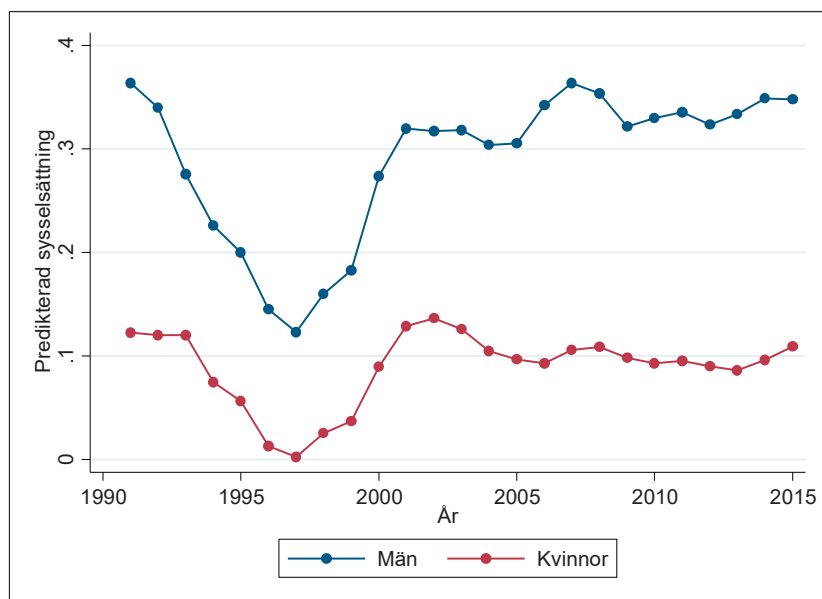
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Ett annat sätt att illustrera hur sysselsättningen förändrats över tid för flyktingar med oförändrade observerbara karaktäristika är en individnivåregression med sysselsättning som beroende variabel och en dummy för varje observationsår som oberoende, samtidigt som vi kontrollerar för en dummy för varje ålder och en för varje möjlig kombination av födelseland och antal år sedan invandring. För att hålla fokus på nyanländas integration görs denna regression för de som tillbringat endast 1–5 år i Sverige. Vidare begränsas urvalet till de som var 20–50 år gamla vid invandring och som invandrade tidigast år 1990 från något av länderna Irak, Iran, Somalia, Syrien och forna Jugoslavien.

Analysen görs separat för män och kvinnor. Vi är intresserade av koefficienterna på dummyvariablerna för observationsår, då variationen mellan dessa avser representera variationen över tid i sysselsättning för en flykting med oförändrade observerbara karaktäristika. Som illustration har de i figur 2.9 omsatts till predikterad sysselsättning för flyktingar från Irak, som är 30 år gamla och har varit tre år i Sverige. Vid andra värden på dessa tre karaktäristika förskjuts kurvorna i figuren uppåt eller nedåt, men deras rörelser över tid – som bara bygger på koefficienterna på observationsåren – förblir desamma.

Figur 2.9 visar tydligt den kraftiga negativa effekten av 90-talskrisen på nyanländas sysselsättning. Den predikterade sysselsättningen faller mellan 1992 och 1997 med drygt 20 procentenheter för män och drygt tio för kvinnor. Att botten nås så sent som 1997, det vill säga för gruppen som invandrade 1992–96, illustrerar den utdragna negativa effekten av att anlända till Sverige i ett dåligt arbetsmarknadsläge, som tidigare beskrivits av Åslund och Rooth (2007). Endast fyra år senare är emellertid hela det stora fallet återhämtat. Därefter är kurvorna nästan horisontella, eller med en svag positiv lutning för män. Inga negativa effekter syns av den mindre flyktinginvandringsuppgången 2006–07, eller den större 2013–15. Endast en mycket begränsad negativ effekt, om någon, syns i samband med den mindre konjunkturnedgången 2009–10. Figuren visar heller ingen tydlig motsvarighet till den ökning i nyanländas sysselsättningsgrad under perioden 2012–15 som indikeras i den registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS) som redovisas av SCB.

Figur 2.9 Predikterad sysselsättning för nyanländ flykting per kön och observationsår

Not: Figuren visar predikterad sysselsättning per observationsår för en irakisk flykting som är 30 år gammal och har tillbringat tre år i Sverige. Prediktionerna är från en regressionsmodell med sysselsättning som beroende variabel och en dummy för varje observationsår som oberoende, samtidigt som vi kontrollerar för en dummy för varje ålder och en för varje möjlig kombination av födelseland och antal år sedan invandring. För att hålla fokus på nyanländas integration görs denna regression för de som tillbringat 1–5 år i Sverige. Vidare begränsas urvalet till de som var 20–50 år gamla vid invandring och invandrade tidigast år 1990 från något av länderna Irak, Iran, Somalia, Syrien och forna Jugoslavien. Analysen görs separat för män och kvinnor.

Den enklaste, om än inte den enda möjliga, tolkningen av denna stabilitet är att det inte blir avsevärt svårare att integrera nyanlända flyktingar som effekt av att vare sig antalet nyanlända eller det ackumulerade antalet flyktingar i landet ökar (Åslund, Forslund och Liljeberg 2017, kom nyligen till samma slutsats, både för ett sysselsättningsmått som liknar det som används här och för ett mått som inkluderar alla som tjänat någon inkomst över huvud taget).¹⁵ År 1996 utgjorde flyktingar och deras anhöriga knappt 3 procent av befolkningen i åldrarna 20–64. År 2015 var andelen drygt 9 procent.

Samtidigt visar analysen på en betydande konjunktürkänslighet, i linje med flera tidigare studier som visat att invandrades, särskilt nyanländas, sysselsättning är mer konjunktürkänslig än inföddas

¹⁵ Denna slutsats bygger förstås på – det i mina ögon mycket rimliga – antagandet att det inte råder omvänd kausalitet, det vill säga att antalet flyktingar som väljer Sverige som destinationsland inte i hög grad beror på konjunkturläget i Sverige.

(t.ex. Barth, Bratsberg och Raaum, 2004, för Norge; Gustafsson och Zheng, 2006, för Sverige). Detta syns både i svårigheten för nyanlända flyktingar att komma i sysselsättning under 1990-talskrisen och i den oöverträffade integrationstakten under 1980-talet. Det förefaller därmed osannolikt att vi kommer att få se 1980-talets integrationstakt igen, då decenniet kännetecknades av en ”artificiellt” låg arbetslöshet som underblåstes av upprepade devalveringar, en politik som vi knappast kommer att få se igen.¹⁶

Slutsatsen att kvinnliga flyktingar på lång sikt nästan kommer ikapp manliga i sysselsättning består till stora delar då analysen görs per ursprungsland. Sysselsättningsgap mellan män och kvinnor per ursprungsland och år sedan invandring redovisas i figurerna A25–A30 i Appendix A. Dessa grafer är relativt hackiga då datamaterialets storlek inte är tillräcklig för att ge god precision i dessa skillnader. Det generella mönstret är att det finns ett genomsnittligt sysselsättningsgap också efter 20 år i Sverige, men för de allra flesta grupperna är det mindre än 10 procentenheter och i samtliga kohorter utom den som anlände 1993–95 (där antalet ursprungsländer också är litet) finns det grupper där gapen till och med är negativa, det vill säga där kvinnors sysselsättning är högre än mäns. Det går inte att skönja någon tydlig trend i att sysselsättningskonvergensen mellan könen förändrats i endera riktningen över tid.

2.6 Prognosticerad sysselsättningsutveckling för dagens nyanlända

Den svaga gradvisa försämringen i integrationen av den genomsnittliga manliga respektive kvinnliga flyktingen som redovisades i figurerna 2.1 och 2.2 ska alltså inte tolkas som att det blivit svårare för en likvärdig flykting att komma in på svensk arbetsmarknad över tid, utan som en svag förändring mot flyktingar med i genomsnitt något sämre integrationspotential. Under perioden 1996–2010 kan förändringen beskrivas som till stora delar ett skifte från fler flyktingar från forna Jugoslavien till fler från Irak och Somalia. Efter 2010 har, bland de länder som separat studeras här, skett ett skifte

¹⁶ Bratsberg, Raaum och Røed (2017) visar att en ungefär lika snabb integrationstakt gällt för flyktingar i Norge sedan 1990, vilket också representerar en tid och plats med generellt mycket låg arbetslöshet och stor efterfrågan på arbetskraft, som också lett till relativt stor arbetskraftsinvandring från framför allt Östeuropa.

mot länder med historiskt sett något bättre potential än Irak och Somalia, det vill säga främst Syrien och i andra hand Eritrea. Men trots detta ser i figurerna 2.1 och 2.2 den kohort som anlänt 2011–14 ut att klara sig marginellt sämre än föregående kohort. Förklaringen ser ut att ligga i den ganska stora andelen flyktingar från andra länder än de som här kan identifieras i kohorten som anlände 2006–10 (38 procent av den totala kohorten är från ett land som inte identifieras, jämfört med 15 procent 2011–14). Deras integration gick bättre än samtliga här studerade länder med undantag för forna Jugoslavien och Etiopien/Eritrea. Med hänsyn taget till detta är det alltså möjligt att de som tillhörde 2011–14-kohorten hade marginellt sämre integrationspotential än 2006–10-kohorten.

Viktigare att betona än dessa små skillnader är emellertid den höga graden av stabilitet i flyktingars sysselsättningsutveckling för de som anlänt till Sverige sedan 1996, både för den genomsnittliga flyktingen och uppdelat per ursprungsland, kön och år sedan invandring. Denna höga stabilitet under tjugo års tid innebär sannolikt att dessa historiska resultat också kommer att överensstämma väl med den framtida sysselsättningsutvecklingen för dagens nyanlända. Prognosen avseende sysselsättningsutvecklingen för dagens nyanlända blir alltså att de stabila mönster som har beskrivits för flyktingar som anlänt sedan 1996 kommer att bestå.

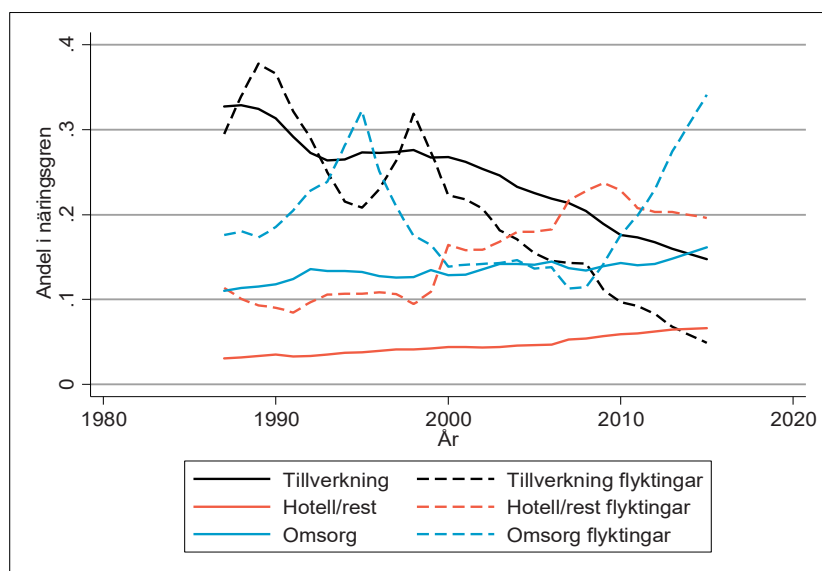
2.7 Näringsgrenar som varit viktiga för flyktingars tidiga etablering

Takten i flyktingars integration har alltså varit relativt oförändrad sedan mitten av 90-talet trots två faktorer som potentiellt talat för att vi skulle ha fått se en försämring. Den ena är det kraftigt ökande ackumulerade antalet flyktingar i Sverige. Den andra är den gradvisa utlokaliseringen till andra länder av enklare jobb inom tillverkningsindustrin, vilka varit viktiga för flyktingars tidiga etablering. I det här avsnittet ges en bild av tillverkningsindustrins minskade betydelse och vilka näringsgrenar som istället ökat i betydelse för etableringen av nyanlända flyktingar. En nyanländ flykting definieras här som en som anlänt under de senaste fem åren. Analysvariabeln näringsgrens-tillhörighet indikerar från vilken näringsgren en individ har sin

huvudsakliga inkomst, för samtliga individer som rapporterar inkomst. Här görs alltså inte någon avgränsning till de som enligt tidigare definition klassas som sysselsatta, då syftet i större utsträckning är att studera tidiga inkomst på arbetsmarknaden.

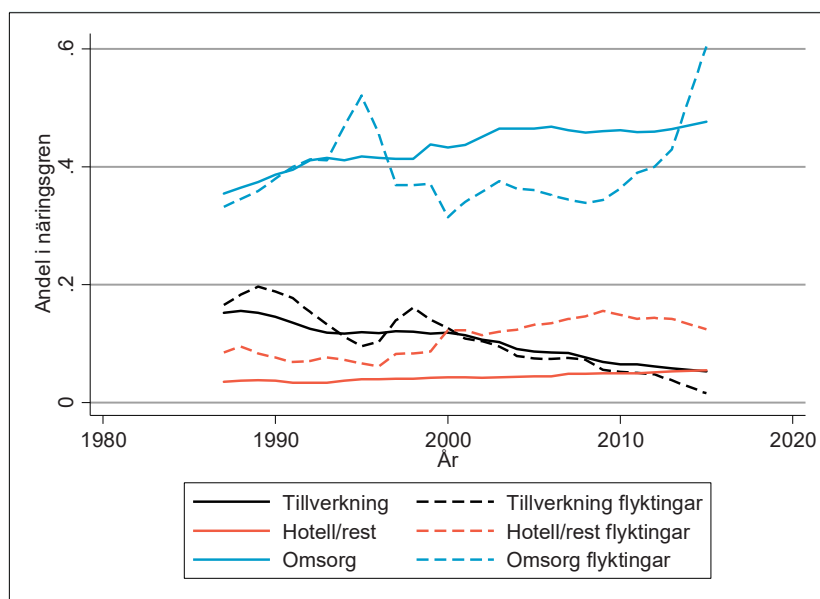
Tillverkningsindustrins minskade betydelse i Sverige som helhet indikeras av de heldragna svarta kurvorna i figur 2.10 för män och figur 2.11 för kvinnor. Kurvorna visar, för varje år sedan 1987, andelarna av samtliga arbetande individer i Sveriges totalbefolkning per kön som arbetade inom näringsgrenen. Vi ser att så många som cirka en tredjedel av alla män och en sjättedel av alla kvinnor som hade arbete i slutet av 1980-talet arbetade inom tillverkningsindustrin. Därefter har andelarna gradvis fallit i nästan 30 år ner till 15 procent av alla män och 5 procent av alla kvinnor 2015.

Figur 2.10 Andelar sysselsatta inom vissa sektorer: Män

Not: De heldragna kurvorna indikerar de andelar av Sveriges arbetande (positiv arbetsinkomst) manliga totalbefolkning som arbetar inom näringsgrenarna Tillverkningsindustri, Hotell/restaurang, samt Omsorg, per år. De streckade kurvorna visar motsvarande information för samtliga arbetande nyanlända (senaste fem åren) manliga flyktingar. Data saknas för 2014 och har för Omsorg utelämnats för 2002, då värdena det året avvek orimligt mycket från intilliggande år.

Figur 2.11 Andelar sysselsatta inom vissa sektorer: Kvinnor

Not: De heldragna kurvorna indikerar de andelar av Sveriges arbetande (positiv arbetsinkomst) kvinnliga totalbefolkning som arbetar inom näringsgrenarna Tillverkningsindustri, Hotell/restaurang, samt Omsorg, per år. De streckade kurvorna visar motsvarande information för samtliga arbetande nyanlända (senaste fem åren) kvinnliga flyktingar. Data saknas för 2014 och har för Omsorg utelämnats för 2002, då värdena det året avvek orimligt mycket från intilliggande år.

Att det är just de enklare av jobben inom tillverkningsindustrin, de som gynnat nyanlända – främst manliga – flyktingars etablering, som lämnat Sverige indikeras av en jämförelse mellan dessa heldragna kurvor och de streckade svarta kurvor som visar motsvarande andelar av samtliga arbetande nyanlända flyktingar som arbetar inom sektorn.¹⁷ För kvinnor följer denna kurva den för totalbefolkningen väl under hela tidsperioden. Men andelen arbetande manliga flyktingar som arbetar inom tillverkningsindustrin har fallit från nära en tredjedel så sent som vid slutet av 1990-talet till endast 5 procent 2015, vilket är ett betydligt kraftigare fall än det i den manliga totalbefolkningen.

Figuren illustrerar också de två sektorer som varit viktigast i att kompensera för detta bortfall av enklare jobb inom tillverkningsindustrin: omsorg och hotell/restaurang. "Omsorg" inkluderar sjukvård och annan vård och omsorg, inklusive både äldreomsorg och

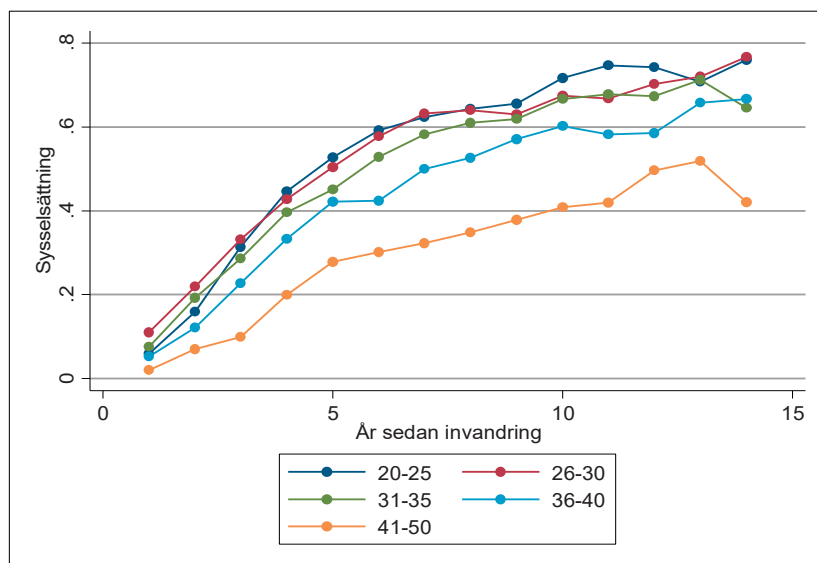
¹⁷ Detta under antagande om att flyktingar i större utsträckning än andra utför enklare arbetsuppgifter.

barnomsorg (även om sistnämnda numera heter förskola och klassas som undervisning). De heldragna kurvorna för dessa båda sektorer visar att de ökat svagt i betydelse i totalbefolkningen över perioden. De streckade kurvorna indikerar att motsvarande ökningarna varit kraftigare bland nyanlända flyktingar. Särskilt kraftig är ökningen i andelen som arbetar inom omsorg sedan cirka 2008, för både män och kvinnor. År 2015 arbetade hela 60 procent av de kvinnliga och över 30 procent av de manliga nyanlända flyktingarna inom sektorn. En analys av vilka yrkeskategorier dessa tillhör visar att de vanligaste är undersköterska, vårdbiträde, personlig assistent och barnskötare. Här kan tänkas finnas en stor potential kvar för ytterligare ökningarna av flyktingars sysselsättning, då det i takt med att befolkningen åldras ytterligare förutspås behöva anställas ytterligare stora antal inom dessa yrkesgrupper i framtiden.

2.8 Betydelsen av ålder vid invandring

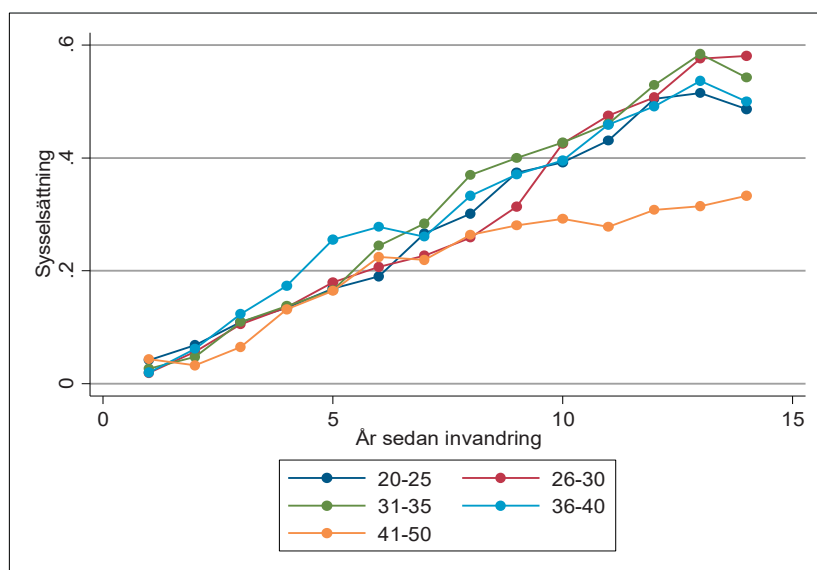
Ett exempel på betydelsen av ålder vid invandring för sysselsättning illustreras i figurerna 2.12 och 2.13. Dessa visar, för män respektive kvinnor, sysselsättning per år sedan invandring separat för irakiska flyktingar som vid invandringstillfället var inom åldersintervallen 20–25, 26–30, 31–35, 36–40, respektive 41–50 år. Hos män syns ett klart negativt samband mellan ålder vid invandring och sysselsättningsutveckling. Variationen i ålder vid invandring under 35 år ser ut att ha liten eller ingen betydelse. De som invandrade vid ålder 36–40 har marginellt sämre sysselsättningsutveckling än de yngre. Steget därefter ner till de som var 41–50 år gamla vid invandringsstillfället är däremot stort. Under delar av tiden ligger sysselsättningen för åldersgruppen 41–50 år cirka 30 procentenheter under den för grupperna i spannet 20–30 år.

Figur 2.12 Sysselsättning per år sedan invandring och ålder vid invandring: Män från Irak, invandrade 2001–05

Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur 2.13 Sysselsättning per år sedan invandring och ålder vid invandring: Kvinnor från Irak, invandrade 2001–05

Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

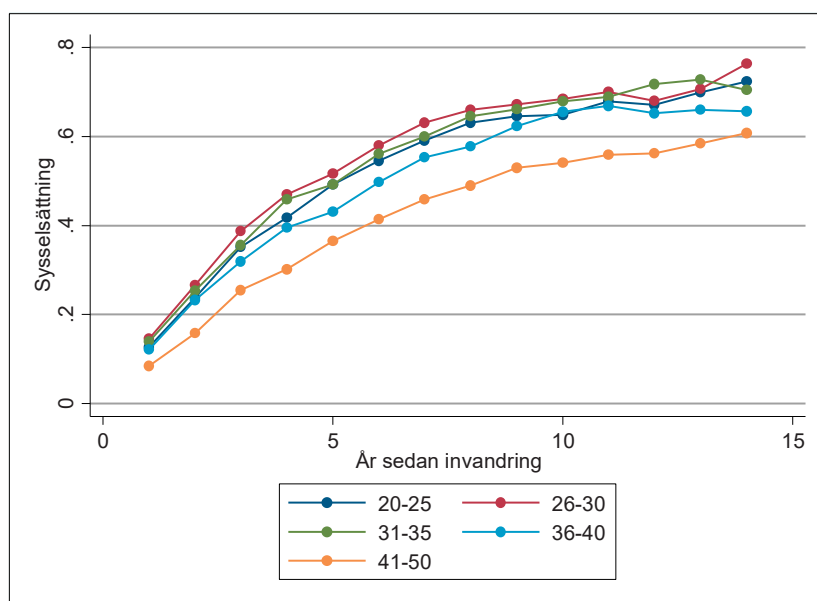
För kvinnor är mönstret ett annat. De som invandrade vid åldern 36–40 ser om något ut att ha bättre sysselsättningsutveckling än övriga grupper. Sysselsättningen bland de som var 41–50 år följer övrigas fram till cirka nio år sedan invandring, varefter ett stort gap snabbt öppnar sig. Den rimligaste tolkningen av skillnaden mellan de två könsens mönster är att det reflekterar skillnader i ansvar för små barn. Majoriteten av de som är 20–35 år gamla vid invandring har antingen små barn vid invandringstillfället eller skaffar det snart därefter. Givet könsroller där kvinnor tar störst ansvar för barnen under deras tidiga år hålls därmed sysselsättningsutvecklingen tillbaka under de tidiga åren i Sverige för kvinnor i dessa åldrar. Men att deras integrationspotential ändå, liksom för männen, var större än för de som var 41–50 år gamla vid invandringstillfället visar sig till slut när de yngre kvinnornas barn blivit äldre och även dessa kvinnor mer fullt ut kan ta steget ut på arbetsmarknaden.

Givet att den stora majoriteten av de flyktingar som studeras är just 20–35 år gamla vid invandringstillfället, får dessa mönster stor påverkan på de resultat som redovisades i avsnitt 2.3–2.5 för alla åldersgrupper sammantaget. Ansvar för små barn ger därmed en rimlig delförklaring till varför kvinnors integration inledningsvis går så mycket långsammare än mäns, men att kvinnorna ändå på sikt näst intill sluter gapet. En alternativ förklaring som inte kan uteslutas är emellertid att det tar tid att assimileras till svenska könsroller där kvinnligt arbetande är norm i högre grad än vad som oftast är fallet i flyktingarnas hemländer.

Motsvarande resultat illustreras för två andra stora flyktinggrupper i figurerna A31–A34 i Appendix A. De från forna Jugoslavien som invandrade 1993–95 och de från Somalia som invandrade 2006–10. Mönstren är likartade, men en viss variation syns. För kvinnorna från forna Jugoslavien öppnar sig gapet mellan de äldre och yngre kvinnorna betydligt tidigare än vad som var fallet för den irakiska gruppen. Detta skulle kunna vara ett resultat av mindre åtskilda könsroller för den jugoslaviska gruppen, något som också indikeras av mindre sysselsättningsgap både tidigt och sent i integrationen (jämför figurerna A28 och A30. A30 visar på ett ovanligt stort sysselsättningsgap mellan könen för den irakiska gruppen också efter lång tid i Sverige). I den somaliska gruppen är gapet mellan äldre och yngre män mindre tydligt än i de andra två grupperna.

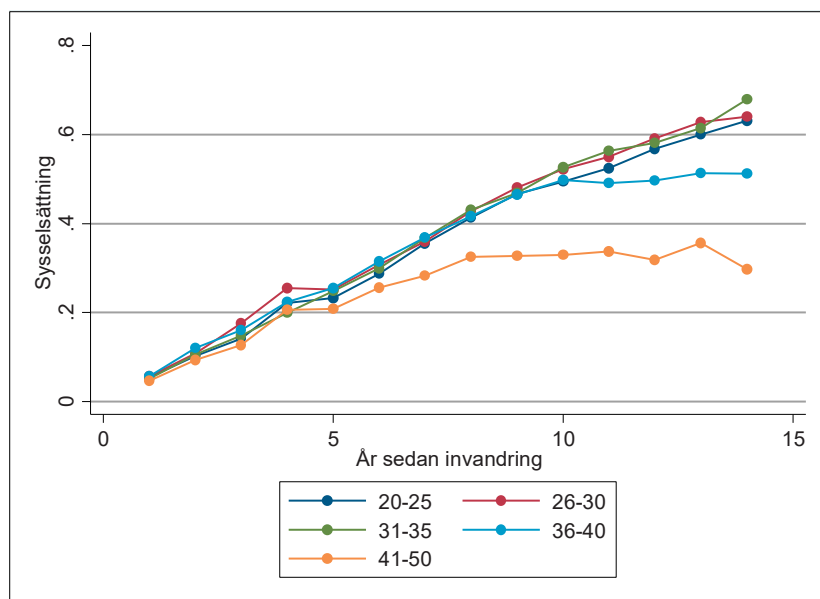
En bild av det genomsnittliga mönstret ges av figurerna 2.14 och 2.15, som visar sysselsättning per åldersgrupp och år sedan invandring för en genomsnittlig flykting (genomsnitt över grupper, ej individer) som invandrat från Irak, Iran, Somalia, Syrien eller forna Jugoslavien sedan 1989. Här syns återigen för män att gruppen som var 36–40 år gammal vid invandring har marginellt svagare, och gruppen som var 41–50 år gammal markant svagare integration än de yngre grupperna. För kvinnor öppnar sig gapet till den äldsta gruppen först efter sex-sju år, men blir till slut desto större: över 30 procentenheter till de yngsta grupperna. Efter elva-tolv år öppnar sig också ett mindre gap mellan den näst äldsta och de yngre grupperna.

Figur 2.14 Genomsnittlig sysselsättning per år sedan invandring och ålder vid invandring: Män

Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20–50 år gamla vid invandringstillfället och som invandrat från Irak, Iran, Somalia, Syrien eller forna Jugoslavien sedan 1989. Genomsnitt har beräknats över grupper, ej över individer.

Figur 2.15 Genomsnittlig sysselsättning per år sedan invandring och ålder vid invandring: Kvinnor

Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället och som invandrat från Irak, Iran, Somalia, Syrien eller forna Jugoslavien sedan 1989. Genomsnitt har beräknats över grupper, ej över individer.

De resultat som redovisats här indikerar att integrationen på arbetsmarknaden är likartad för de som är i åldersspannet 20-40 år vid invandring, men en annan för den minoritet som är äldre än så. Det kan därmed finnas anledning för Sverige att bemöta dessa olika grupper med olika verktyg. Då relativt få flyktingar är över fyrtio år gamla vid invandringstillfället kan den totala kostnaden för eventuella extra insatser till gruppen bli relativt begränsad.

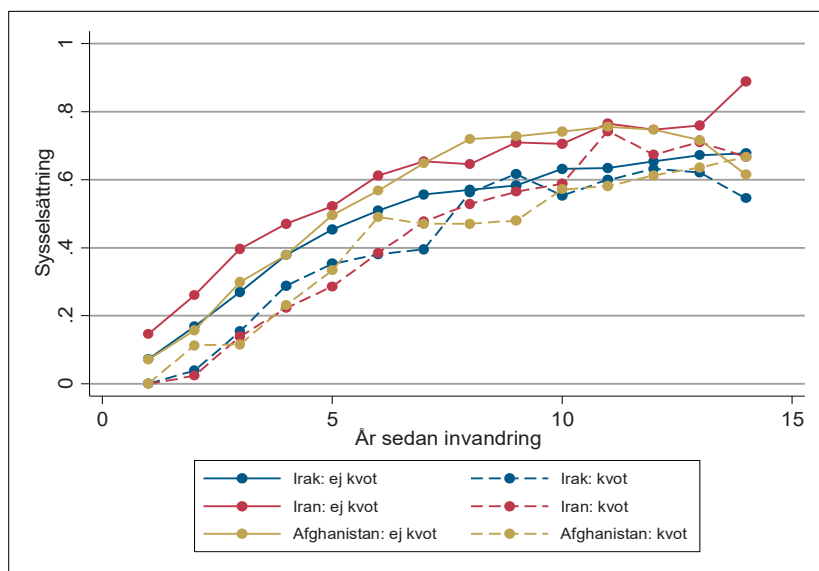
2.9 Sysselsättningsskillnader mellan vidarebosatta och övriga flyktingar

Det finns för närvarande flera olika förslag i Sverige och Europa som går ut på att försöka öka andelen vidarebosatta flyktingar ("kvot-flyktingar"). Man kan vänta sig att utfallen på arbetsmarknaden är sämre för vidarebosatta jämfört med andra flyktingar. Detta eftersom andra flyktingar kan tänkas vara positivt selekterade i termer av

faktorer som korrelerar med integrationspotential (de har haft resurser att klara den svåra resan till Sverige), medan kvotflyktingar kan tänkas vara negativt selekterade. Kvotflyktingar väljs ut av UNHCR enligt kriterier uppsatta av Sverige, för att slutligen godkännas av Sverige. Sveriges kriterier brukar prioritera extra ”sårbara” flyktingar för vidarebosättning, vilket kan tänkas korrelera med dålig psykisk hälsa och andra faktorer som verkar negativt på inträdet på arbetsmarknaden. Tidigare forskning (Bevelander, 2011) har också visat på sämre utfall för vidarebosatta än för andra flyktingar på arbetsmarknaden i Sverige.

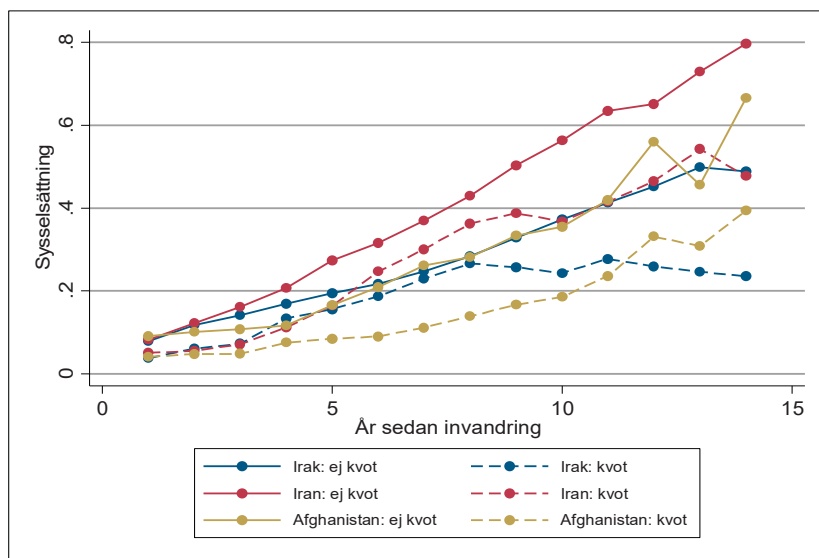
Sysselsättningsskillnader mellan vidarebosatta och övriga flyktingar illustreras i figurerna 2.16 och 2.17 för de tre ursprungsländer varifrån Sverige vidarebosatte större antal flyktingar under perioden 2001–05 – Irak, Iran och Afghanistan – för män respektive kvinnor. För alla tre ursprungsländerna syns ett gap i den väntade riktningen för båda könen: sysselsättningen är lägre för kvotflyktingar. Som man rimligen borde vänta sig om skillnaderna beror på selektion krymper inte gapen över tid. För kvinnor ökar de till och med. Liknande mönster syns i motsvarande resultat för kohorterna som invandrade 1996–2000 och 2006–10 i figurerna A35–A38 i Appendix A. Selektionsskillnaderna förefaller vara mycket olika i olika fall, det vill säga gapen ser mycket olika ut för olika grupper. För irakiska män som invandrade 1996–2000 finns under stor del av de första 15 åren i Sverige ett sysselsättningsgap på nära 30 procentenheter, medan de vidarebosatta flyktingarna till och med har högre sysselsättning än övriga i två av de kvinnliga grupperna som invandrade 2006–10.

Figur 2.16 Genomsnittlig sysselsättning per ursprungsland, år sedan invandring och typ av flykting: Män invandrade 2001–05

Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur 2.17 Genomsnittlig sysselsättning per ursprungsland, år sedan invandring och typ av flykting: Kvinnor invandrade 2001–05

Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

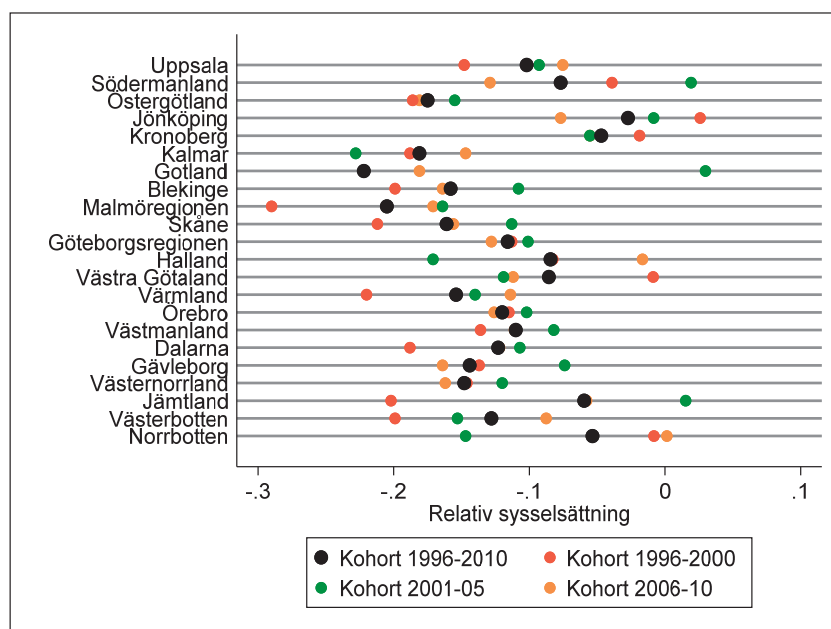
2.10 Regionala skillnader i sysselsättning

Det finns stora skillnader i flyktingars sysselsättningsutveckling mellan olika delar av landet. Dessa skillnader belyses i det här avsnittet. Varje försök att tolka innebörden av dessa skillnader bör dock göras med mycket stor försiktighet. Koncentrationen av flyktingar, totalt och per ursprungsland, varierar stort över landet, vilket indikerar att självselektion i val av bostadsort är betydande. Det bör därför alltid ligga nära, troligen ofta närmast, till hands att tolka skillnader i sysselsättning mellan regioner som skillnader i kvalifikationer mellan de flyktinggrupper som bosatt sig i respektive region, snarare än som skillnader i hur effektiva arbetsmarknaderna i respektive region är i att få nyanlända flyktingar i arbete.

Här analyseras skillnader i flyktingars tidiga sysselsättning mellan län. Göteborgsregionen och Malmöregionen tillåts bilda egna "län", som består av summan av kommunerna själva och deras pendlingskommuner, enligt Sveriges Kommuner och Landstings definition (version 2017). För Stockholm görs ingen motsvarande modifikation, då Stockholmsregionen enligt motsvarande definition i hög grad överensstämmer med Stockholms län.

För att kontrollera för skillnader mellan län/regioner i flyktingars fördelning över ursprungsländer, kön, tid sedan invandring, tidpunkt vid invandring och ålder görs analysen i form av regressioner där flyktingars sysselsättning efter exakt fem år i Sverige är den beroende variabeln och de oberoende variablerna är dummyvariabler för län/storstadsregion, kön, ursprungsland och kalenderår. Regressionerna inkluderar alla flyktingar som var 20–50 år gamla vid invandringstillfället och kom från något av länderna Irak, Iran, Libanon, Etiopien, Eritrea, Somalia, Syrien, forna Jugoslavien och Afghanistan. Skillnader i sysselsättning mellan länen/regionerna uttrycks då av koefficienterna på respektive läns dummyvariabel. Stockholms län utgör den utelämnade kategorin i regressionen och koefficienterna avläses därmed som skillnader jämfört med Stockholms län. Regressioner görs dels för samtliga flyktingar som invandrade under perioden 1996–2010, samt separat för delperioderna 1996–2000, 2001–05 och 2006–10.

Figur 2.18 Predikterad sysselsättning fem år efter invandring per kohort och län/storstadsregion, jämfört med Stockholms län

Not: Figuren visar koefficienterna på en dummyvariabel för respektive län/storstadsregion i en regression där flyktingars sysselsättning efter fem år i Sverige är den beroende variabeln och de oberoende variablerna är dummyvariabler för län/storstadsregion, kön, ursprungsland, ålder och kalenderår. Regressionen inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället och kom från något av länderna Irak, Iran, Libanon, Etiopien, Eritrea, Somalia, Syrien, forna Jugoslavien, Afghanistan. Stockholms län utgör den utelämnade kategorin i regressionen och koefficienterna avläses därmed som skillnader jämfört med Stockholms län. För att öka figurens läsbarhet har koefficienten för Gotlands län, kohort 1996–2000 utelämnats, då dess värde var -49 procentenheter.

Resultaten redovisas grafiskt i figur 2.18, där de stora svarta punkterna är koefficienterna från regressionen för hela tidsperioden och de mindre, färgade punkterna är koefficienterna från delperioderna. För att öka figurens läsbarhet har koefficienten för Gotlands län, kohort 1996–2000 utelämnats, då dess värde var så lågt som -49 procentenheter. Figuren visar på mycket stora skillnader. Då samtliga svarta punkter ligger på negativa värden är Stockholms län det län som under perioden som helhet uppvisar den högsta sysselsättningen, följt av Jönköpings och Kronobergs län. I botten återfinns Gotlands län och Malmöregionen, båda med sysselsättningar drygt 20 procentenheter under den i Stockholms län.

Övriga län är förhållandevis jämnt fördelade över intervallet däremellan. Det är också stor variation mellan de tre delperioderna, det vill säga få mönster som är konsekventa.

Eventuella slutsatser om orsaker till regionala skillnader i sysselsättning bör dras med stor försiktighet. Dessa behöver som sagt inte säga något om skillnader i hur effektiva olika regioners arbetsmarknader är i att få flyktingar i sysselsättning. Möjligheten finns att de istället bara återspeglar skillnader i kvalifikationsnivåer hos de flyktingar som valt att bosätta sig i olika regioner, något som typiskt vare sig kan verifieras eller förkastas. Det är enkelt att föreställa sig att Stockholms län, där en stor del av landets mer avancerade jobb finns, också skulle attrahera mer kvalificerad arbetskraft till att bosätta sig där. Intressant är att de två bottenplaceringarna innehas av den region som har den lägsta andelen flyktingar i totalbefolkningen 2015 (Gotlands län har 1,3 procent flyktingar, närmast följt av Norrbottens län på 3,0 procent) och den som har den högsta (Malmöregionen har 10,9 procent flyktingar, närmast följd av Södermanlands län på 8,7, Kronobergs län på 8,6, och Västmanlands län på 8,4 procent). En möjlighet är att färre flyktingar har bosatt sig på Gotland för att deras arbetsmarknad är sämre där. Omvänt är det tänkbart att det är svårare för flyktingar att komma in på arbetsmarknaden i Malmöregionen för att det redan finns så många flyktingar där. Alternativt kan man tänka sig att Malmöregionen är ett typiskt förstahandsval av bosättningsort för flyktingar och att de som inte har någon speciell anledning att bosätta sig någon annan stans därmed i stor utsträckning bosätter sig där. Detta skulle kunna innebära att flyktingar som bosätter sig i Malmöregionen i genomsnitt har lägre kvalifikationsnivåer. Sammantaget kan man tänka sig selektionseffekter i många former.

Med detta sagt är det ändå intressant att notera en egenskap hos två av de län som återfinns på topplaceringarna – Jönköpings och Kronobergs län – som kan tänkas ha en positiv effekt på flyktingars sysselsättning. Dessa är de två län där tillverkningsindustrin står för större delar av sysselsättningen än i samtliga övriga. Av den totala arbetande befolkningen 2015 arbetade 21,1 procent i Jönköpings län och 17,3 procent i Kronobergs län inom tillverkningsindustrin, att jämföra med riksgenomsnittet 10,8 procent. Det har tidigare lyfts fram att integrationen av bosniska flyktingar som anlände 1993–94

gick särskilt bra i ”småföretagardistriktet” i Jönköpings län, definierat som kommunerna Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo (Ekberg och Ohlson, 2000). I dessa fyra kommuner arbetade hela 33,8 procent av befolkningen 2015 inom tillverkningsindustri, jämfört med 17,1 procent i övriga länet. I en separat regressionsanalys (över hela perioden) är det dock ingen statistiskt signifikant skillnad mellan flyktingars sysselsättning i dessa fyra kommuner och i övriga Jönköpings län. Det bör därmed inte ses som helt säkert att det är vare sig tillverkningsindustrin eller småföretagandet som är förklaringen till regionens höga sysselsättning bland flyktingar.

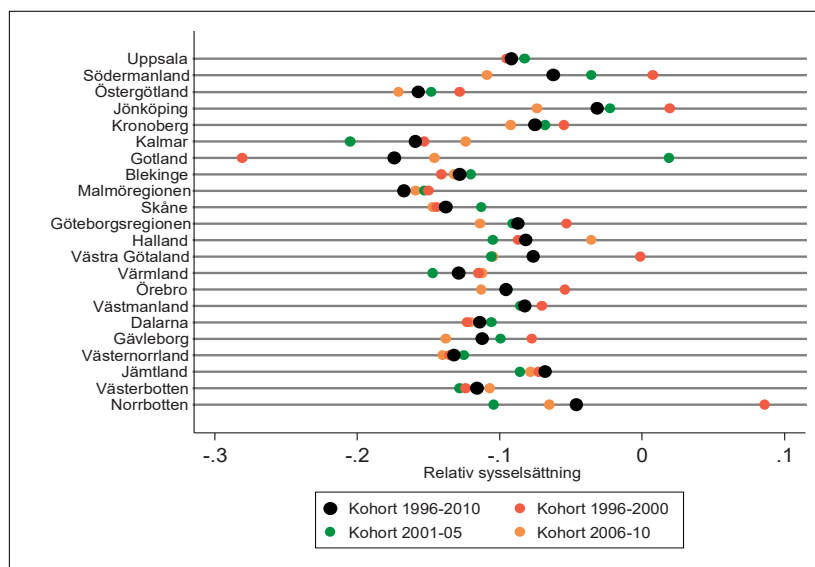
Skillnader i total arbetslöshet förklarar bara en mindre del av skillnaderna mellan länen/regionerna. I figur 2.19 visas motsvarande koefficienter på län/regioner då arbetslösheten i kommunen där en individ är bosatt ingår som förklaringsvariabel i modellen¹⁸. Mönstret i figur 2.19 är snarlikt det i figur 2.18 och variansen mellan koefficienterna som avser hela perioden 1996–2010 är bara marginellt lägre. Koefficienterna på arbetslöshet i respektive regression visas i tabell 2.2, tillsammans med motsvarande koefficienter om dummyvariablerna för län/regioner inte ingår i modellen. Koefficienterna varierar från att vara små och icke-signifikanta till att som störst visa att en procentenhets ökning i arbetslösheten innebär 3,5 procentenhets minskning i flyktingars sysselsättning efter fem år i Sverige. Koefficienterna är generellt mindre negativa än motsvarande koefficienter från Åslund och Rooths (2007) kausala analys, vilket är vad man har att vänta sig om flyktingar föredrar att bosätta sig i områden med lägre arbetslöshet.

¹⁸ Källa: Arbetsförmedlingen.

Tabell 2.2 Koefficienter på kommunal arbetslöshet i sysselsättningsregressioner

	Kontrollerat för län/region	
	Nej	Ja
1996–2010	-1,72** (0,25)	-0,75** (0,25)
1996–2000	-3,49** (0,39)	-1,73** (0,51)
2001–05	-1,27 (0,68)	-0,10 (0,19)
2006–10	-0,92* (0,34)	-0,36 (0,25)

Noter: Tabellen visar koefficienterna på kommunal arbetslöshet – uttryckt i antal procent – i en regression där flyktingars sysselsättning efter fem år i Sverige är den beroende variabeln och de oberoende variablerna är dummyvariabler för kön, ursprungsland, ålder och kalenderår. Regressionen inkluderar alla flyktingar som var 20–50 år gamla vid invandringstillfället och kom från något av länderna Irak, Iran, Libanon, Etiopien, Eritrea, Somalia, Syrien, forna Jugoslavien, Afghanistan. Standardfelen inom parenteser är klustrade på länsnivå för att ta hänsyn till arbetslöshetens spatiala korrelation. * = $p < 0,05$; ** = $p < 0,01$

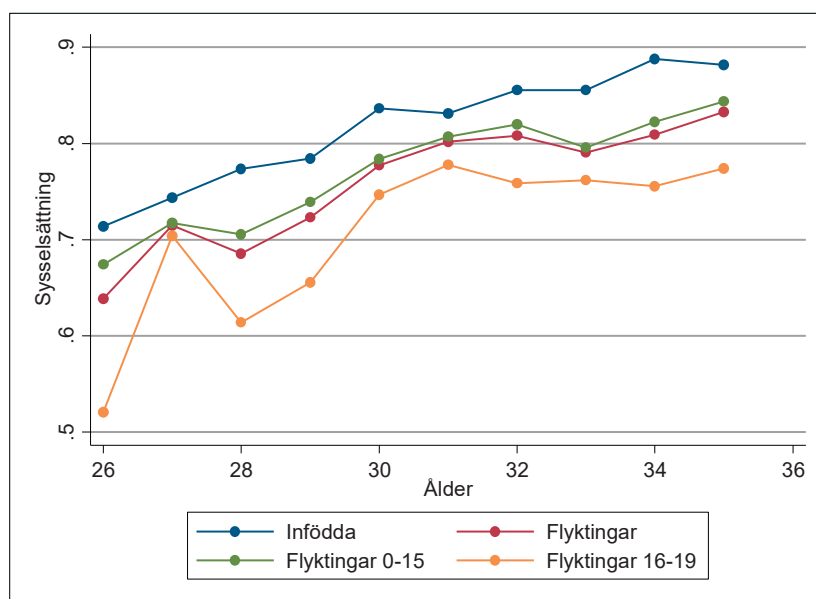
Figur 2.19 Predikterad sysselsättning fem år efter invandring per kohort och län/storstadsregion, jämfört med Stockholms Län

Not: Se not till figur 2.18, med tillägget att kommunal arbetslöshet ingår som förklaringsvariabel i regressionsmodellerna.

2.11 Sysselsättning hos unga vuxna som anlände till Sverige som barn

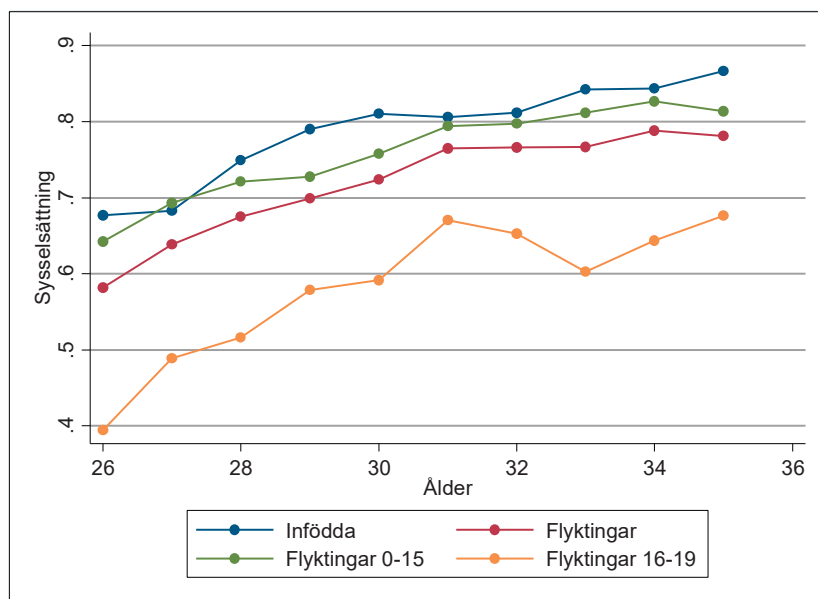
I detta avsnitt studeras sysselsättningen 2015 hos unga vuxna som anlände till Sverige som barn, här definierat som vid 0-19 års ålder, som flyktingar eller anhöriga till flyktingar. Denna grupps sysselsättning som funktion av ålder i intervallet 26-35 år visas av de rödbruna kurvorna i figur 2.20 för män och figur 2.21 för kvinnor. Som jämförelse visar de blå kurvorna sysselsättning vid motsvarande ålder för infödda av samma kön. I båda figurerna ses ganska stabila gap, där flyktingarnas sysselsättning ligger cirka 6 procentenheter under inföddas för män och 7 procentenheter för kvinnor.

Figur 2.20 Sysselsättning 2015 per ålder för flyktingar som invandrat som barn: Män

Not: Flyktingar inkluderar här anhöriga till flyktingar. Sysselsättning för infödda vid motsvarande ålder visas för jämförelse.

Figur 2.21 Sysselsättning 2015 per ålder för flyktingar som invandrat som barn: Kvinnor

Not: Flyktingar inkluderar här anhöriga till flyktingar. Sysselsättning för infödda vid motsvarande ålder visas för jämförelse.

Det finns också betydande skillnader mellan de flyktingar som var i gymnasieålder och de som var yngre än så vid invandring. De gröna kurvorna i figurerna visar sysselsättning för de som var 0-15 år gamla vid invandring. Dessa ligger marginellt över de rödbruna för män och tydligt över för kvinnor. Motsvarande visar de orange kurvorna, framför allt för kvinnor men också för män, på betydligt lägre sysselsättning för de som var 16-19 år gamla vid invandring och alltså inte har gått i svensk grundskola.

Jag använder regressionsanalys för att undersöka skillnader bland de som var 0-15 år gamla vid invandring, beroende på ålder vid invandring och ursprungsland. Den beroende variabeln i analysen är sysselsättning och de oberoende är en dummy för varje ursprungsland och en för varje års ålder, samt ålder vid invandring för vilken jag skattar en linjär effekt. Koefficientskattningarna för ålder vid invandring och dummyvariabler för ursprungsländer visas i tabell 2.3. För män syns en ganska stor positiv effekt av ålder vid invandring, som indikerar 4 procentenheters högre sysselsättning för den som var tio år äldre vid invandring. Detta resultat bör troligen tolkas

med försiktighet, eftersom det förefaller troligare att den sanna effekten om något skulle vara negativ. För kvinnor skattas en lika stor fast negativ effekt, som inte är riktigt statistiskt signifikant (dess p-värde är 0,063). Skattas dessa regressioner istället endast över de som var 7-15 år gamla vid invandring blir koefficienterna långt ifrån statistiskt signifikanta (rapporteras inte i tabellen).

Tabell 2.3 Betydelsen av ålder vid invandring och ursprungsland för sysselsättning vid 26-35 års ålder, flyktingar som invandrade 0-15 år gamla.

	Män	Kvinnor
Ålder vid invandring	0,0043 (0,0019)	-0,0041 (0,0022)
Irak	-0,076 (0,016)	-0,115 (0,018)
Iran	-0,066 (0,018)	-0,089 (0,020)
Etiopien/Eritrea	-0,150 (0,036)	-0,088 (0,037)
Libanon	-0,024 (0,024)	-0,063 (0,027)
Somalia	-0,178 (0,027)	-0,151 (0,032)
Syrien	0,024 (0,030)	-0,029 (0,035)
Afghanistan	-0,122 (0,039)	-0,097 (0,046)
Antal obs	5,092	4,414

Not: Tabellen visar koefficienter på ålder vid invandring samt dummyvariabler för ursprungsländer i regressioner där den beroende variabeln är sysselsättning 2015 och även dummyvariabler för ålder ingick i modellen (deras koefficienter rapporteras inte). Modellerna har skattats på alla som invandrade 0-15 år gamla som flyktingar eller anhöriga till flyktingar. Den utelämnade ursprungslandskategorin är forna Jugoslavien. Standardfel inom parenteser.

Frånvaron av positiva effekter av att invandra vid lägre åldrar inom intervallet 0-15 år får ses som förvånande. Den står också i kontrast till Åslund, Böhlmark och Nordström Skans (2015) som kommer till det mer väntade resultatet att lägre ålder vid invandring leder till högre sysselsättning i vuxen ålder. Skillnaden kan ha två förklaringar. Åslund, Böhlmark och Nordström Skans (2015) studerar en annan typ av invandrargrupp, där föräldrarna till de barn som studeras i

vuxen ålder i huvudsak var arbetskraftsinvandrare och inte flyktingar. De jämför också endast variation inom familjer, av oro för att barnens ålder kan ha varit en betydelsefull faktor i föräldrarnas invandringsbeslut. Sådan analys har visat sig omöjlig att utföra med trovärdighet utifrån det datamaterial som används i den här studien. "Familjer" kan endast klassificeras utifrån att en grupp individer är folkbokförda på samma plats. För den grupp som här studeras gäller inte sällan att så många som tjugo individer eller ännu fler på detta sätt klassificeras som utgörande en familj vid invandringstillfället. Detta bedöms inte vara rimligt.

Mellan ursprungsländerna syns ett mönster som i stora drag liknar det som tidigare rapporterats bland flyktingar som var vuxna då de invandrade. Den enda stora avvikelser är att de från Etiopien/Eritrea har lägre sysselsättning i förhållande till övriga grupper bland de som invandrade som barn jämfört med bland de som invandrade som vuxna.

3 Offentligfinansiell påverkan av flyktinginvandring

Migrationen av flyktingar till Sverige domineras, liksom troligtvis varje större migrantflöde i världen, av yngre vuxna och deras barn. Till exempel var, av de som gavs uppehållstillstånd av skyddsskäl i Sverige 2013–17, 49 procent 18–39 år gamla, 35 procent yngre än 18 år och endast 16 procent äldre än 39 år¹⁹. Flyktinginvandringen ökar därmed andelen yngre i Sveriges befolkning. Om flyktingar i övriga avseenden var helt lika den övriga befolkningen skulle flyktinginvandringen därmed innebära ett tillskott av resurser till den offentliga sektorn. Detta främst genom att den sänker äldre-försörjningskvoten, det vill säga antalet individer som är över förvärvsarbetande ålder dividerat med antalet individer i förvärvsarbetande ålder. Varje arbetande individ skulle få färre äldre att försörja genom sina skatteinbetalningar.

Men denna positiva effekt motverkas av att flyktingar i genomsnitt har lägre sysselsättning och inkomster – och därmed lägre skatteinbetalningar och högre bidragsmottagande – än icke-flyktingar i motsvarande ålder. Ruist (2015) visar att denna negativa effekt hittills dominerar den positiva, så att landets flyktingpopulation trots sin åldersstruktur innebär en nettokostnad för landets offentliga finanser. Omfördelningen från den övriga befolkningen till de som en gång invandrat som flyktingar eller anhöriga till flyktingar beräknas 2007 ha uppgått till motsvarande en procent av landets BNP. Flyktingbefolkningen uppgick då till 5,1 procent av landets totalbefolkning.

Denna tvärsnittsbild ger en tydlig indikation på att flyktinginvandring knappast kan ses som ett verktyg för att förbättra landets

¹⁹ Källa: Migrationsverket.

offentliga finanser. Men den låter sig inte översättas till en uppskattning av storleken på den sammantagna offentligfinansiella kostnaden av att ta emot ett givet antal flyktingar. Den kan enkelt räknas om till en offentligfinansiell omfördelning till den genomsnittliga flyktingen i landet under 2007: cirka 70 000 kronor. Men den avslöjar inte hur representativ denna siffra i sin tur är för ett genomsnitt över en flyktings sammanlagda tid i landet. Detta då den flyktingpopulation för vilken siffran beräknats är ojämnt fördelad över ålder och antal år sedan invandring. I genomsnitt under sin sammanlagda förväntade tid i Sverige kommer populationen därmed att vara å ena sidan äldre, vilket verkar för att göra kostnaden större, och å andra sidan ha befunnits sig längre i landet och därmed ha integrerats bättre på arbetsmarknaden, vilket verkar för att göra kostnaden mindre. För att komma fram till en förväntad sammanlagd eller genomsnittlig årlig nettokostnad – eller nettointäkt – av att ta emot ett givet antal flyktingar behöver alltså dessa faktorer tas hänsyn till. Därtill belystes i kapitel 2 avsevärda skillnader i integrationstakt mellan flyktingar från olika länder, vilket innebär att de förväntade offentligfinansiella konsekvenserna också kan skilja sig i hög grad beroende på flyktingars ursprungsland.

I det här avsnittet beräknas inledningsvis den offentligfinansiella omfördelningen till Sveriges totala population av flyktingar och anhöriga till flyktingar 2015, vilket innebär en uppdatering av resultaten för 2007 i Ruist (2015). Därefter görs en beräkning av den totala långsiktiga offentligfinansiella nettokostnaden av en flyktinginvandring av given storlek. Sistnämnda kräver en prognos av den offentliga sektorns framtida intäkter från och kostnader för flyktinginvandrare. En sådan prognos är befattad med betydande osäkerhet, främst avseende den framtida integrationstakten. Förvisso visades i kapitel 2 en anmärkningsvärd stabilitet i sysselsättningsutveckling, givet ursprungsland, de senaste decennierna. Detta tolkas rimligtvis som att det ökar sannolikheten att samma mönster kommer att vara stabila också i framtiden, men det går inte att vara säker på detta.

3.1 Omfördelning kontra effekt

Den offentligfinansiella omfördelningen från den övriga befolkningen till en flyktingbefolkning är inte i sig själv särskilt intressant. Den blir intressant bara i den utsträckning vi anser att den ger en relevant indikation på vad den offentligfinansiella effekten av flyktinginvandringen är. Något perfekt mått på denna effekt är den avgjort inte, då den bortser från alla dynamiska effekter av invandringen. Dessa har belysts i ett flertal rapporter, se exempelvis Rowthorn (2008), och Preston (2014). De effekter som av många anses vara de sannolikt viktigaste är invandrares påverkan på arbetsmarknaden, samt skalfördelar. På arbetsmarknaden kan det tänkas att en invandrade som kommer i sysselsättning antingen gör det på bekostnad av någon annan, eller möjliggör att det tillskapas ett bättre betalt jobb för någon annan istället.

Omfördelningen som ett mått på den sanna effekten av invandring kan alltså vara både för positivt och för negativt. Det är svårt att veta vilket som är troligast. Kanske är det mest troligt att det är för positivt på kort sikt och för negativt på längre sikt. Det är också sannolikt att dessa effekter, åtminstone de negativa, är mindre för flyktinginvandrare än för övriga invandrare, på grund av att det tar jämförelsevis lång tid för flyktinginvandrare att komma i sysselsättning. Ekonomin har därmed gott om tid på sig att ställa om till deras närvaro. Skalfördelar innebär att om befolkningen ökar på grund av invandring kan vissa kostnader, så som exempelvis de för försvaret och delar av infrastrukturen, öka mindre än i proportion till befolkningsökningen. Omfördelningen blir i så fall ett alltför negativt mått på den sanna effekten.

Sammantaget är det alltså svårt att veta om omfördelningen är ett alltför positivt eller ett alltför negativt mått på den sanna effekten. Det är också lätt att som forskare välja i vilken riktning man önskar påverka sitt effektmått genom att välja vilka dynamiska effekter man tar hänsyn till och hur betydande man antar att de är. I den här rapporten väljs därför, liksom i majoriteten av studier i ämnet, att inte anta några dynamiska effekter alls. Min bedömning är att jag inte har en klar uppfattning över huruvida den offentligfinansiella effekten av flyktinginvandringen därmed överskattas eller underskattas. Men den främsta orsaken till detta val är neutraliteten och transparensen i att bland en någorlunda godtycklig uppsättning

möjliga antaganden om dynamiska effekter inte göra val som påverkar resultaten i en på förhand given riktning.

3.2 Omfördelningskalkyl: tvärsnitt 2015

Samtliga kalkyler i detta avsnitt bygger på den offentliga sektorns intäkter och kostnader 2015 från och för landets totala population av människor som någon gång invandrat till landet som flyktingar eller anhöriga till flyktingar. Hädanefter benämns hela denna grupp enbart som "flyktingar". Den del av gruppen som invandrat 1990 eller senare identifieras utifrån uppgift om grund för bosättning. Därtill räknas samtliga som flyktingar som invandrat från Ungern och Rumänien före 1990, eller från Chile, Etiopien, Libanon, Somalia, Syrien eller Afghanistan 1975–1989. Ett litet antal individer som är registrerade som bosatta i ett hushåll utan disponibel inkomst 2015 exkluderas från analysen, eftersom dessa med stor sannolikhet inte befinner sig i landet. Utifrån denna kalkyl uppgår flyktingpopulationen i Sverige vid utgången av 2015 till 690 000 individer, eller 7,0 procent av landets totalbefolkning.

En stor majoritet av den offentliga sektorns intäkter och en betydande del också av dess kostnader går konceptuellt att tillskriva enskilda individer eller mindre grupper av individer. På intäktssidan gäller detta direkta skatter (inkomstskatt, fastighetsskatt), arbetsgivaravgifter och konsumtionsskatter (främst moms, men också punktskatter på exempelvis flygresor och alkohol). På kostnadssidan gäller det transfereringar (bidrag) och många välfärdstjänster så som skola och sjukvård. För en stor andel av dessa poster finns uppgifter registrerade med vilkas hjälp denna individuella tillskrivning går att göra. I andra fall går det att använda sig av statistiska samband på gruppnivå. Slutligen fördelas i analysen mindre delar av den offentliga sektorns intäkter och kostnader jämnt över hela befolkningen. Detta reflekterar delvis att uppgifter saknas i fall där en individuell tillskrivning konceptuellt hade varit möjlig. Men det reflekterar också att betydande delar av främst den offentliga sektorns kostnader, så som för försvar, infrastruktur, internationellt bistånd och central administration, får anses finnas till i samma utsträckning för hela befolkningen.

I mer detalj har den offentliga sektorns intäkter och kostnader 2015 i analysen fördelats enligt nedan.

Direkta skatter och transfereringar: Dessa observeras på individnivå.

Arbetsgivaravgifter: Dessa fås genom att multiplicera individens arbetsinkomster med (den åldersspecifika) arbetsgivaravgiftssatsen. Slutligen multipliceras alla värden med en skalär för att summan ska stämma med de totala intäkter som rapporterats i Statens Årsredovisning.

Konsumtionsskatter: Dessa antas vara proportionella mot hushållsinkomst, enligt olika faktorer för varje inkomstdecil, vilka beräknats av SCB för 2009. Slutligen multipliceras alla värden med en skalär för att summan ska stämma med de totala intäkter som rapporterats i Statens Årsredovisning.

Skatt på företagsvinster: Dessa antas vara proportionella mot arbetsinkomster.

Offentlig konsumtion: Genomsnittligt offentligt spenderande inom barnomsorg, utbildning, hälsa, sociala insatser, samt kultur/fritid har skattats av SCB för 2013 per ålder, kön och sju grupper av ursprungsländer. Dessa värden multipliceras med 1,05 för att ta hänsyn till nominell inflation (värdet stämmer ungefär överens med genomsnittlig nominell kostnadsinflation över perioden enligt Sveriges Kommuner och Landstings Kolada-databas).

Rättsväsendet: Liksom i Ruist (2015) antas kostnader för rättsväsendet vara 2,5 gånger så höga per capita för flyktingar som för övriga befolkningen. Detta grova antagande baseras på Martens och Holmbergs (2005) resultat att utrikes födda individer misstänks för brott 2,5 gånger så ofta som de som är födda i Sverige av två svenskfödda föräldrar. Då dessa skillnader i stor utsträckning kan förklaras av socioekonomiska faktorer (Hällsten, Szulkin och Sarnecki, 2013), kan flyktingar antas begå brott oftare än andra utrikes födda, och alla icke-flyktingar kan antas göra det oftare än de som är inrikes födda av två svenskfödda föräldrar. Därmed antas samma kvotförhållande gälla också mellan flyktingar och icke-flyktingar. Det finns ingen statistik mot bakgrund av vilken detta grova antagande skulle kunna göras med bättre precision.

Arbetsmarknad: Baserat på Ekbergs (2009) antagande antas utgifter inom området Arbetsmarknad – bortsett från de åtgärder som är

specifikt riktade till nyanlända flyktingar (vilka tas upp i nästa punkt) – vara två gånger så höga per capita för flyktingar som för övriga befolkningen.

Integration: Dessa kostnader bärs i huvudsak under en flyktings första år i Sverige. De distribueras därför jämt över alla flyktingar som invandrade 2013–15.

Samtliga övriga intäkter och kostnader, inklusive den offentliga sektorns totala överskott för året, fördelas lika över hela befolkningen.

Omfördelningen till hela Sveriges flyktingbefolkning 2015, som alltså utgör 7,0 procent av totalbefolkningen, beräknad enligt ovan redovisas i tabell 3.1. Tabellens första kolumn visar hur den offentliga sektorns intäkter och kostnader fördelar sig över olika poster. Då överskotten inkluderas på kostnadssidan är de totala intäkterna och kostnaderna per definition lika och differensen mellan de två på raden längst ner är följaktligen noll. I den andra kolumnen visas de delar av dessa intäkter och kostnader som tillskrivs flyktingar. Differensen för gruppen på raden längst ner är -41,5 miljarder, vilket innebär att omfördelningen till den totala flyktingpopulationen motsvarar 1,0 procent av BNP.

Tabell 3.1 **Offentligfinansiell omfördelning till alla flyktingar 2015**

	Totalbefolkning	Flyktingar	Flyktingar "icke-faktisk"	Differens flyktingar
Intäkt total	1 794,6	92,0	125,7	-33,7
Direkta skatter	678,3	28,5	47,5	-19,0
Arbetsgivaravgifter	471,8	27,3	33,0	-5,8
Konsumtionsskatter	508,6	28,2	35,6	-7,5
Skatt på företagsvinster	119,2	6,9	8,3	-1,5
Övriga inkomster	16,7	1,2	1,2	0,0
Kostnad total	1 794,6	133,5	125,7	7,8
Pension	332,5	6,3	23,3	-17,0
Socialbidrag	10,0	4,7	0,7	4,0
Etableringsersättning	3,3	3,3	0,2	3,1
Bostadsbidrag	5,2	2,4	0,4	2,0
Barnbidrag	24,3	1,0	1,7	-0,7
Föräldrapenning	34,4	3,7	2,4	1,2
Arbetslöshetsersättning	25,6	5,4	1,8	3,6
Sjukpenning	35,1	3,0	2,5	0,5
Förtidspension	38,4	3,5	2,7	0,8
Handikappersättning	1,3	0,1	0,1	0,0
Barnomsorg	72,9	1,4	5,1	-3,7
Skola och utbildning	175,8	14,1	12,3	1,8
Hälsa och sjukvård	207,5	12,4	14,5	-2,2
Sociala utgifter (främst äldreomsorg)	115,0	2,8	8,1	-5,3
Kultur och fritid	27,1	1,7	1,9	-0,2
Rättsväsen	40,4	6,4	2,8	3,6
Arbetsmarknad	67,8	8,9	4,7	4,1
Integration	12,7	12,7	0,9	11,8
Övriga utgifter	558,2	39,1	39,1	0,0
Differens	0,0	-41,5	0,0	-41,5

Not: Alla värden uttrycks i miljarder kronor.

I den tredje kolumnen visas "icke-faktiska" värden för flyktingar, med vilket avses vad respektive värde skulle ha varit om flyktingpopulationen inte skilt sig från totalbefolkningen, det vill säga om dess andel av intäkten/kostnaden motsvarade dess befolkningsandel på 7,0 procent. Slutligen visas i den sista kolumnen skillnaden mellan de faktiska och icke-faktiska värdena för flyktingar. Det innebär att

värdena i kolumnen kan tolkas som den del av det totala underskottet som kan tillskrivas posten i fråga. Här ser vi att den dominerande delen av underskottet i någon mening uppkommer på intäktssidan, det vill säga är en direkt effekt av flyktingars låga sysselsättning. Förvisso är flyktingars överrepresentation stor inom framför allt kostnadsposterna socialbidrag och bostadsbidrag, men detta motsvarar mindre belopp räknat i kronor.

Den beräknade omfördelningen till flyktingpopulationen 2015 utgör alltså en nära nog exakt lika stor andel av Sveriges BNP 2015 som den gjorde 2007, trots att populationens andel av totalbefolkningen vuxit med nära två femtedelar från 5,1 till 7,0 procent. Omfördelningen till en genomsnittlig flykting har därmed sjunkit från cirka 70 000 kronor till cirka 60 000. Här görs ingen ansats till att bryta upp detta resultat i dess beståndsdelar, varav de två viktigaste sannolikt är förändringar i fördelningen av antal år sedan invandring, och genomsnittsinkomst givet antal år sedan invandring.

3.2.1 Troliga effekter av förändrade inkomstnivåer

Det kan vara intressant att göra en grov överslagskalkyl av hur mycket högre flyktingars genomsnittliga inkomster skulle behöva vara för att omfördelningen skulle sjunka från 60 000 kronor per flykting till noll, eller mer generellt hur omfördelningen skulle förändras vid höjda inkomstnivåer bland flyktingar. En sådan analys kompliceras dock av förhållandet mellan flyktingars inkomstnivåer och nivåerna på de tre offentliga kostnadsposter – Rättsväsendet, Arbetsmarknad, samt Integration – som tillskrevs flyktingar på gruppnivå och som tillsammans står för nästan hälften av den totala omfördelningen till flyktingar. Rättsväsendet är enklast av dessa att hantera. Ett rimligt antagande är att flyktingars överrepresentation inom denna kostnadspost står i proportion till skillnaden i genomsnittsinkomster gentemot den övriga befolkningen. Avseende posterna Arbetsmarknad och Integration kan å ena sidan tänkas att behovet av dessa insatser minskar om integrationen av flyktingar förbättras. Men å andra sidan blir det mindre realistiskt att tänka sig en förbättrad integration om dessa insatser minskar. Jag gör därför kalkylen med två olika antaganden, ett där dessa kostnadsposter inte

påverkas av förändrade inkomstnivåer, och ett där de – liksom Rättsväsendet – antas stå i proportion till storleken på inkomstgapet.

För övriga poster i omfördelningskalkylen finns det ett direkt statistiskt förhållande till inkomstnivå inom flyktingpopulationen. I genomsnitt ökar nettobidraget till de offentliga finanserna från en 20-64 år gammal flykting med 0,67 kronor för varje krona i bruttoinkomst, undantaget de tre poster som avhandlades i föregående stycke.²⁰

Den genomsnittliga bruttoinkomsten 2015 i åldrarna 20-64 var 363 000 kronor för icke-flyktingar och 212 000 kronor för flyktingar, vilket innebär att inkomstgapet var 151 000 kronor och att flyktingars genomsnittsinkomst var 58 procent av den för icke-flyktingar. Om vi antar att en minskning av den offentligfinansiella omfördelningen till flyktingar helt sker genom ökade inkomster bland de 79 procenten av flyktingpopulationen som är 20-64 år, behöver detta gap därmed reduceras med 84 000 kronor till 67 000 kronor för att omfördelningen ska bli noll, om kostnader för Arbetsmarknad och Integration antas stå i proportion till inkomstgapet. Om dessa kostnader istället antas vara konstanta behöver gapet reduceras med 107 000 kronor till 44 000 kronor. I det förstnämnda fallet behöver alltså flyktingars genomsnittsinkomst öka från 58 till 82 procent av icke-flyktingars, och i det sistnämnda behöver de öka till 88 procent. Dessa resultat har beräknats enligt helt linjära ekvationer. Följaktligen implicerar samma kalkyler att nettoomfördelningen minskar med hälften vid en hälften så stor inkomstökning, och så vidare.

3.3 Omfördelning beroende på tid i Sverige och ursprungsland

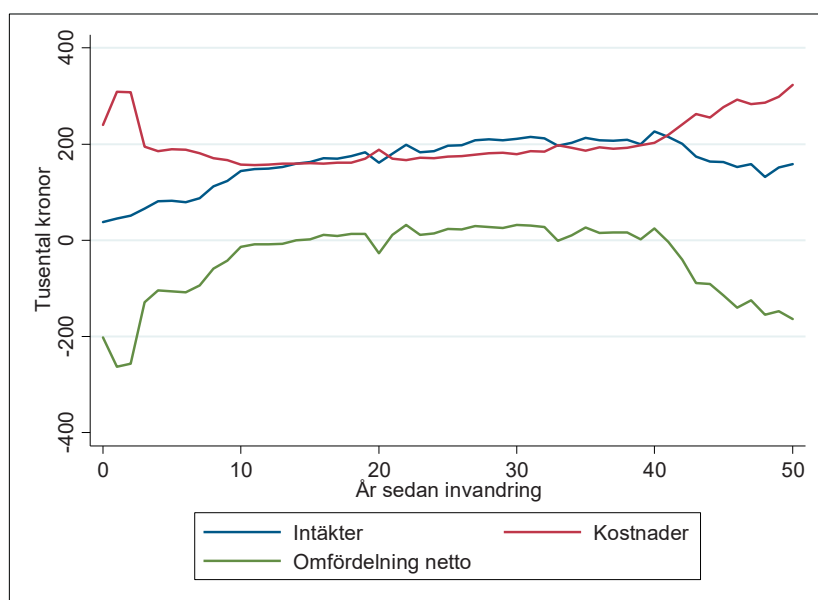
I kapitel 2 visades att flyktingars sysselsättningsnivåer varierar kraftigt med antal år sedan invandring och ursprungsland och siffror som redovisas i online Appendix B visar att detsamma gäller genomsnittsinkomster. Följaktligen gäller detta också nettobidragen till de offentliga finanserna. Denna variation illustreras i detta avsnitt

²⁰ Den linjära regressionen som ger denna siffra förklarar hela 73 procent (enligt R2) av variationen i nettobidrag till de offentliga finanserna inom flyktingpopulationen. Denna andel överskattar dock verklig förklaringsgrad, då flera poster fördelats med hjälp av samband på gruppnivå.

under antagandet att kostnader som tillskrivits på gruppnivå inte varierar ytterligare med dessa två variabler inom flyktingpopulationen. Det vill säga, till exempel, att kostnader för integration antas vara oberoende av ursprungsland och kostnader för Arbetsmarknad och Rättsväsende oberoende av år sedan invandring.

Nettobidragen till de offentliga finanserna 2015 per genomsnittlig flykting i alla åldrar, under dessa antaganden, per år sedan invandring redovisas i form av den gröna kurvan i figur 3.1. De blå och röda kurvorna bryter upp dessa i intäkter och kostnader. Den gröna kurvan indikerar att den genomsnittliga flyktingen medför en offentligfinansiell nettokostnad under sina första cirka tio år i landet. Därefter är nettoomfördelningen nära noll eller svagt positiv under ungefär trettio år, varefter gruppen återigen medför en nettokostnad då stora delar av den uppnår pensionsålder.²¹

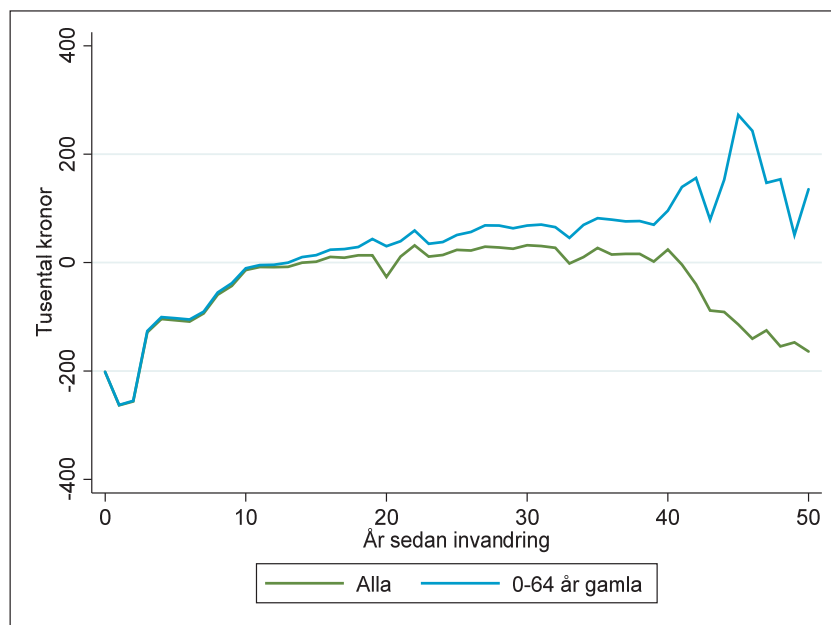
Figur 3.1 Offentligfinansiella intäkter och kostnader 2015 per flykting per år sedan invandring

²¹ Motsvarande värden för flyktingars första sju år i Sverige har tidigare beräknats av Aldén och Hammarstedt (2016). Beräkningen här visar på en betydligt större nettokostnad under de första tre åren, samt en betydligt kraftigare minskning därefter, än vad som beräknades av dessa. Detta beror på att Aldén och Hammarstedt fördelade den stora kostnadsposten Integration över samtliga flyktingar, inte bara nyanlända.

Att omfördelningen ser ut att stå närmast stilla i trettio års tid döljer emellertid att nettobidraget till de offentliga finanserna stiger över tid för de flyktingar som alltjämt är i förvärvsarbetande ålder, medan det genomsnitt som grafen illustrerar dras ner av de som når pensionsålder. Som jämförelse visas i figur 3.2, tillsammans med samma gröna kurva som avser alla flyktingar, en motsvarande blå kurva som endast beräknats på flyktingar som är 0-64 år gamla 2015. Den blå kurvan stiger under motsvarande trettioårsperiod, om än bara svagt. Mot slutet blir kurvan hackig då det inte finns så många flyktingar i Sverige 2015 som är under 64 år gamla och har varit mer än 40 år i landet.

Figur 3.2 Offentligfinansiellt nettobidrag 2015 per flykting per år sedan invandring

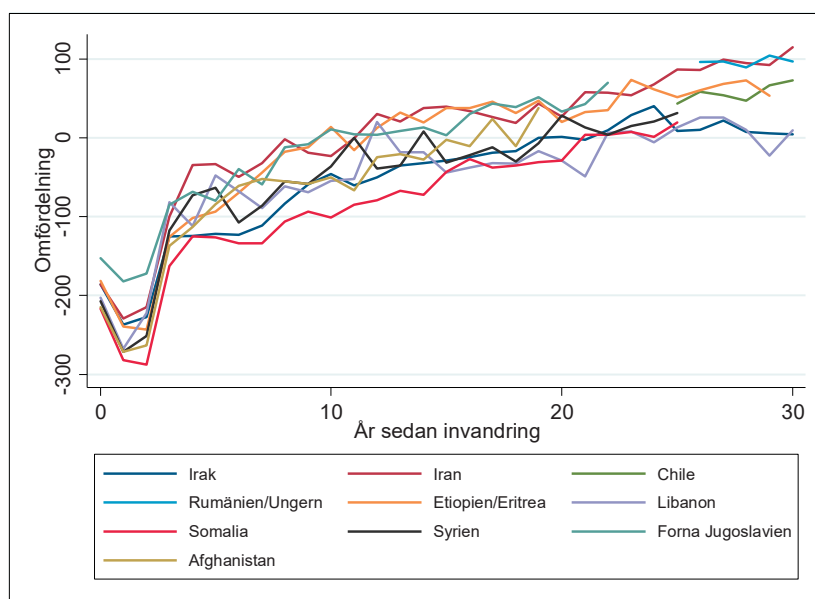
Not: Den gröna kurvan avser alla flyktingar och den blå endast de som är 0-64 år gamla 2015.

Figurerna 3.1 och 3.2 ger en ganska tydlig indikation på att en genomsnittlig flykting inte hinner bli sammantaget offentligfinansiellt lönsam under sin livstid. De positiva nettobidrag som ges till de offentliga finanserna under cirka 30 år är inte tillräckligt stora i förhållande till det underskott som arbetas upp under de första tio

åren. Därtill uppkommer ett nytt underskott på slutet när individen når pensionsålder.

Variationen i nettobidrag mellan ursprungsländer redovisas i figur 3.3. Den påminner som väntat om den variation som tidigare redovisats för sysselsättning, med de mest positiva värdena för flyktingar från forna Jugoslavien, Etiopien/Eritrea, samt Iran, och de mest negativa för flyktingar från Somalia och Irak. Skillnaderna är stora, generellt skiljer det cirka 100 000 kronor per person och år mellan de mest framgångsrika och de minst framgångsrika grupperna, vid samma antal år sedan invandring.

Figur 3.3 Offentligfinansiellt nettobidrag 2015 per flykting per år sedan invandring och ursprungsland

3.4 Prognos: Metod

Variationen i de offentliga finansernas intäkter från och kostnader för flyktingar av olika observerbara karaktäristika ska nu användas som underlag för att prognosticera framtida intäkter från och kostnader för flyktingar som anländer till Sverige i dag. Som redovisningen hittills har belyst beror dessa intäkter och kostnader i hög

grad av tre variabler: ålder vid invandring, år sedan invandring, och ursprungsland.

Grunden för prognosen är därmed beräknade genomsnittliga offentligfinansiella intäkter och kostnader 2015 per flykting för varje möjlig kombination av dessa tre variabler. En flykting som anländer till Sverige i dag antas i framtiden följa den utveckling som ges av dessa genomsnittsvärden. En flykting från till exempel Irak som är 25 år gammal vid invandring antas alltså första året ge ett nettobidrag motsvarande genomsnittsvärdet 2015 för flyktingar från Irak som är 25 år gamla och har varit noll år i Sverige. Året därefter antas samma person ge ett bidrag motsvarande genomsnittsvärdet 2015 för flyktingar från Irak som är 26 år gamla och har varit ett år i Sverige, och så vidare.

Den faktiska tolkningen av de värden som prognosticeras på detta sätt är därmed att de beskriver hur den offentliga sektorns framtida intäkter från och kostnader för flyktingar som invandrar i dag kommer att se ut, under antagandet att dessa fortsätter att se ut som de gör 2015 för en flykting av en given kombination av ålder vid invandring, år sedan invandring, och ursprungsland. Prognosens träffsäkerhet beror därmed på i vilken utsträckning detta antagande stämmer.

På grund av datamaterialets natur behöver dock dessa beräkningar göras med några kompromisser. Variationen i de tre variabler som önskas tas hänsyn till är inte tillräckligt stor för att genomsnittliga nettobidrag ska kunna beräknas för varje möjlig kombination av de tre. Förhållandevis få flyktingar är över 65 år gamla eller har varit i Sverige i mer än trettio år, och det är endast för några få ursprungsländer som inflödet av flyktingar konsekvent varit tillräckligt högt under hela den senaste trettioårsperioden. Därför görs följande kompromisser:

1. Nettobidrag beräknas inte för varje enskilt ursprungsland, utan för två huvudgrupper av ursprungsländer: de med den högsta historiska integrationspotentialen respektive de med den lägsta. Den förstnämnda gruppen utgörs av forna Jugoslavien, Etiopien/Eritrea, samt Iran, och den sistnämnda av Somalia och Irak.²² Genom att resultat beräknas dels för de flyktingar för vilka

²² Också några av dessa värden skattas med låg precision. Detta är dock ett mindre problem då sådana felskattningar jämnar ut sig när många individer aggregeras. Enstaka värden har inte

integrationen historiskt varit starkast och dels de för vilka den varit svagast, ges ett väl tilltaget intervall av möjliga framtida utfall. Osäkerheten om flyktingars framtida integration i Sverige får bedömas som stor, men sannolikheten att den för den genomsnittliga flyktingen kommer att röra sig utanför detta breda intervall får betraktas som närmast obefintlig (givet att kalkylens övriga antaganden stämmer).

2. Nettobidragen till de offentliga finanserna antas vara konstanta mellan att en flykting varit 30 år i landet och att hen går i pension. Som den blå kurvan i figur 3.2 indikerade ser detta antagande ut att ligga ganska nära sanningen.
3. Då antalet flyktingar som är över 65 år gamla 2015 är särskilt lågt, beräknas nettobidragen från de som är över 65 år gamla inte utifrån historiska flyktingar. De ges istället av motsvarande åldersspecifika värden från totalbefolkningen, minus skillnaden i genomsnittliga offentliga pensionsutbetalningar till alla infödda och alla invandrare (cirka 11 000 kronor).

Vidare saknas tillräckligt stort historiskt underlag för att beräkna åldersspecifika dödlighetstal separat för flyktingar. Dessa tal antas istället följa totalbefolkningens. För att förenkla beräkningarna sätts de dock till noll under 50 och till ett vid 100 års ålder. Utvandringen av flyktingar antas vidare vara noll, då den vanligtvis är låg och eftersom vi primärt är intresserade av de som stannar i landet.

3.5 Prognos: Resultat

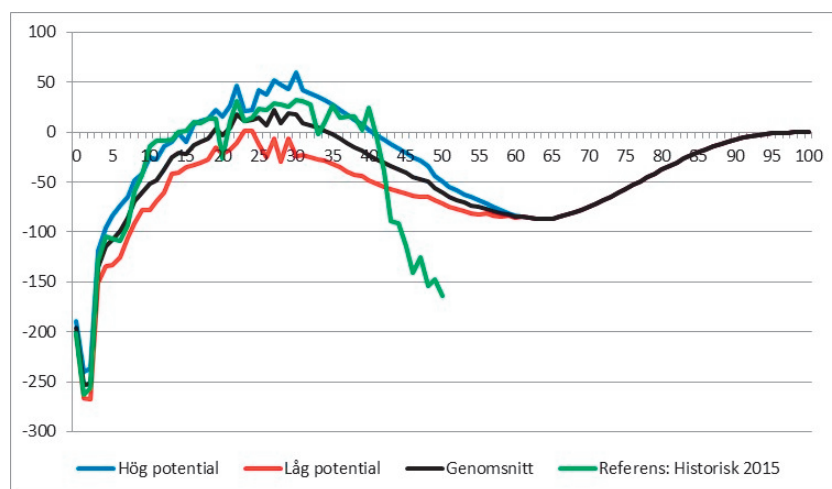
För att kunna redovisa prognosresultat avseende offentligfinansiell omfördelning till och från en genomsnittlig flykting behöver en åldersstruktur på flyktinginvandringen antas. Flyktinginvandringen antas därför ha den åldersdistribution som gällde sammantaget över åren 2011–15, enligt vilken 41 procent var under 20 år, 40 procent 20–39 år, 17 procent 40–64 år och 2 procent över 64 år gamla.

Prognosresultaten redovisas i sin helhet i figur 3.4. De blå och röda kurvorna redovisar förväntade nettobidrag till de offentliga

kunnat skattas alls, då någon motsvarande individ inte finns i datan. Dessa värden har fyllts i med skattningar från de i övrigt lika individer som varit antingen ett år äldre eller ett år yngre vid invandring.

finanserna i tusental kronor per flykting från grupperna med hög respektive låg historisk integrationspotential, beroende på antal år sedan invandring. Den svarta kurvan visar ett genomsnitt mellan dessa två, vilket avser representera en flyktinggrupp med "genomsnittlig" integrationspotential. Som referens visar den gröna kurvan nettobidraget de första 50 åren från tvärsnittet för 2015, det vill säga kurvan är identisk med de gröna kurvorna i figurerna 3.1 och 3.2.

Figur 3.4 Prognosticerat offentligfinansiellt nettobidrag per år sedan invandring

Avståndet mellan grupperna med hög och låg historisk integrationspotential är som förväntat stort: runt 40 000–60 000 kronor under en stor del av perioden.²³ Inledningsvis är underskotten stora för båda grupperna. Gruppen med högst potential förväntas ge positiva nettobidrag mellan att de varit 16 och 40 år i landet, medan gruppen med lägst potential ger underskott under så gott som hela tiden i Sverige. Det är emellertid tydligt från figuren att överskotten också för gruppen med högst integrationspotential är för små för att täcka de underskott som uppkommer dels under gruppens första år i Sverige, när sysselsättningen är låg, och dels när den befunnit sig länge i Sverige och är övervägande eller helt i pensionsålder.

²³ Detta är sannolikt en underskattning av variationen mellan dessa grupper, då inga försök har gjorts att fördela kostnader för integrationspolitik, arbetsmarknadspolitik och rättsväsendet ojämnt mellan grupperna.

Flyktingar med "genomsnittlig" potential förväntas ha en relativt begränsad period av små överskott efter mellan 21 och 34 år i landet.

Värdet av att på detta sätt omarbete historiska data till en prognos, i tillägg till att läsa av tvärsnitt så som i figurerna 3.1–3.3, framgår vid en jämförelse mellan dessa tre prognoskurvor och den gröna kurvan som representerar tvärsnittet från 2015. Tvärsnittet sammanfogar olika flyktinggrupper till en kurva, medan prognoserna avser utgöra kurvor för grupper som, utöver dödsfall, är konstanta. Det syns tydligt i figuren att den gröna kurvan pendlar mellan prognoskurvorna på ett sätt som avspeglar historiska kompositionsförändringar i Sveriges flyktinginvandring. Den ligger nära kurvan för låg integrationspotential för de flyktingar som invandrade 2008–9 (det vill säga har tillbringat 6–7 år i Sverige 2015), när flyktingar från Somalia och även Irak utgjorde stora delar av flyktinginvandringen, medan den ligger nära kurvan för hög potential för de som invandrade 1991–2006 (9–24 år i Sverige 2015), där andelen från forna Jugoslavien var hög. Att den svarta kurvan, som grovt representerar ett förväntat nu-/framtida genomsnitt, till stora delar ligger under den gröna kan alltså tolkas som en förväntan om att den genomsnittliga integrationspotentialen framöver kommer att vara något lägre än vad den, mycket på grund av dominansen av forna Jugoslavien, varit historiskt. Detta är alltså i linje med vad som rapporterades i kapitel 2.

Däremot ses en avsevärd skillnad mellan den gröna kurvan och de tre prognoskurvorna efter 40 år och längre i Sverige, där den förstnämnda faller brant till skillnad från de övriga. Detta resultat representerar till stor del skillnader i åldersstruktur hos historisk och nutida flyktinginvandring (vilket återigen belyser värdet av prognosen i jämförelse med tvärsnittet). Andelen äldre är markant högre bland de flyktingar som varit 40 år i Sverige eller mer 2015, än vad den förväntas vara i prognosen, vars åldersstruktur bygger på Sveriges flyktinginvandring 2011–15. Exempelvis är bland de som 2015 varit i Sverige i 46–50 år (det vill säga invandrade 1965–69) hela 87 procent 65 år gamla eller äldre, medan prognosen förutspår att andelen som är så gamla efter 48 år i landet endast kommer att vara 45 procent.²⁴

²⁴ Enligt vad som går att utröna ur datamaterialet ser skiftet i flyktinginvandringens åldersstruktur ut att ha skett för cirka 35–40 år sedan, varefter åldersstrukturen ser ut att ha varit relativt stabil. Detta kan förklara att den gröna kurvans fall är så plötsligt och kraftigt.

De flyktingar som invandrar i dag förväntas i genomsnitt leva 58,3 år i Sverige. Under dessa år förväntas en flykting med genomsnittlig integrationspotential enligt prognosen utgöra en nettokostnad för Sveriges offentliga finanser om i genomsnitt 74 000 kronor per år. Denna siffra är alltså något högre än genomsnittskostnaden om 60 000 kronor som beräknades i tvärsnittet för 2015. En flykting från gruppen med högst integrationspotential beräknas utgöra en nettokostnad om i genomsnitt 53 000 kronor per år, och en från gruppen med lägst potential om i genomsnitt 94 000 kronor per år. Som referenspunkt var den offentliga sektorns omsättning per capita 2015 cirka 180 000 kronor.

Även dessa värden skulle kunna omräknas till uppskattningar av hur mycket högre flyktingars inkomstnivåer skulle behöva vara för att den genomsnittliga omfördelningen per flykting och år skulle vara noll. Samtidigt illustrerar det faktum att den beräknade nettokostnaden per år och flykting är så pass hög också för gruppen med högst historisk integrationspotential att detta är en orimlig ambitionsnivå. Som påpekats utgör intervallet mellan grupperna med högst och lägst historisk potential ett väl tilltaget intervall av sannolika utfall för dagens och framtidens flyktinginvandrare. Att Sverige skulle lyckas höja den genomsnittliga integrationen från vad som här betecknas som genomsnitt till nivån för gruppen med högst historisk potential får bedömas som mycket osannolikt och därmed en enorm succé om det faktiskt inträffar (förutsatt att det uppnås genom integrationspolitik och inte genom selektiv migrationspolitik). Samtidigt skulle en sådan succé innebära att den årliga offentligfinansiella omfördelningen till en genomsnittlig flykting minskade med endast relativt blygsamma 28 procent. En minskning med 100 procent bör därmed ses som en helt orealistisk ambitionsnivå.²⁵

De diskonterade summorna av de sammanräknade nettokostnaderna över en flyktings livstid i Sverige redovisas i tabell 3.2. Spannet mellan värdena i tabellen är mycket stort, mellan drygt en och närmare fyra miljoner kronor per flykting, beroende på integrationspotential och diskonteringsränta. Tabellens mittvärde, beräknat på genomsnittlig integrationspotential och en diskonteringsränta på

²⁵ Siffran 28 procent blir något större om kostnaden för rättsväsendet, arbetsmarknad och integration förväntas sjunka proportionellt, så som i avsnitt 3.2.1, men förändrar inte slutsatsen avseende ambitionsnivån.

2 procent, anger att den sammanlagda diskonterade offentligfinansiella nettokostnaden av invandringen av en flykting är cirka 2,2 miljoner kronor. Generellt kan värdena i tabellen upplevas som mycket stora. Men som redan nämnts är de summerade över i genomsnitt 58 år, och på årlig basis mer blygsamma och relativt nära dagens offentligfinansiella omfördelning till en genomsnittlig flyktinginvandrare.

Tabell 3.2 Diskonterad total offentligfinansiell omfördelning per flykting (tusental kronor)

	Diskonteringsränta		
	1%	2%	3,5%
--Hög potential	2 033	1 502	1 155
--Genomsnitt	2 958	2 230	1 684
--Låg potential	3 883	2 958	2 213

3.6 Framtida omfördelning till dagens flyktingbefolkning

De prognosresultat som redovisats här kan också användas för att prognosticera hur den offentligfinansiella omfördelningen till eller från den flyktingbefolkning som befinner sig i Sverige i dag kommer att utvecklas i framtiden. Med ”i dag” avses vid utgången av 2017. Denna populations storlek och fördelning över kombinationer av ålder och invandringsår ges av summan av den population som här har studerats för 2015 och de som enligt Migrationsverkets statistik invandrat 2016–17. Migrationsverket redovisar inte åldersstrukturen för den sistnämnda gruppen, varför den antas följa den tidigare använda strukturen för Sveriges samlade flyktinginvandring 2011–15. Populationen som fanns i Sverige 2015 och de som invandrade 2016 reduceras också (marginellt) utifrån de dödlighetstal som använts tidigare.

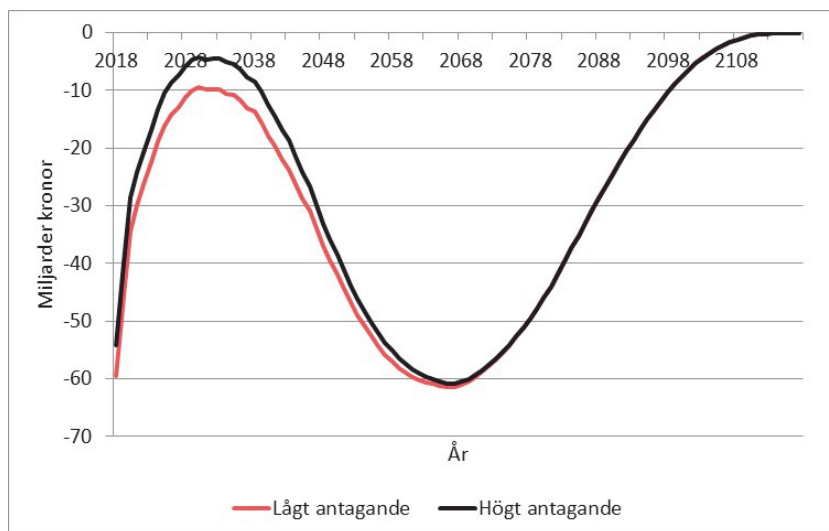
När den framtida omfördelningen till/från denna population ska prognosticeras antas de som invandrade 2016–17 i genomsnitt följa den utveckling som prognosticerats för flyktingar med ”genomsnittlig” integrationspotential. För de som fanns i Sverige 2015 görs två olika antaganden. Enligt det första antas gruppen följa en utveckling som beräknas som summan av två tredjedelar av den för gruppen med hög historisk potential och en tredjedel av den för

gruppen med låg. Dessa vikter avspeglar att nettoomfördelningen till denna population år 2015 motsvarade summan av två tredjedelar av vad den enligt beräkningarna skulle ha varit för en lika stor population med hög potential och en tredjedel av vad den skulle ha varit för en lika stor population med låg potential. Att gruppen som helhet ligger närmare den med hög potential har tidigare framgått av figur 3.4, där den gröna kurvan som indikerade historiska resultat generellt låg något närmare värdena för gruppen med hög potential.

Samtidigt framgick det också i diskussionen runt figur 3.4 och i kapitel 2, att denna höga historiska potential hos den genomsnittliga flyktingen sjunkit något under den senare delen av tiden fram till 2015. Då framtida genomsnitt i högre grad beror på utvecklingen för de mer nyanlända, kan därför ett antagande om att gruppens genomsnittliga utveckling relativt grupperna med hög och låg potential förblir konstant vara alltför positivt. Därför görs också ett antagande om att omfördelningen till/från den population som fanns i Sverige 2015 också kommer att utvecklas enligt prognosen för en flyktinggrupp med genomsnittlig integrationspotential, det vill säga mitt emellan grupperna med hög och låg potential.

Resultaten av dessa prognoser redovisas i figur 3.5, som visar prognosticerade årliga nettobidrag till den offentliga sektorns finanser från hela den flyktingpopulation som fanns i Sverige vid utgången av 2017, över de kommande 100 åren, mätta i miljarder kronor. Omfördelningen till populationen 2018 beräknas till 55-60 miljarder kronor, vilket är markant mer än vad som tidigare beräknades för 2015. Detta förklaras av att hela 17 procent av gruppen år 2018 har anlänt något av de närmast föregående två åren, vilket innebär större nettokostnader. I enlighet med detta förväntas också omfördelningen till gruppen minska kraftigt under kommande tio år (detta gäller också till den delen av gruppen som befann sig i Sverige redan 2015). Under perioden 2029–35 förväntas nettoomfördelningen att vara som lägst: 5-10 miljarder årligen. Därefter ökar den igen i takt med att större delar av gruppen når hög ålder. Den når cirka 60 miljarder kronor årligen runt 2070, varefter den gradvis faller till noll i takt med att allt och alla som den här rapporten avhandlat förpassats till historieböckerna.

Figur 3.5 Prognosticerade årliga offentligfinansiella nettobidrag från dagens flyktingbefolkning

4 Diskussion

Den här studien har i huvudsak ägnats åt att ta fram deskriptiv statistik över flyktingars historiska integration och att utifrån detta prognosticera flyktingars framtida integration och de därpå följande offentligfinansiella konsekvenserna. Redovisningen har koncentrerats på flyktingars sysselsättning, vilken mätts på sådant sätt att ungefärligt likhetstecken ska kunna sättas mellan att vara sysselsatt och att vara självförsörjande. Däri skiljer sig sysselsättningsmålet i betydande grad från det varmed flyktingars sysselsättningsutveckling redovisas av SCB utifrån den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS), vilket avser indikera att en person arbetat i minst fyra timmar under november månad. Det kan vara önskvärt att flyktingars sysselsättning regelbundet redovisas enligt ett mått som ligger närmare det som används i den här studien, då detta kan anses ligga närmare samhällets normativa uppfattning om vilken sysselsättningsgrad som är önskvärd, både hos flyktingar och andra.

En slutsats från studien är att flyktingars sysselsättningsutveckling, givet deras ursprungsland, varit i hög grad stabil för flyktingar som anlänt till Sverige sedan mitten av 90-talet och framåt. En viktig slutsats av detta är att integrationen inte ser ut att bli svårare då antalet flyktingar i landet ökar. Visserligen använder studien bara data till och med 2015, det vill säga då det rekordstora antalet som sökte asyl hösten samma år ännu inte hade fått uppehållstillstånd och kommit ut på arbetsmarknaden. Dock visar Arbetsförmedlingens senaste statistik på en liknande bild. Andelen flyktingar som haft arbete 90 dagar efter avslutad etableringsperiod har stigit stadigt under hela 2016–17, det vill säga under den period då rekordmånga flyktingar kommit ut på arbetsmarknaden.

Att den historiska sysselsättningsutvecklingen för enskilda ursprungsländer varit så pass stabil ökar sannolikheten att dessa historiska erfarenheter utgör en rimlig grund för prognostisering av

framtida utfall för flyktingar som anländer till Sverige i dag eller kommande år. I studien redovisas prognostiseringar av framtida offentligfinansiell omfördelning till flyktingar som anländer till Sverige i dag. Detta görs för flyktingar från de ursprungsländer som historiskt haft högst och från de som haft lägst integrationspotential, samt för ett genomsnitt dem emellan. Därmed illustreras också ett intervall av hur olika resultaten kan bli beroende på flyktingars genomsnittliga integration. Resultatet av denna prognos anger att en genomsnittlig flykting under sina 58 år i Sverige kommer att motta en nettoomfördelning via de offentliga finanserna om cirka 74 000 kronor per år. Spannet mellan grupperna med högst och lägst integrationspotential är här 53 000 till 94 000 kronor. Som jämförelse var omfördelningen till en genomsnittlig flykting i Sverige 2015 cirka 60 000 kronor, den offentliga sektorns omsättning per capita var cirka 180 000 kronor och BNP per capita cirka 430 000 kronor.

Dessa siffror får i huvudsak relevans i den grad de kan tillåtas tolkas som offentligfinansiella effekter av flyktinginvandring. Denna tolkning är emellertid inte perfekt, då det finns svårsmätbara dynamiska effekter av invandring, som analysen inte försökt ta hänsyn till, men som kan innebära att faktiska effekter är antingen mer positiva eller mer negativa än de som här redovisas. Exempelvis kan flyktingar, framför allt på kort sikt, i någon utsträckning tänkas komma i anställning på bekostnad av andra, vilket skulle göra den faktiska effekten mer negativ än de siffror som här rapporteras. Alternativt kan flyktingar tänkas i hög utsträckning ta lågbetalda jobb vilket möjliggör för andra att avancera till mer avancerade och bättre betalda jobb. Invandring kan också medföra offentligfinansiella skalfördelar med resultatet att den faktiska effekten blir mer positiv än de siffror som här rapporterats.

De siffror som redovisats i rapporten kan användas till att få en uppfattning om proportionerna av de ekonomiska konsekvenserna om EU skulle ta ett större ansvar för den globala flyktingsituationen. Enligt UNHCR:s senaste statistik, som är från juni 2017, finns det cirka 11,5 miljoner flyktingar i Asien och Afrika. Om EU skulle ta emot hela denna grupp skulle det innebära en flyktinginvandring på motsvarande 2,3 procent av unionens befolkning, vilket för övrigt är identiskt med storleken på Sveriges samlade flykting- och flykting-anhöriginvandring åren 2013–16, relativt landets befolkning. Låt oss

grovt anta att denna grupp i så fall skulle ha en integrationspotential motsvarande gruppen med lägst potential i de här redovisade siffrorna.²⁶ Enligt vad som redovisats mottar en sådan flykting under ett genomsnittligt levnadsår en offentligfinansiell nettoomfördelning på motsvarande cirka 22 procent av BNP per capita. Följaktligen skulle kostnaden för hela detta flyktingmottagande uppgå till i genomsnitt 0,5 procent av EU:s samlade BNP under de 58 år som motsvarar flyktingarnas genomsnittliga livstid. Detta motsvarar alltså hälften av Sveriges beräknade omfördelning till flyktingar 2015.

Felmarginalen i denna skattning är förstås ännu större än när prognosresultaten endast tolkades med avseende på situationen i Sverige. Detta då bland annat offentliga ekonomier och integrationsförutsättningar för flyktingar ser olika ut i olika länder, samt på grund av det grova antagandet om dessa flyktingars integrationspotential. Ändå är skattningen så pass låg, att även om dess felmarginal är stor lämnar den inte mycket utrymme för tveksamhet om att EU skulle kunna erbjuda en lösning på den internationella flyktingkrisen till en begränsad ekonomisk kostnad. Mer direkt indikation på samma sak ges av det faktum att Sveriges sammantagna flyktinginvandring per capita åren 2013–16 var lika stor, relativt landets befolkning, som den hypotetiska europeiska invandring som här avses. Då invandringen gradvis steg under dessa fyra år, och nettoomfördelningen till en flyktinginvandrare är som störst året efter invandring, måste den sammanlagda offentligfinansiella kostnaden för denna invandring ha varit högst 2017, det vill säga ett år då Sverige gjorde ett betydande offentligfinansiellt överskott. Detta överskott hade med stor säkerhet varit ännu högre om den höga flyktinginvandringen åren dessförinnan inte hade inträffat. Men dess existens visar ändå att inte ens under det år då den är som högst, behöver kostnaden för västvärldens enskilt största flyktinginvandring per capita sedan andra världskriget vara större än att det, om tiderna i övrigt är goda, går att göra ett stort offentligfinansiellt överskott.

²⁶ Resultaten i avsnitt 2.9 visade att integrationen generellt går sämre för flyktingar som inte själva tagit sig till Sverige för att söka asyl. Men då dessa skillnader var relativt små i jämförelse med de mellan ursprungsländer, bör detta antagande vara väl tilltaget i negativ riktning.

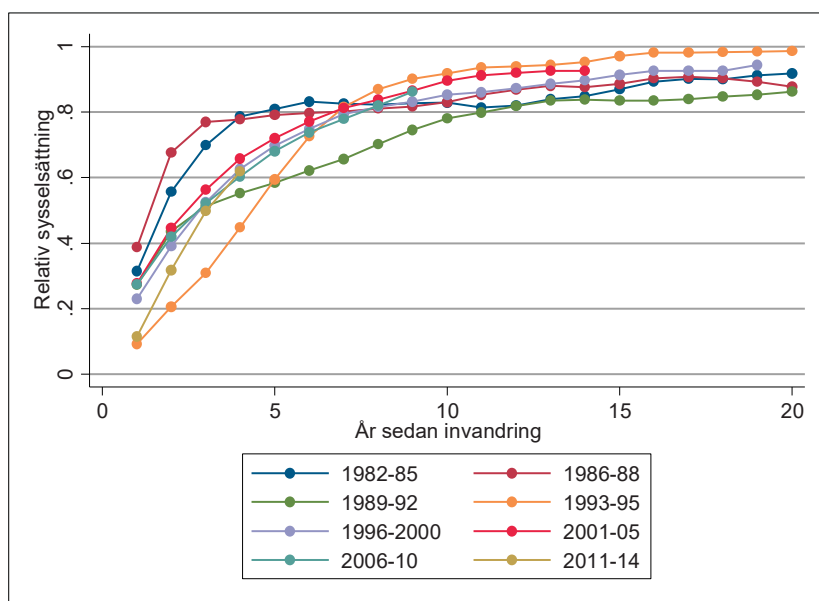
Referenser

- Adida, Claire, David Laitin och Marie-Anne Valfort (2010), "Identifying barriers to muslim integration in France", *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 107: 22384-22390
- Aldén, Lina och Mats Hammarstedt (2016), *Flyktinginvandring: sysselsättning, förvärvsinkomster och offentliga finanser*, Rapport till Finanspolitiska Rådet 2016/1.
- Barth, Erling, Bernt Bratsberg och Oddbjørn Raaum (2004), "Identifying earnings assimilation of immigrants under changing macroeconomic conditions", *Scandinavian Journal of Economics*, 106: 1-22.
- Bevelander, Peter (2011), 'The employment integration of resettled refugees, asylum claimants, and family reunion migrants in Sweden', *Refugee Survey Quarterly*, 30: 22-43.
- Bratsberg, Bernt, Oddbjørn Raaum och Knut Røed (2017), "Immigrant labor market integration across admission classes", *Nordic Economic Policy Review*: 17-54.
- Ekberg, Jan. (2009). *Invandringen och de offentliga finanserna*, Rapport till expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) 2009:3, Finansdepartementet.
- Ekberg, Jan och Mikael Ohlson (2000), "Flyktingars arbetsmarknad är inte alltid nattsvart", *Ekonomisk Debatt*, 28: 431-439.
- Erikson, Robert, Oskar Nordström Skans, Anna Sjögren och Olof Åslund (2007), *Ungdomars och invandrades inträde på arbetsmarknaden 1985–2003*, IFAU Rapport 2007:18.
- Gustafsson, Björn och Jinghai Zheng (2006), "Earnings of immigrants in Sweden, 1978 to 1999", *International Migration*, 44: 79-117.

- Hällsten, Martin, Ryszard Szulkin och Jerzy Sarnecki (2013), "Crime as a price of inequality?", *British Journal of Criminology*, 53: 456-481
- Martens, Peter, och Stina Holmberg (2005), *Brottslighet bland personer födda i Sverige och i utlandet*, Rapport 2005:17, Brottsförebyggande Rådet.
- Preston, Ian (2014), "The effect of immigration on public finances", *Economic Journal*, 124: 569-592.
- Rowthorn, Robert (2008), "The fiscal impact of immigration on the advanced economies", *Oxford Review of Economic Policy*, 24: 560-580.
- Ruist, Joakim (2015), "The fiscal cost of refugee immigration: the example of Sweden", *Population and Development Review*, 41: 567-581.
- Valfort, Marie-Anne (2017), *Has France a problem with muslims? Evidence from a field experiment in the labour market*, [Opublicerat manuskript] .
- Åslund, Olof, Anders Böhlmark och Oskar Nordström Skans (2015), "Childhood and family experiences and the social integration of young migrants", *Labour Economics*, 35: 135-144.
- Åslund, Olof, Anders Forslund och Linus Liljeberg (2017). "Labour market entry of non-labour migrants – Swedish evidence", *Nordic Economic Policy Review*: 115-158.
- Åslund, Olof och Dan-Olof Rooth (2007): "Do when and where matter? Initial labour market conditions and immigrant earnings", *Economic Journal*, 117: 422-448.

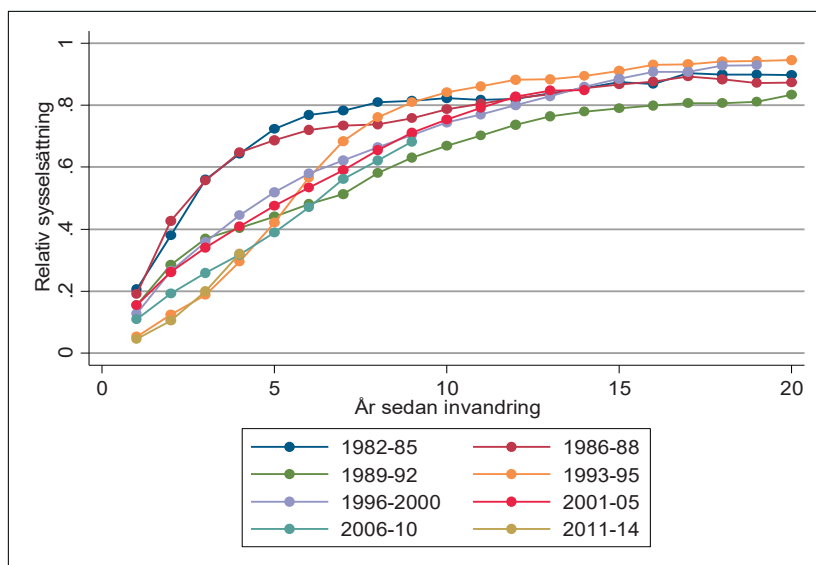
Appendix A – Ytterligare figurer

Figur A.1 Relativ sysselsättning per ankomstår och år sedan invandring:
Män

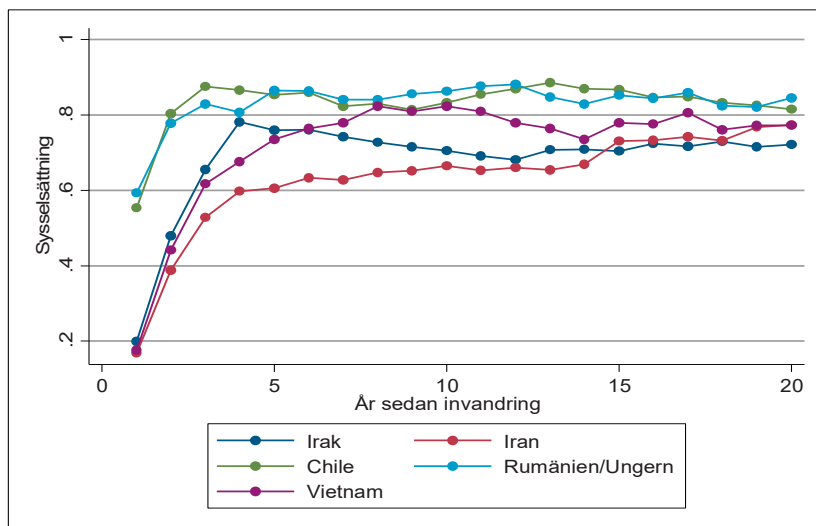
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället. Relativ sysselsättning representerar sysselsättning för den observerade gruppen dividerat med sysselsättning under motsvarande år för infödda 20-50 år gamla män.

Figur A.2 Relativ sysselsättning per ankomstår och år sedan invandring: Kvinnor

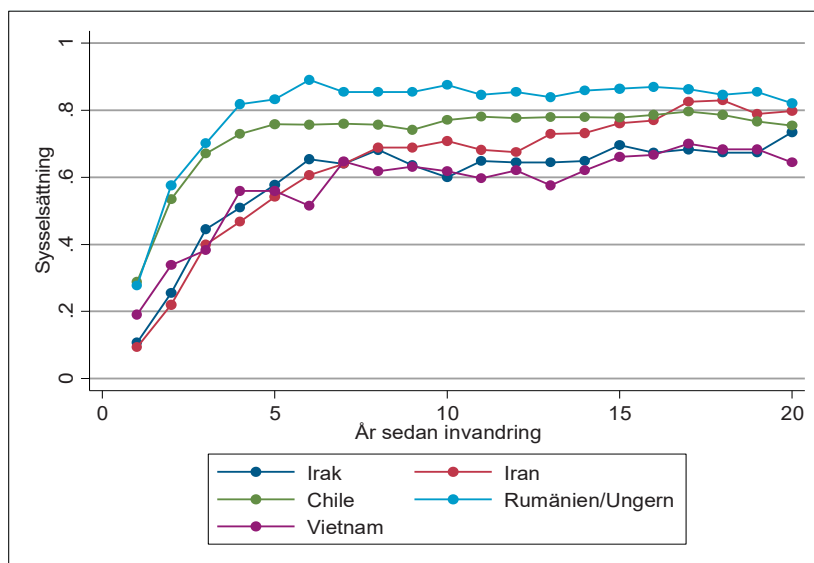
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället. Relativ sysselsättning representerar sysselsättning för den observerade gruppen dividerat med sysselsättning under motsvarande år för infödda 20-50 år gamla män.

Figur A.3 Sysselsättning per ursprungsland och år sedan invandring: Män invandrade 1982-85

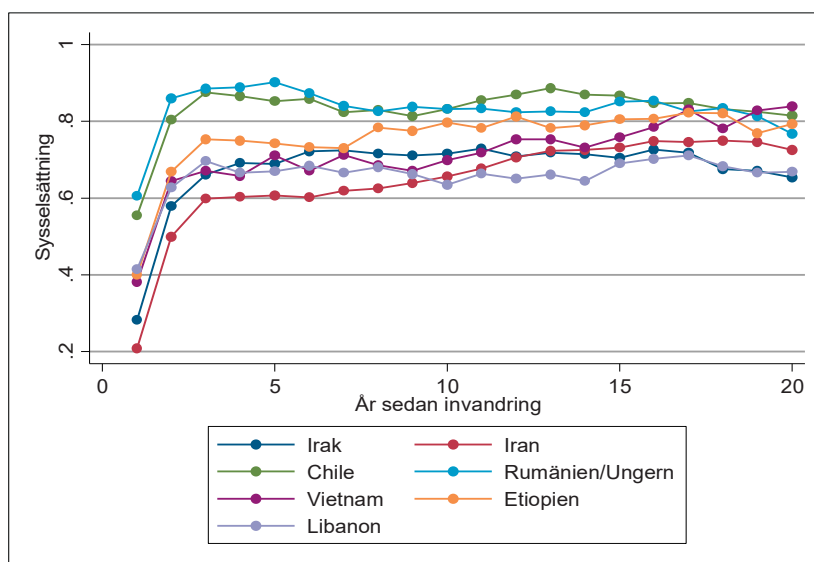
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.4 Sysselsättning per ursprungsland och år sedan invandring: Kvinnor invandrade 1982–85

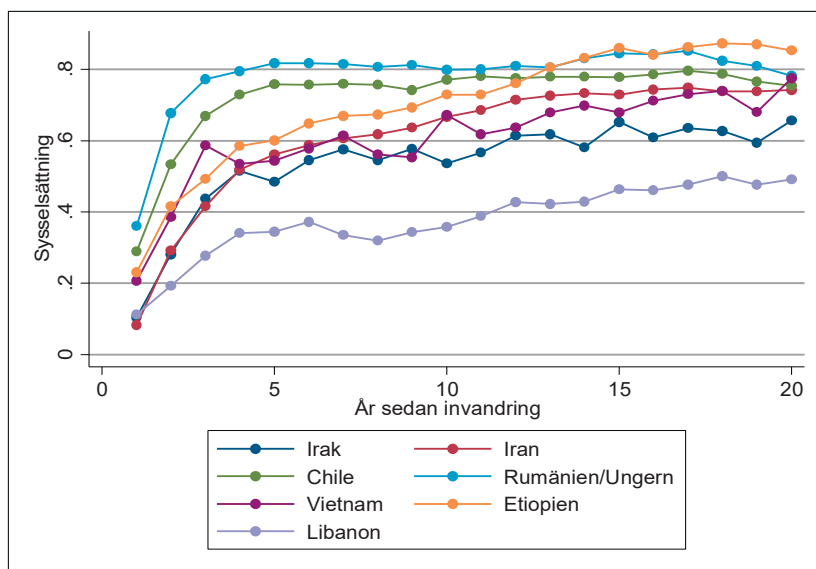
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.5 Sysselsättning per ursprungsland och år sedan invandring: Män invandrade 1986–88

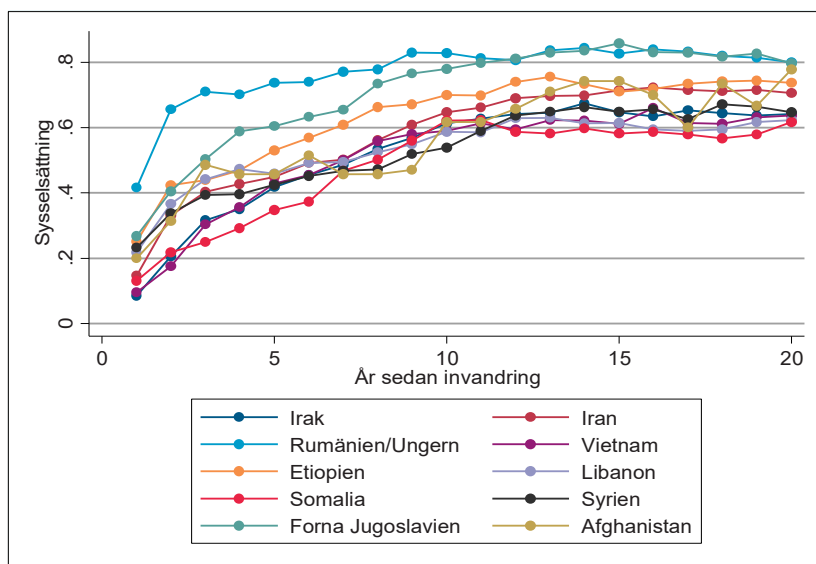
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.6 Sysselsättning per ursprungsland och år sedan invandring: Kvinnor invandrade 1986–88

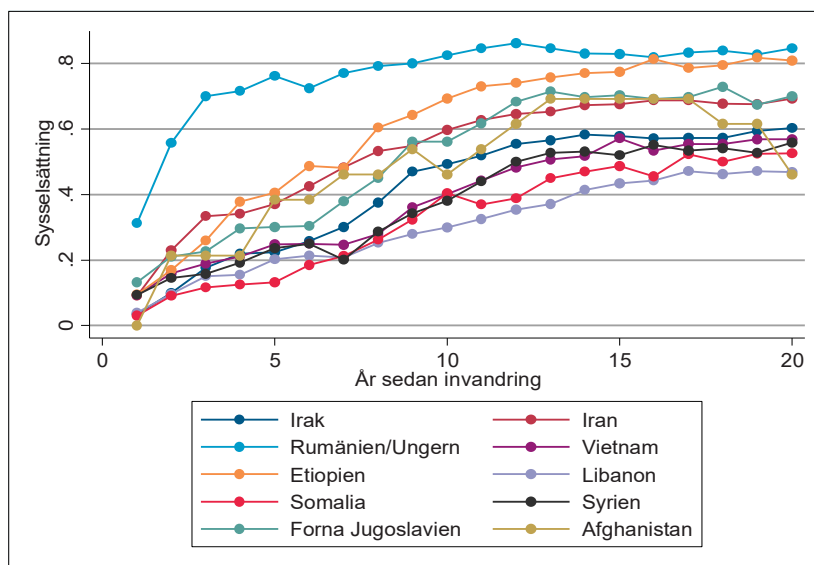
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.7 Sysselsättning per ursprungsland och år sedan invandring: Män invandrade 1989–92

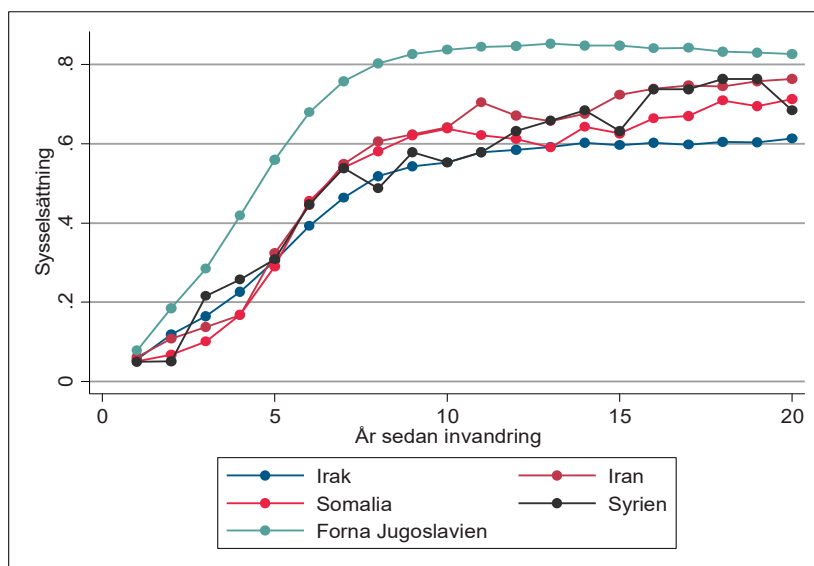
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.8 Sysselsättning per ursprungsland och år sedan invandring: Kvinnor invandrade 1989–92

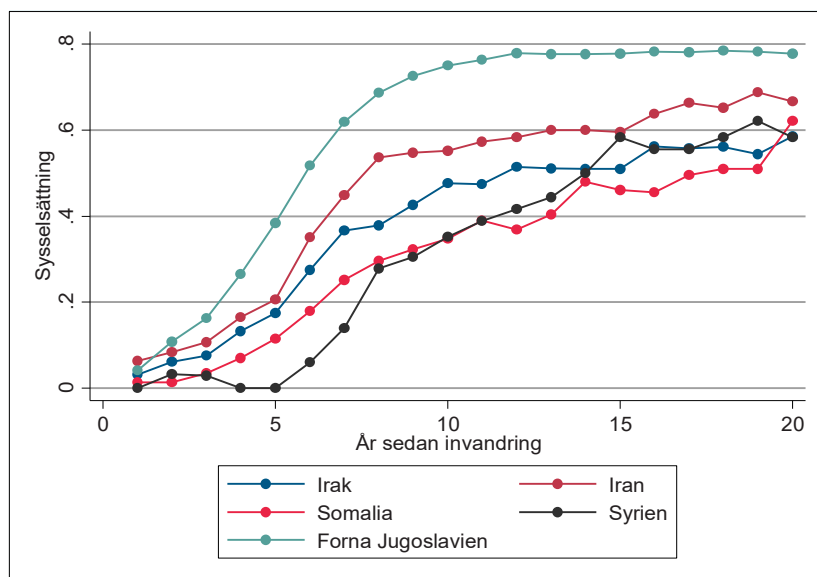
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.9 Sysselsättning per ursprungsland och år sedan invandring: Män invandrade 1993–95

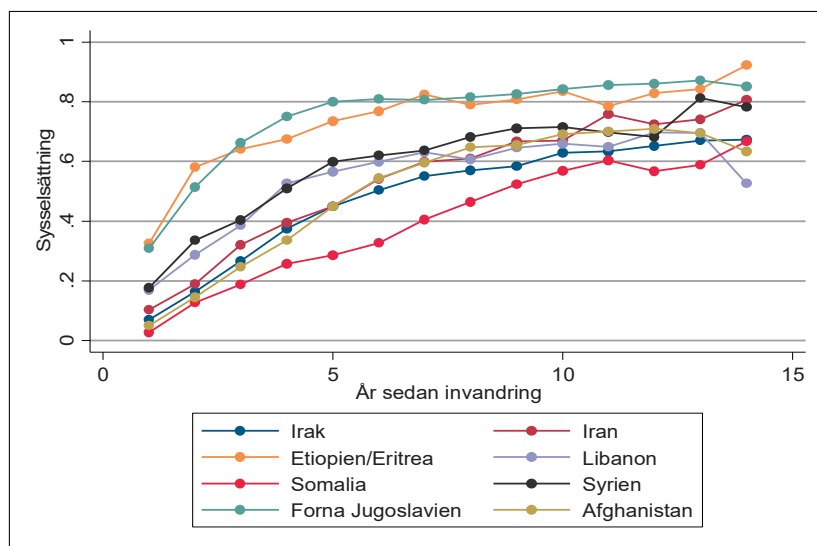
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.10 Sysselsättning per ursprungsland och år sedan invandring: Kvinnor invandrade 1993–95

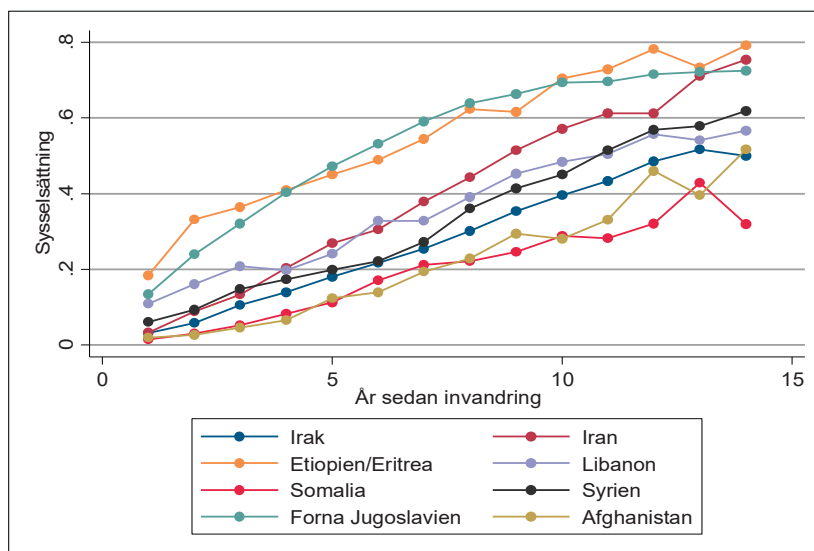
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.11 Sysselsättning per ursprungsland och år sedan invandring: Män invandrade 2001–05

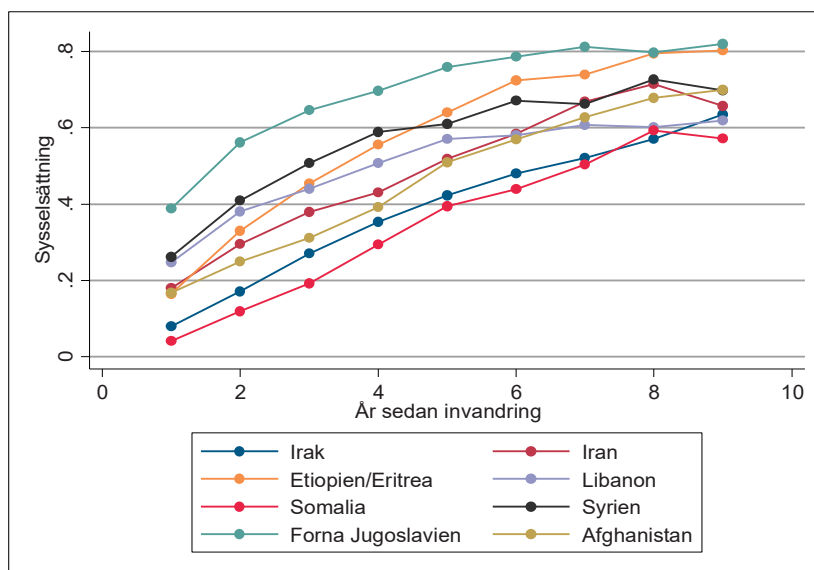
Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.12 Sysselsättning per ursprungsland och år sedan invandring: Kvinnor invandrade 2001–05

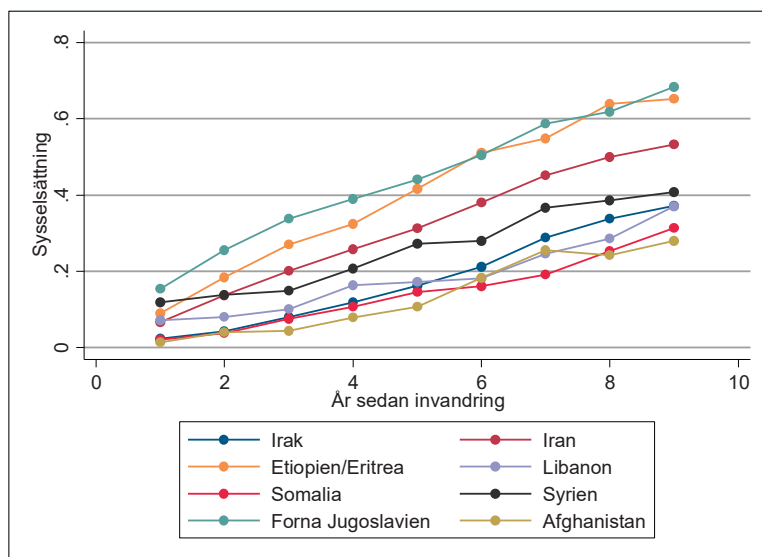
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.13 Sysselsättning per ursprungsland och år sedan invandring: Män invandrade 2006–10

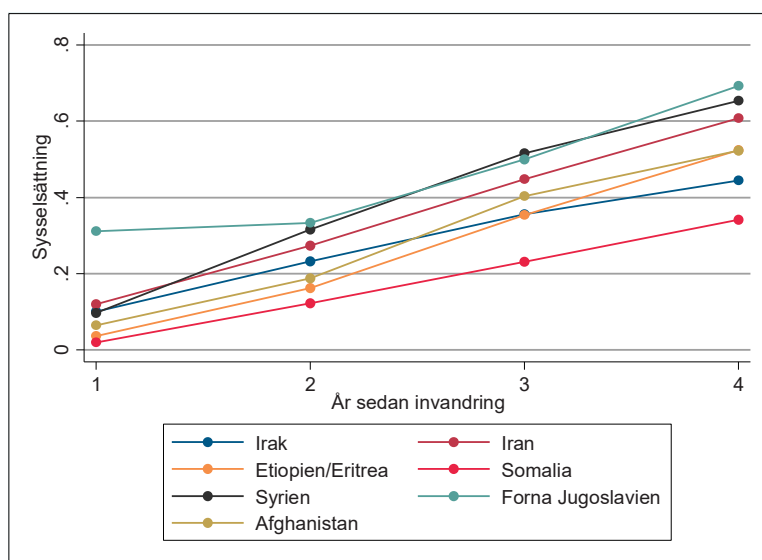
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.14 Sysselsättning per ursprungsland och år sedan invandring: Kvinnor invandrade 2006–10

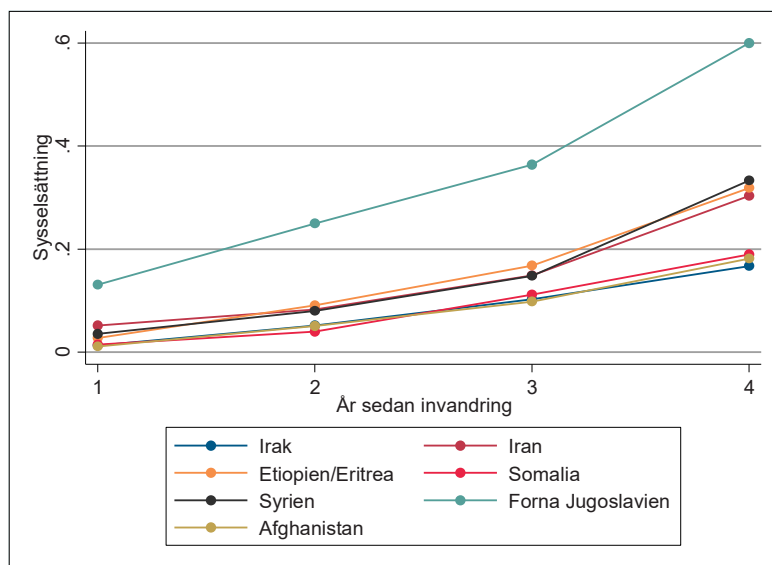
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.15 Sysselsättning per ursprungsland och år sedan invandring: Män invandrade 2010–14

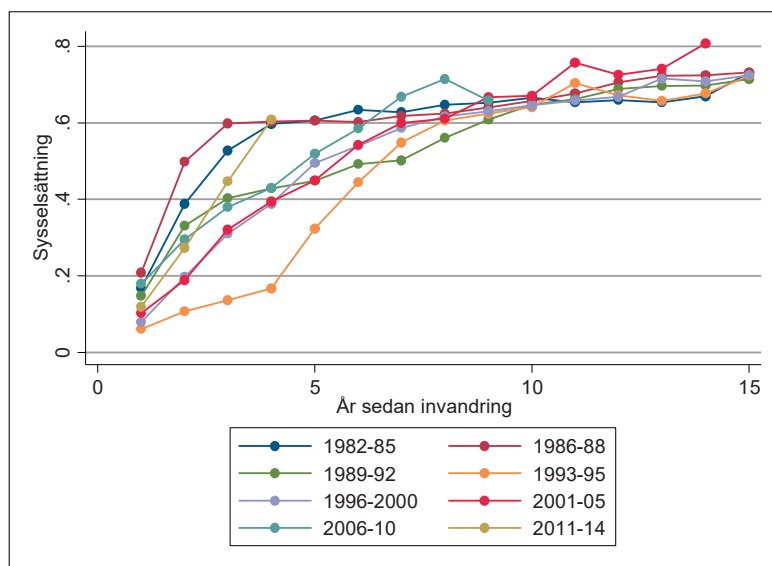
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.16 Sysselsättning per ursprungsland och år sedan invandring: Kvinnor invandrade 2010–14

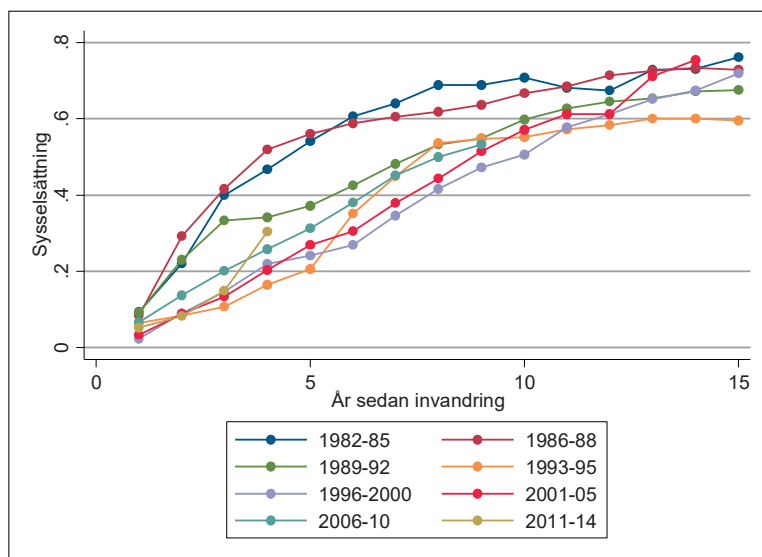
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.17 Sysselsättning per ankomstår och år sedan invandring: Män från Iran

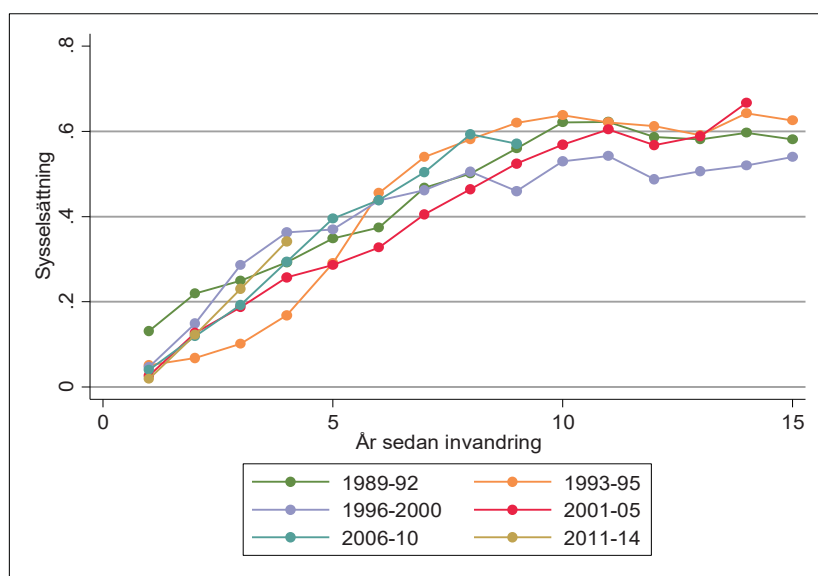
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.18 Sysselsättning per ankomstår och år sedan invandring: Kvinnor från Iran

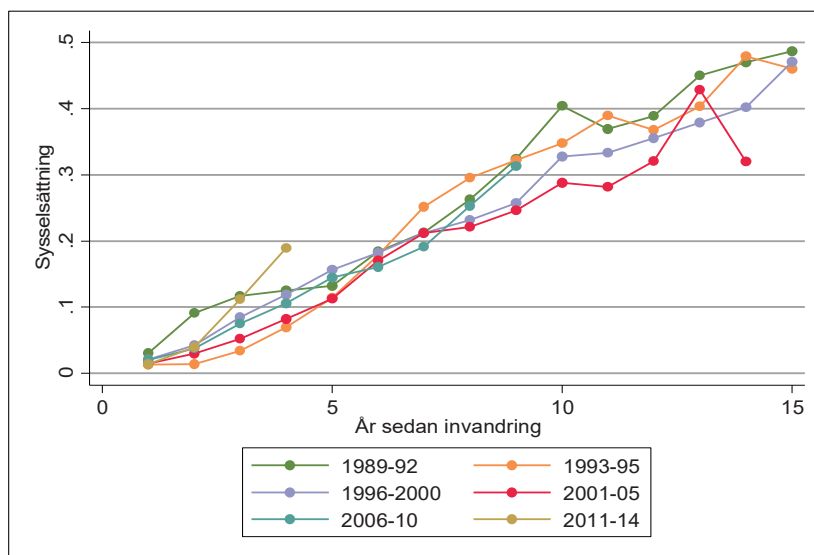
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.19 Sysselsättning per ankomstår och år sedan invandring: Män från Somalia

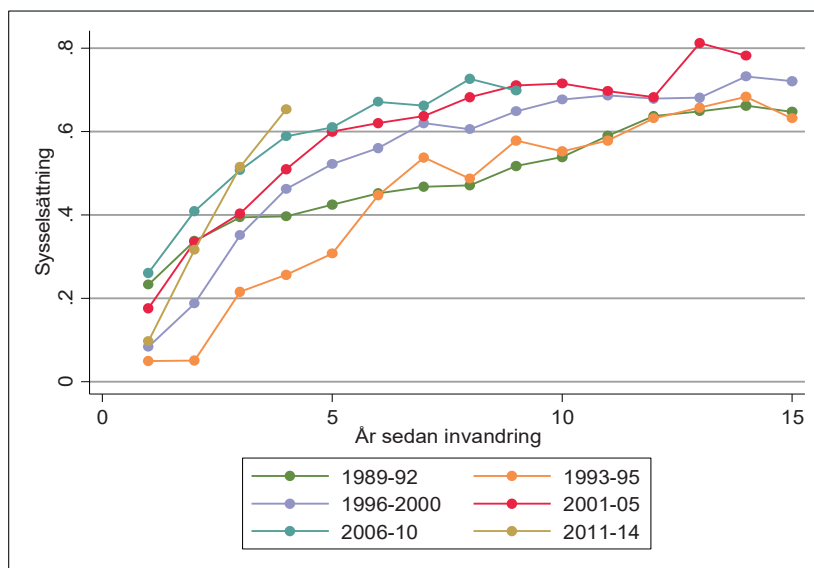
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.20 Sysselsättning per ankomstår och år sedan invandring: Kvinnor från Somalia

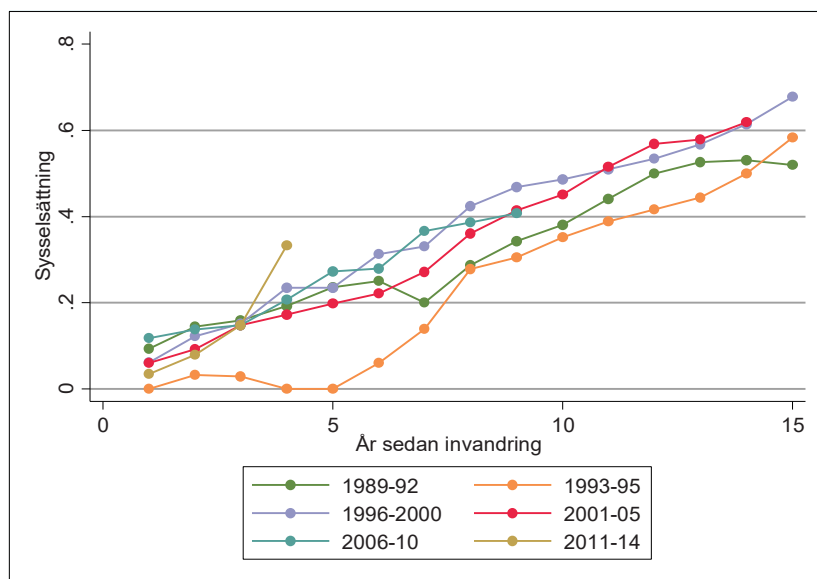
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.21 Sysselsättning per ankomstår och år sedan invandring: Män från Syrien

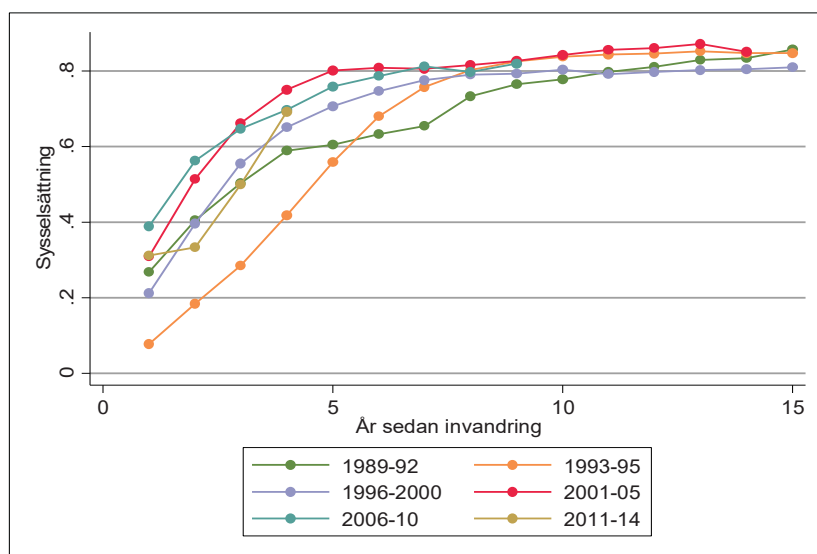
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.22 Sysselsättning per ankomstår och år sedan invandring: Kvinnor från Syrien

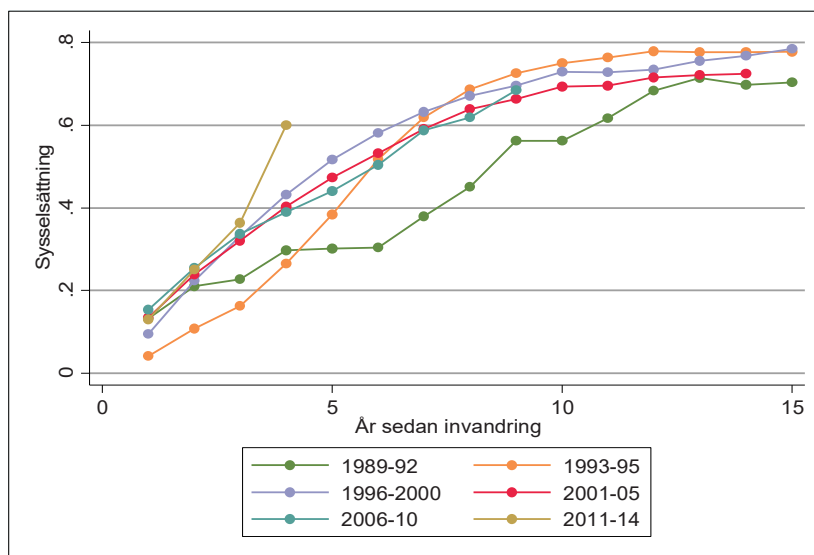
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.23 Sysselsättning per ankomstår och år sedan invandring: Män från forna Jugoslavien

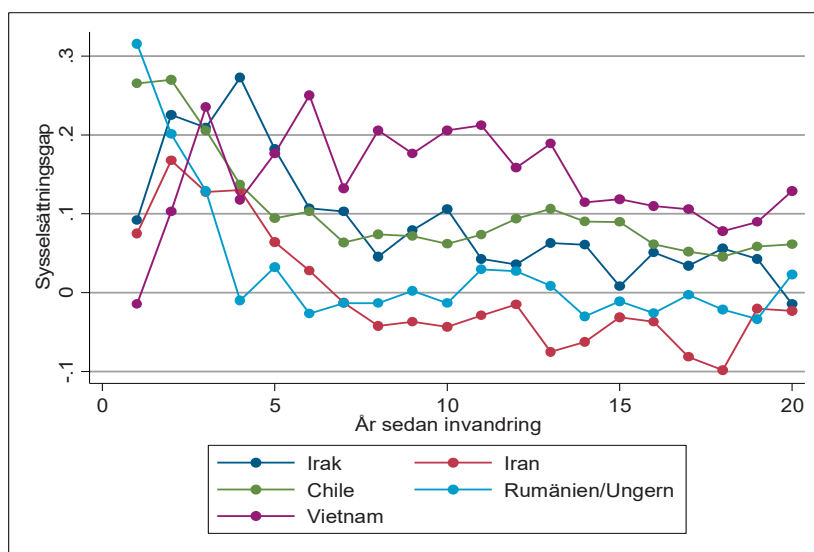
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.24 Sysselsättning per ankomstår och år sedan invandring: Kvinnor från forna Jugoslavien

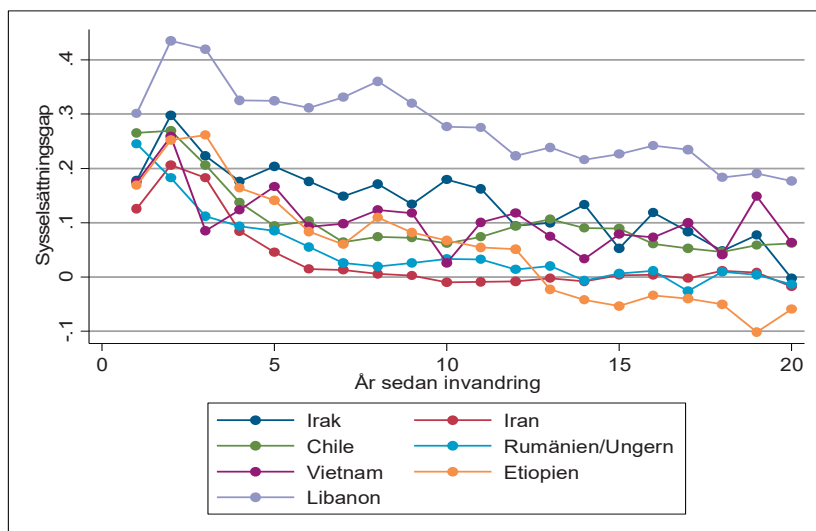
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.25 Sysselsättningsgap mellan män och kvinnor per år sedan invandring: Invandrade 1982-85

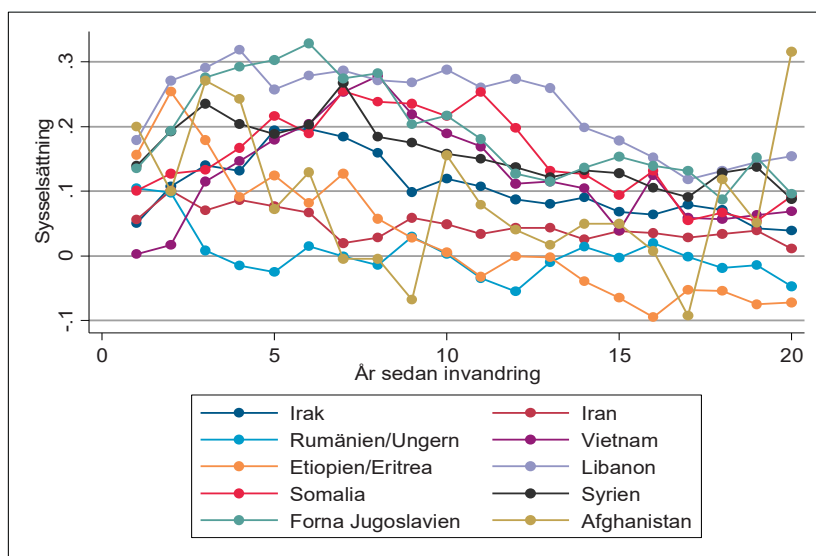
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället. Sysselsättningsgapet mäts som mäns sysselsättning minus kvinnors.

Figur A.26 Sysselsättningsgap mellan män och kvinnor per år sedan invandring: Invandrade 1986–88

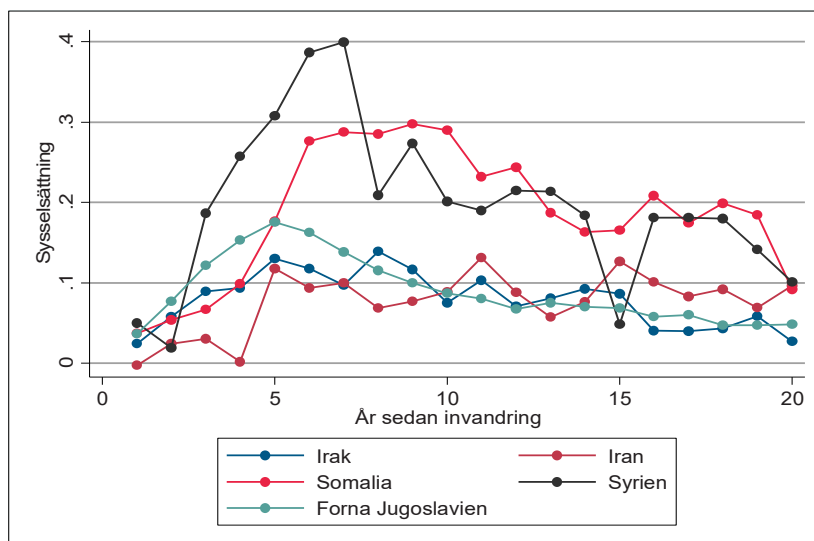
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället. Sysselsättningsgapet mäts som mäns sysselsättning minus kvinnors.

Figur A.27 Sysselsättningsgap mellan män och kvinnor per år sedan invandring: Invandrade 1989–92

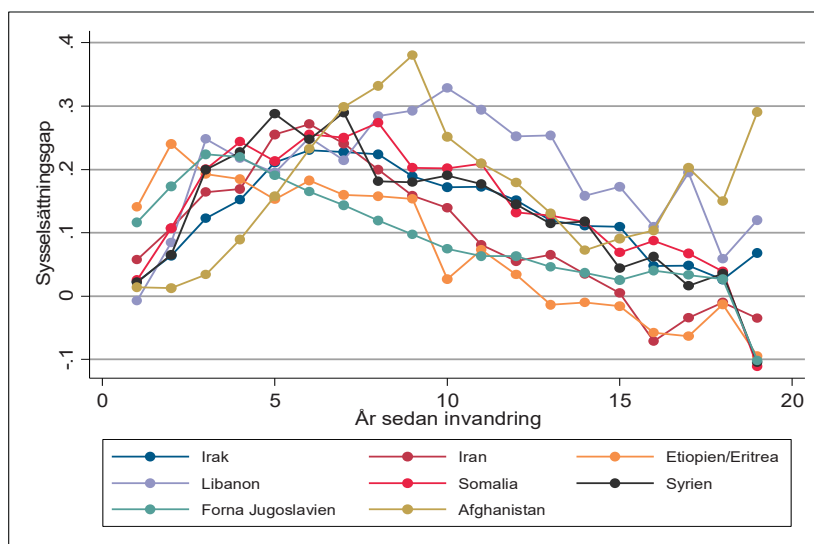
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället. Sysselsättningsgapet mäts som mäns sysselsättning minus kvinnors.

Figur A.28 Sysselsättningsgap mellan män och kvinnor per år sedan invandring: Invandrade 1993–95

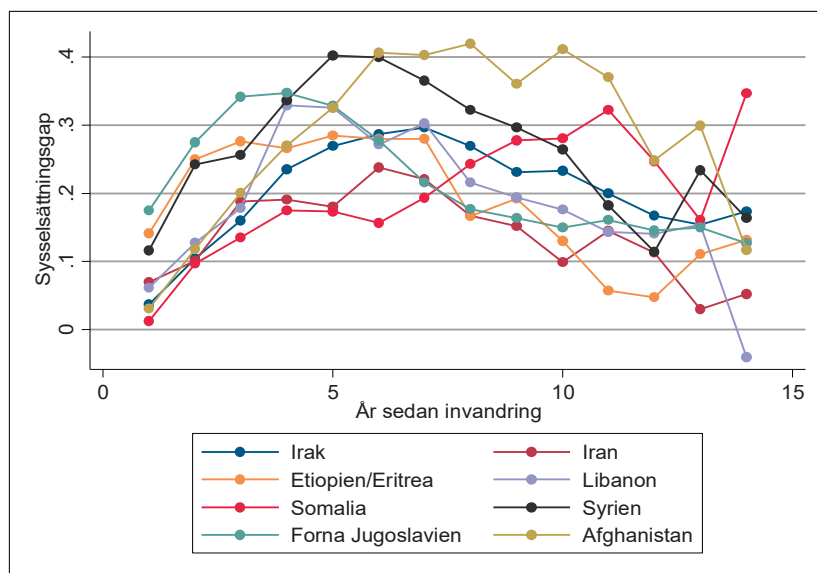
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället. Sysselsättningsgapet mäts som mäns sysselsättning minus kvinnors.

Figur A.29 Sysselsättningsgap mellan män och kvinnor per år sedan invandring: Invandrade 1996–2000

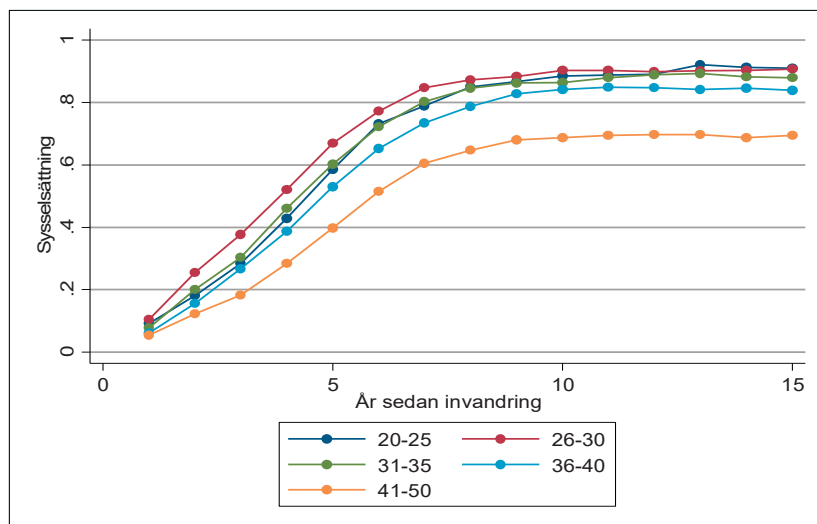
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället. Sysselsättningsgapet mäts som mäns sysselsättning minus kvinnors.

Figur A.30 Sysselsättningsgap mellan män och kvinnor per år sedan invandring: Invandrade 2001–05

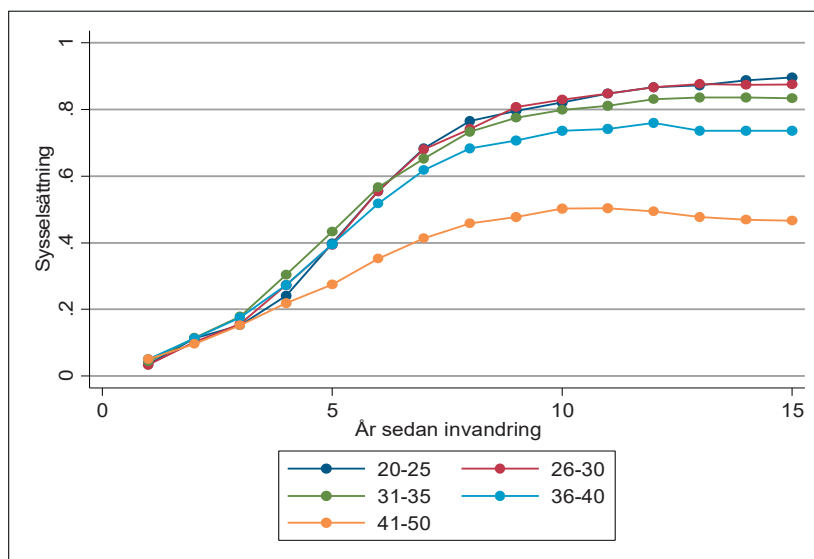
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället. Sysselsättningsgapet mäts som mäns sysselsättning minus kvinnors.

Figur A.31 Sysselsättning per år sedan invandring och ålder vid invandring: Män från forna Jugoslavien, invandrade 1993–95

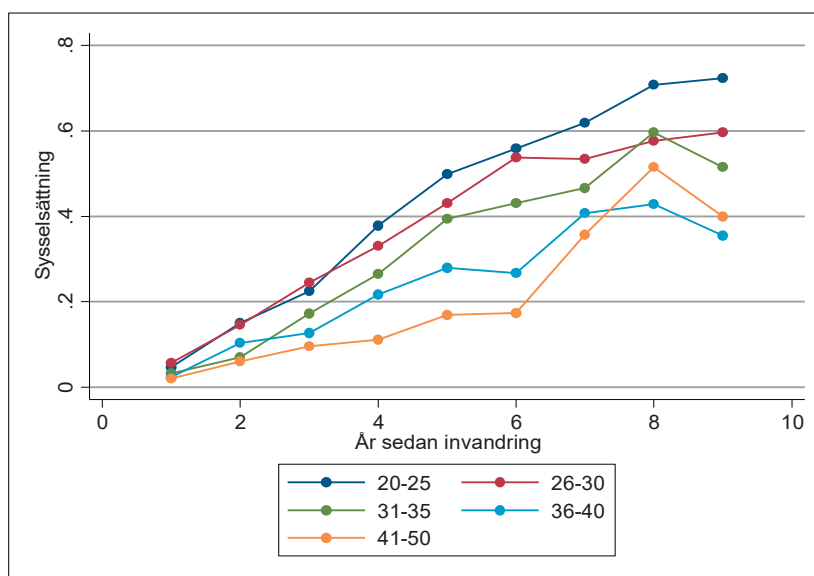
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.32 Sysselsättning per år sedan invandring och ålder vid invandring: Kvinnor från forna Jugoslavien, invandrade 1993–95

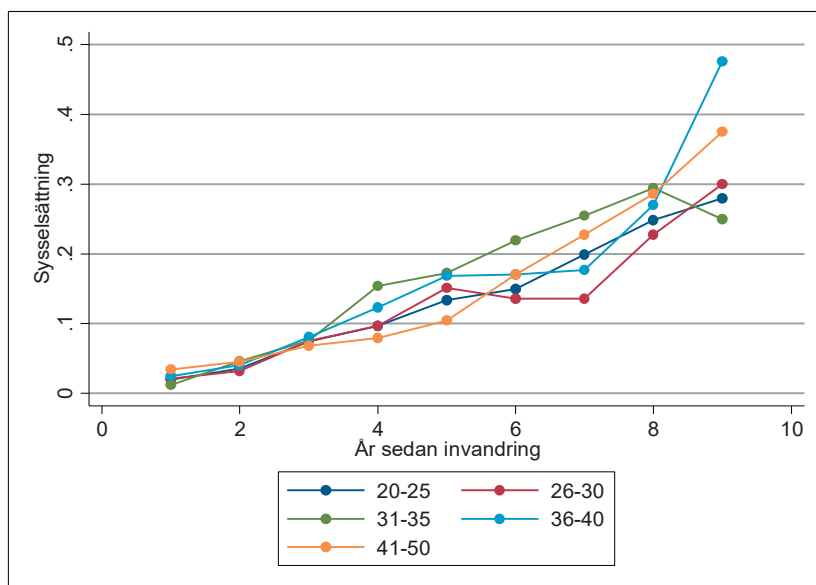
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.33 Sysselsättning per år sedan invandring och ålder vid invandring: Män från Somalia, invandrade 2006–10

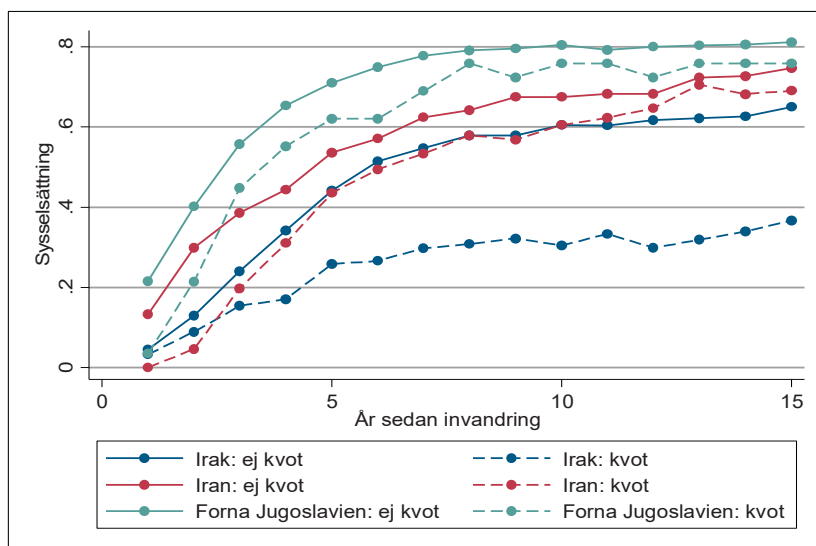
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.34 Sysselsättning per år sedan invandring och ålder vid invandring: Kvinnor från Somalia, invandrade 2006–10

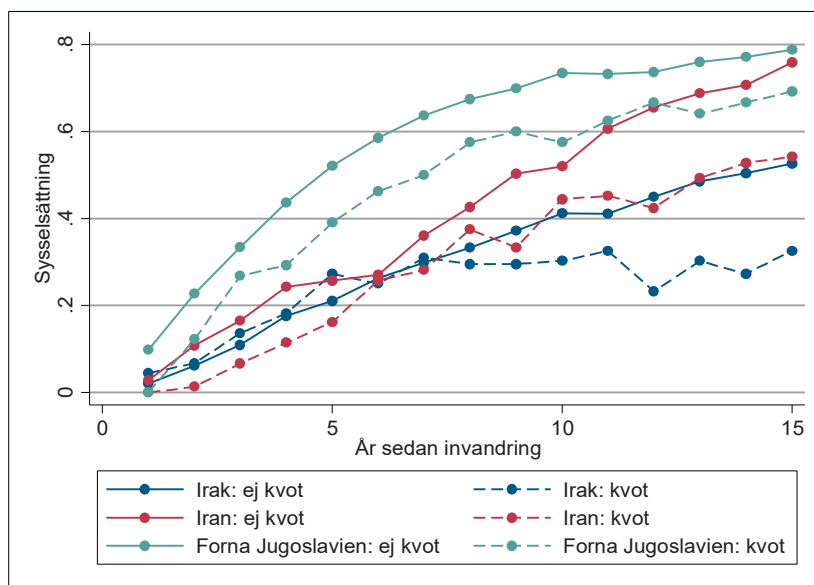
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.35 Genomsnittlig sysselsättning per ursprungsland, år sedan invandring och typ av flyktig: Män invandrade 1996–2000

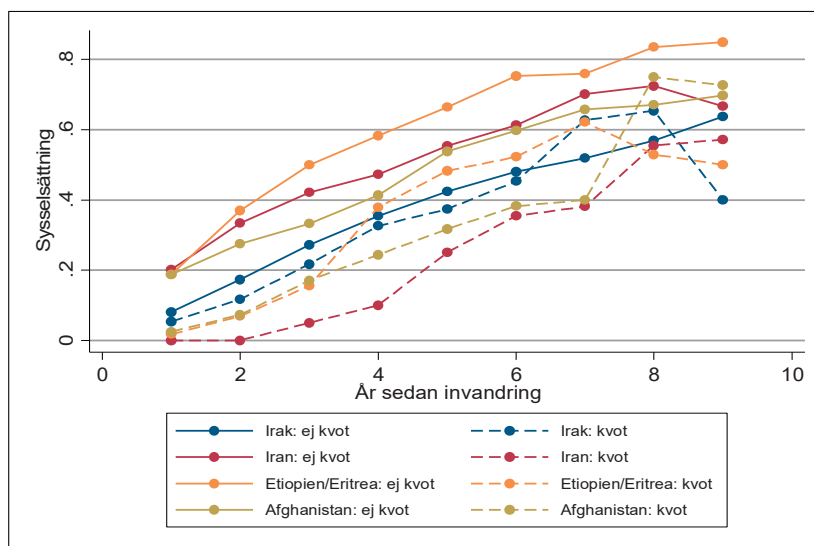
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.36 Genomsnittlig sysselsättning per ursprungsland, år sedan invandring och typ av flykting: Kvinnor invandrade 1996–2000

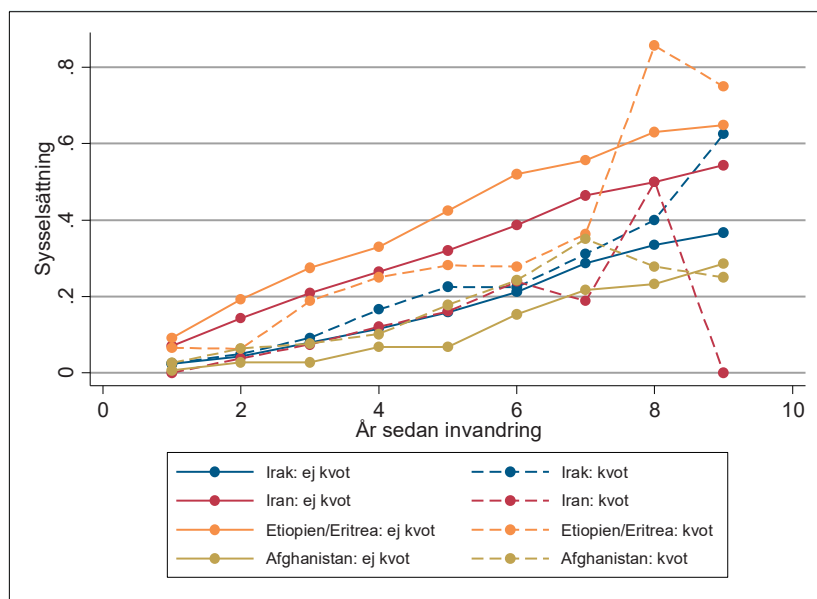
Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.37 Genomsnittlig sysselsättning per ursprungsland, år sedan invandring och typ av flykting: Män invandrade 2006–10

Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Figur A.38 Genomsnittlig sysselsättning per ursprungsland, år sedan invandring och typ av flykting: Kvinnor invandrade 2006–10

Not: Figuren inkluderar alla flyktingar som var 20-50 år gamla vid invandringstillfället.

Förteckning över tidigare rapporter till ESO

2018

- Grundlag i gungning? En ESO-rapport om EU och den svenska offentlighetsprincipen.
- Lönar sig arbete 2.0? En ESO-rapport med fokus på nyanlända.

2017

- Dags för omprövning – en ESO-rapport om styrning av offentlig verksamhet.
- Bygg mer för fler! En ESO-rapport om staten, kommunerna och bostadsbyggandet.
- Ankomst och härkomst – en ESO-rapport om skolresultat och bakgrund.
- Yes box! En ESO-rapport om en ny modell för kapital- och bostadsbeskattning.
- Olika kön, olika lön – en ESO-rapport om diskriminering på arbetsmarknaden.
- Makar som delar på kakan – en ESO-rapport om jämställda pensioner.
- Inspiration för integration – en ESO-rapport om arbetsmarknadspolitik för nyanlända i fem länder.
- Att vara brygga mellan forskning och politik – en festskrift från nya ESO:s 10-årsjubileum.

2016

- Boende med konsekvens – en ESO-rapport om etnisk bostads-segregation och arbetsmarknad.

- Sjukskrivningarnas anatomi – en ESO-rapport om drivkrafterna i sjukförsäkringssystemet.
- När skolan själv får välja – en ESO-rapport om friskolornas etableringsmönster.
- Digitaliseringens dynamik – en ESO-rapport om struktur-omvandlingen i svenskt näringsliv.
- Grön tillväxt under lupp – en ESO-rapport om ett begrepp i tiden.
- Mer än tur i struktur – en ESO-rapport om kommunal effektivitet.
- När det rätta blir det lätta – en ESO-rapport om ”nudging”.

2015

- En ny giv? En ESO-rapport om regleringen av spelmarknaden.
- Maktutövningar under lagarna? En ESO-rapport om trotsiga kommuner.
- En förlorad generation? En ESO-rapport om ungas etablering på arbetsmarknaden.
- Verksamma insatser mot brott? En ESO-rapport om orsak och verkan.
- Familjepolitik för alla? En ESO-rapport om föräldrapenning och jämställdhet.

2014

- Goda år på ålders höst? En ESO-rapport om konkurrens i äldreomsorgen.
- 3:12-Corporations in Sweden: The Effects of the 2006 Tax Reform on Investments, Job Creation and Business Start-ups.
- Företagandets förutsättningar – En ESO-rapport om den svenska ägarbeskattningen.
- Kapital på krita? En ESO-rapport om företagandets finansiering.
- Konkurrens, kontrakt och kvalitet – hälso- och sjukvård i privat regi.
- Hållbara beräkningar – en ESO-rapport om att bedöma den offentliga sektorns finansiella hållbarhet.
- Med nya mått mätt – en ESO-rapport om indikationer på produktivitetsutvecklingen i offentlig sektor.

- Institutionsvård, incitament och information – en ESO-rapport om placering av ungdomar med sociala problem.

2013

- Bäste herren på täppan? En ESO-rapport om bostadsbyggande och kommunala markanvisningar.
- Allmän nytta eller egen vinning? En ESO-rapport om korruption på svenska.
- Var skapas jobben? En ESO-rapport om dynamiken i svenskt näringsliv 1990–2009.
- Transportinfrastrukturens framtida organisering och finansiering.
- Investeringar in blanco? En ESO-rapport om behovet av infrastruktur.
- Bonde söker bidrag – en ESO-rapport om effektivitet i det svenska landsbygdsprogrammet.
- The pension system in Sweden.
- Den offentliga sektorn – en antologi om att mäta produktivitet och prestationer.
- Utvinning för allmän vinning – en ESO-rapport om svenska mineralinkomster.
- Offentlig upphandling eller gröna nedköp? En ESO-rapport om miljöpolitiska ambitioner.

2012

- Svängdörr i staten – en ESO-rapport om när politiker och tjänstemän byter sida.
- En god start – en ESO-rapport om tidigt stöd i skolan.
- Den akademiska frågan – en ESO-rapport om frihet i den högre skolan.
- Income Shifting in Sweden. An empirical evaluation of the 3:12 rules.
- Samhällsekonomin på spåret – en ESO-rapport om att räkna på tunnelbanan.
- Hjälpa eller stjälpa? En ESO-rapport om kontrollfunktionen i arbetslöshetsförsäkringen

- Lärda för livet? – en ESO-rapport om effektivitet i svensk högskoleutbildning
- Forskning och innovation – statens styrning av högskolans samverkan och nyttiggörande

2011

- UD i en ny sits – organisation, ledning och styrning i en globaliserad värld.
- Försvarets förutsättningar – en ESO-rapport om erfarenheter från 20 år av försvarsreformer.
- Kalorier kostar – en ESO-rapport om vikten av vikt.
- Avtalsbestämda ersättningar, andra kompletterande ersättningar och arbetsutbudet.
- Sysselsättning för invandrare – en ESO-rapport om arbetsmarknadsintegration.
- Kollektivtrafik utan styrning
- Vägval i vården – en ESO-rapport om skillnader och likheter i Norden
- Att lära av de bästa – en ESO-rapport om svensk skola i ett internationellt forskningsperspektiv.
- Rapport från ett ESO-seminarium – decenniets framtidsfrågor.

2010

- En kår på rätt kurs? En ESO-rapport om försvarets framtida kompetensförsörjning.
- Beskattning av privat pensionssparande.
- Polisens prestationer – En ESO-rapport om resultatstyrning och effektivitet.
- Swedish Tax Policy: Recent Trends and Future Challenges.
- Statliga bidrag till kommunerna – i princip och praktik.
- Revisionen reviderad – en rapport om en kommunal angelägenhet.
- Vården i vården – en ESO-rapport om målbaserad ersättning i hälso- och sjukvården.
- Enkelt och effektivt – en ESO-rapport om grundtrygghet i välfärdssystemen.

- Kåren och köerna. En ESO-rapport om den medicinska professionens roll i styrningen av svensk hälso- och sjukvård.

2009

- Den långsiktiga finansieringen – välfärdspolitikens klimatfråga?
- Regelverk och praxis i offentlig upphandling.
- Invandringen och de offentliga finanserna.
- Fyra dyra fonder? Om effektiv förvaltning och styrning av AP-fonderna.
- Lika skola med olika resurser? En ESO-rapport om likvärdighet och resursfördelning.
- En kår i kläm – Läraryrket mellan professionella ideal och statliga reform ideologier.

2003

- Skolmisslyckande – hur gick det sen?
- Politik på prov – en ESO-rapport om experimentell ekonomi.
- Precooking in the European Union – the World of Expert Groups.
- Förtjänst och skicklighet – om utnämningar och ansvarsutkrävande av generaldirektörer.
- Bostadsbyggandets hinderbana – en ESO-rapport om utvecklingen 1995–2001.
- Axel Oxenstierna – Furstespegel för 2000-talet.

2002

- ”Huru skall statsverket granskas?” – Riksdagen som arena för genomlysning och kontroll.
- What Price Enlargement? Implications of an expanded EU.
- Den svenska sjukan – sjukfrånvaron i åtta länder.
- Att bekämpa mul- och klövsjuka en ESO-rapport om ett brännbart ämne.
- Lärobok för regelnissar – en ESO-rapport om regelhantering vid avregleringar.
- Att hålla balansen – en ESO-rapport om kommuner och budgetdisciplin.

- The School's Need for Resources – A Report on the Importance of Small Classes.
- Klassfrågan – en ESO-rapport om lärartätheten i skolan.
- Staten fick Svarte Petter – en ESO-rapport om bostadsfinansieringen 1985–1993.
- Hoten mot kommunerna – en ESO-rapport om ansvarsfördelning och finansiering i framtiden.

2001

- Mycket väsen för lite ull – en ESO-rapport om partnerskapen i de regionala tillväxtavtalen.
- I rikets tjänst – en ESO-rapport om statliga kårer.
- Rättvisa och effektivitet – en ESO-rapport om idéanalys.
- Nya bud – en ESO-rapport om auktioner och upphandling.
- Betyg på skolan – en ESO-rapport om gymnasieskolorna.
- Konkurrens bildar skola – en ESO-rapport om friskolornas betydelse för de kommunala skolorna.
- Priset för ett större EU – en ESO-rapport om EU:s utvidgning.

2000

- Att granska sig själv – en ESO-rapport om den kommunala miljötillsynen.
- Bra träffbild, fast utanför tavlan – en ESO-rapport om EU:s strukturpolitik.
- Utbildningens omvägar – en ESO-rapport om kvalitet och effektivitet i svensk utbildning.
- En svartvit arbetsmarknad? – en ESO-rapport om vägen från skola till arbete.
- Privilegium eller rättighet? – en ESO-rapport om antagningen till högskolan
- Med många mått mätt – en ESO-rapport om internationell benchmarking av Sverige.
- Kroppen eller knoppen? – en ESO-rapport om idrotts-gymnasierna.
- Studiebidraget i det långa loppet.
- 40-talisternas uttåg – en ESO-rapport om 2000-talets demografiska utmaningar.

1999

- Dagis och drivkrafter – en ESO-rapport om 2000-talets demografiska utmaningar.
- Återvinning utan vinning – en ESO-rapport om sopor.
- En akademisk fråga – en ESO-rapport om rankning av C-uppsatser.
- Hederlighetens pris – en ESO-rapport om korruption.
- Samhällets stöd till de äldre i Europa – en ESO-rapport om fördelningspolitik och offentliga tjänster.
- Regionalpolitiken – en ESO-rapport om tro och vetande.
- Att snubbla in i framtiden – en ESO-rapport om statlig omvandling och avveckling.
- Att reda sig själv – en ESO-rapport om rederier och subventioner.
- Bostad sökes – en ESO-rapport om de hemlösa i folkhemmet.
- Att ta sig ton – en ESO-rapport om svensk musikexport 1974–1999.
- Med backspegeln som kompass – en ESO-rapport om stabiliseringspolitiken som läroprocess.
- Med backspegeln som kompass – ett ESO-seminarium om stabiliseringspolitik som läroprocess.

1998

- Staten och bolagskapitalet – om aktiv styrning av statliga bolag.
- Kommittéerna och bofinken – kan en kommitté se ut hur som helst?
- Regeringskansliet inför 2000-talet – rapport från ett ESO-seminarium.
- Att se till eller titta på – om tillsynen inom miljöområdet.
- Arbetsförmedlingarna – mål och drivkrafter.
- Kommuner Kan! Kanske! – om kommunal välfärd i framtiden.
- Vad kostar en ren? – en ekonomisk och politisk analys.

1997

- Fisk och Fusk – Mål, medel och makt i fiskeripolitiken.
- Ramar, regler, resultat – vem bestämmer över statens budget?
- Lönar sig arbete?

- Egenföretagande och manna från himlen.
- Jordbruksstödet – efter Sveriges EU-inträde.

1996

- Kommunerna och decentraliseringen – Tre fallstudier.
- Novemberrevolutionen – om rationalitet och makt i beslutet att avreglera kreditmarknaden 1985.
- Kan myndigheter utvärdera sig själva?
- Nästa steg i telepolitiken.
- Reglering som spel – Universiteten som förebild för offentliga sektorn?
- Hur effektivt är EU:s stöd till forskning och utveckling? – En principdiskussion.

1995

- Kapitalets rörlighet Den svenska skatte- och utgiftsstrukturen i ett integrerat Europa.
- Generationsräkenskaper.
- Invandring, sysselsättning och ekonomiska effekter.
- Hushållning med knappa naturresurser Exemplet sportfiske.
- Kostnader, produktivitet och måluppfyllelse för Sveriges Television AB.
- Vad blev det av de enskilda alternativen? En kartläggning av verksamheten inom skolan, vården och omsorgen.
- Hushållning med knappa naturresurser Exemplet allemansrätten, fjällen och skotertrafik i naturen.
- Företagsstödet Vad kostar det egentligen?
- Försvarets kostnader och produktivitet.

1994

- En effektiv försvarspolitik? Fredsvinst, beredskap och återtagning.
- Skatter och socialförsäkringar över livsrytmen En simuleringsmodell.
- Nettokostnader för transfereringar i Sverige och några andra länder.

- Fördelningseffekter av offentliga tjänster.
- En Social Försäkring.
- Valfrihet inom skolan Konsekvenser för kostnader, resultat och segregation.
- Skolans kostnader, effektivitet och resultat En branschstudie.
- Bensinskatteförändringens effekter.
- Budgetunderskott och statsskuld Hur farliga är de?
- Den svenska insolvensrätten Några förslag till förbättringar inom konkurshantering m.m.
- Det offentliga stödet till partierna Inriktning och omfattning.
- Den offentliga sektorns produktivitetsutveckling 1980–1992.
- Kvalitet och produktivitet – Teori och metod för kvalitetsjusterande produktivitetsmått.
- Kvalitets- och produktivitetsutvecklingen i sjukvården 1960–1992.
- Varför kulturstöd? Ekonomisk teori och svensk verklighet.
- Att rädda liv Kostnader och effekter.

1993

- Idrott åt alla? Kartläggning och analys av idrottsstödet.
- Social Security in Sweden and Other European Countries Three Essays.
- Lönar sig förebyggande åtgärder? Exempel från hälso- och sjukvården och trafiken.
- Hur välja rätt investeringar i transportinfrastrukturen?
- Prestödets effekter en utvärdering.

1992

- Statsskulden och budgetprocessen.
- Press och ekonomisk politik tre fallstudier.
- Kommunerna som företagsägare – aktiv koncernledning i kommunal regi.
- Slutbudsmetoden ett sätt att lösa tvister på arbetsmarknaden utan konflikter.
- Hur bra är vi? Den svenska arbetskraftens kompetens i internationell belysning.
- Statliga bidrag motiv, kostnader, effekter?

- Vad vill vi med socialförsäkringarna?
- Fattigdomsfällor.
- Växthuseffekten slutsatser för jordbruks-, energi- och skattepolitiken.
- Frihandeln ett hot mot miljöpolitiken eller tvärtom?
- Skatteförmåner och särregler i inkomst- och mervärdesskatten.

1991

- SJ, Televerket och Posten bättre som bolag?
- Marginaleffekter och tröskeleffekter barnfamiljerna och barnomsorgen.
- Ostyriga projekt att styra stora kommunala satsningar.
- Prestationsbaserad ersättning i hälso- och sjukvården vad blir effekterna?
- Skogspolitik för ett nytt sekel.
- Det framtida pensionssystemet två alternativ.
- Vad kostar det? Prislista för statliga tjänster.
- Metoder i forskning om produktivitet och effektivitet med tillämpningar på offentlig sektor.
- Målstyrning och resultatuppföljning i offentlig förvaltning.

1990

- Läkemedelsförmånen.
- Sjukvårdskostnader i framtiden vad betyder åldersfaktorn?
- Statens dolda kapital. Aktivt ägande: exemplet Vattenfall.
- Skola? Förskola? Barnskola?
- Bostadskarriären som en förmögenhetsmaskin.

1989

- Arbetsmarknadsförsäkringar.
- Hur ska vi få råd att bli gamla?
- Kommunal förmögenhetsförvaltning i förändring – citykommunerna Stockholm, Göteborg och Malmö.
- Bostadsstödet – alternativ och konsekvenser.
- Produktivitetsmätning av folkbibliotekens utlåningsverksamhet.

- Statsbidrag till kommuner: allt på en check eller lite av varje? En jämförelse mellan Norge och Sverige.
- Vad ska staten äga? De statliga företagen inför 90-talet.
- Beställare-utförare – ett alternativ till entreprenad i kommuner.
- Lönestrukturen och den "dubbla obalansen" – en empirisk studie av löneskillnader mellan privat och offentlig sektor.
- Hur man mäter sjukvård – exempel på kvalitet- och effektivitetsmätning.

1988

- Vad kan vi lära av grannen? Det svenska pensionssystemet i nordisk belysning.
- Kvalitet och kostnader i offentlig tjänsteproduktion.
- Alternativ i jordbrukspolitiken.
- Effektiv realkapitalanvändning i kommuner och landsting.
- Hur stor blev tvåprocentaren? Erfarenheten från en besparingsteknik.
- Subventioner i kritisk belysning.
- Prestationer och belöningar i offentlig sektor.
- Produktivitetens utveckling i kommunal barnomsorg.
- Från patriark till part – spelregler och lönepolitik för staten som arbetsgivare.
- Kvalitetsutveckling inom den kommunala barnomsorgen.

1987

- Integrering av sjukvård och sjukförsäkring.
- Produktkostnader för offentliga tjänster – med tillämpningar på kulturområdet.
- Kvalitetsutvecklingen inom den kommunala äldreomsorgen 1970–1980.
- Vägar ut ur jordbruksregleringen – några idéskisser.
- Att leva på avgifter – vad innebär en övergång till avgiftsfinansiering?

1986

- Offentliga utgifter och sysselsättning.

- Produktions-, kostnads-, och produktivitetsutveckling inom den offentliga finansierade utbildningssektorn 1960–1980.
- Socialbidrag. Bidragsmottagarna: antal och inkomster. Socialbidragen i bidragssystemet.
- Regler och teknisk utveckling.
- Kostnader och resultat i grundskolan – en jämförelse av kommuner.
- Offentliga tjänster – sökarljus mot produktivitet och användare.
- Svensk inkomstfördelning i internationell jämförelse.
- Byråkratiseringstendenser i Sverige.
- Effekter av statsbidrag till kommuner.
- Effektivare sjukvård genom bättre ekonomistyrning.
- Samhällsekonomiskt beslutsunderlag – en hjälp att fatta bättre beslut.
- Produktions-, kostnads- och produktivitetsutveckling inom armén och flygvapnet 1972–1982.

1985

- Egen regi eller entreprenad i kommunal verksamhet – möjligheter, problem och erfarenheter.
- Sociala avgifter – problem och möjligheter inom färdtjänst och hemtjänst.
- Skatter och arbetsutbud.
- Produktions-, kostnads- och produktivitetsutveckling inom vägsektorn.
- Organisationer på gränsen mellan privat och offentlig sektor – förstudie.
- Frivilligorganisationer alternativ till den offentliga sektorn?
- Transfereringar mellan den förvärvsarbetande och den äldre generationen.
- Produktions-, kostnads- och produktivitetsutveckling inom den sociala sektorn 1970–1980.
- Produktions-, kostnads- och produktivitetsutveckling inom offentligt bedriven hälso- och sjukvård 1960–1980.
- Statsskuldräntorna och ekonomin effekter på den samlade efterfrågan i samhället.

1984

- Återkommande kostnads- och prestationsjämförelser – en metod att främja effektivitet i offentlig tjänsteproduktion.
- Parlamentet och statsutgifterna hur finansmakten utövas i nio länder.
- Transfereringar och inkomstskatt samt hushållens materiella standard.
- Marginella expansionsstöd ekonomiska och administrativa effekter.
- Är subventioner effektiva?
- Konstitutionella begränsningar i riksdagens finansmakt – behov och tänkbara utformningar.
- Perspektiv på budgetunderskottet, del 4. Budgetunderskott, utlandsupplåning och framtida konsumtionsmöjligheter. Budgetunderskott, efterfrågan och inflation.
- Vem utnyttjar den offentliga sektorns tjänster.

1983

- Administrationskostnader för våra skatter.
- Fördelningseffekter av kommunal barnomsorg.
- Perspektiv på budgetunderskottet, del 3. Budgetunderskott, portföljeval och tillgångsmarknader. Modellsimuleringar av offentliga besparingar m.m.
- Produktivitet i privat och offentliga tandvård.
- Generellt statsbidrag till kommuner – modellskisser.
- Administrationskostnader för några transfereringar.
- Driver subventioner upp kostnader – prisbildningseffekter av statligt stöd.
- Minskad produktivitet i offentlig sektor – en studie av patent- och registreringsverket.
- Perspektiv på budgetunderskottet, del 2. Fördelningseffekter av budgetunderskott. Hushållsekonomi och budgetunderskott.
- Enhetligt barnstöd? några variationer på statligt ekonomiskt stöd till barnfamiljer.
- Staten och kommunernas expansion några olika styrmedel.

1982

- Ökad produktivitet i offentlig sektor – en studie av de allmänna domstolarna.
- Offentliga tjänster på fritids-, idrotts- och kulturområdena.
- Perspektiv på budgetunderskottet, del 1. Budgetunderskottens teori och politik. Statens budgetfinansiering och penningpolitiken.
- Inkomstomfördelningseffekter av livsmedelssubventioner.
- Perspektiv på besparingspolitiken.